

KÖNYV ÉS KÖNYVTÁR A XVII. SZÁZADI

KÓSZEGEN

Bölcsészdoktori értekezés

Irta:

Kokas Károly György

Témavezető: Balázs Mihály
egyetemi docens

SZEGED

1984

T A R T A L O M J E G Y Z É K

A XVII. SZÁZADI KŐSZEG OLVASMÁNYKULTURÁJÁRÓL.....	2
Előszó.....	3
Bevezetés.....	5
1. Kőszeg fejlődésének néhány kérdése.....	6
2. Egyháztörténeti sajátosságok.....	9
Kőszeg könyvkultúrája.....	15
1. Könyvjegyzékek.....	15
2. A könyvtártulajdonosok.....	20
3. A könyvtárak anyaga.....	24
Jegyzetek.....	39
FÜGGELÉK. KŐSZEGI KÖNYVES ADATOK 1594-1699.....	50
Könyvjegyzékek 1594-1669.....	51
Töredék adatok 1633-1699.....	146
Jegyzetek a szövegközléshez.....	164
MELLÉKLETEK.....	165

A XVII. SZÁZADI KŐSZEG

OLVASMÁNYKULTURÁJÁRÓL

E L Ő S Z Ó

A múlt század második felében, a történeti tudományok nagy fellendülése idején különböző un. adattári rendszerű szaklapokban kezdődött meg Magyarországon a régi magyar könyvjegyzékek valamennyire is rendszeres összegyűjtése és kiadása. Láthatólag ekkor még különösebb távlati cél nélkül, egyfajta pozitivista faktográfia jegyében tettek közzé mindenfajta érdeklődésre számottartó anyagot, köztük igen sok művelődéstörténeti értékkel bíró is.

Iványi Béla az elsők között volt, aki már csak "könyves" adatok gyűjtésével és kiadásával is foglalkozott. Iványi sajátos módszert dolgozott ki az anyag közzétételére: a könyvjegyzékeket és a kisebb un. töredék adatokat kronológiai rend szerint bocsátotta közre. Ő volt az első, aki egy-egy város levéltárából szisztematikusan kigyűjtötte az olvasmánykultúrára vonatkozó adatokat, reprezentálva ezzel a XVI.-XVII. századi magyar városi polgárság könyvkultúráját.¹

E dolgozat elsődleges célja a forrásközlés, vagyis a XVII. századi kőszegi könyves adatok közzététele²; a bevezető rész csupán az adatok értelmezéséhez kíván segítséget nyújtani, oly módon, hogy elhelyezi azokat tágabb művelődéstörténeti összefüggésbe.

Ugy tűnik, egyelőre az adatok részletes értelmezéséről le kell mondani, erre csak akkor kerülhet sor,

ha a magyarországi könyvkultúrára vonatkozó adatok katasztere már rendelkezésre áll, amely lehetővé teszi a teljes kummulációt, így a különböző összehasonlító vizsgálatokat. Bár ez a lehetőség még nem adott, összevetésekre az eddig elszórtan kiadott adatok alapján bizonyos lehetőség mégis mutatkozik.

A dolgozatban közölt és elemzett könyves adatok levéltári forrásokból származó könyvjegyzékek. Az egykori szabad királyi város levéltárából³ összegyűjtött anyagot elvileg ellenőrizni, kiegészíteni lehetett volna possessor gyűjtéssel, de ennek csak úgy volna értelme, ha teljes possessor anyaggyűjtést folytatnánk egy-egy könyvtárban, és nem úgy, hogy az elszármazás helye szerinti bejegyzéseket, tehát csak a kőszegi vonatkozásukat regisztrálnánk. Hiszen még feltevésünk sem igen lehet arról, hogy a XVII. században összeírt könyvanyag hova került a későbbi századok folyamán. A tulajdonosok könyvjegyzékeinek közreadása éppen abban segíthet majd, hogy a possessor gyűjtéseknél a begyűjtő személyét azonosítani lehessen, hiszen Kőszeg esetében a kézikönyvekből, sokszor még a helytörténeti munkákból is hiányzó személyekről van szó.

A forrásanyag, amiből a jegyzékek előkerültek, nagyjából egynemű. Első helyen állnak a hagyatéki inventáriumok, a különböző okok miatti vagyonösszeírások, majd a végrendeletek. Kisebb számban kerültek elő könyves-adatok az un.árvaszámadasokból ill. tutorelszámolásokból.⁴

Fontos jelezni, hogy bár néhány esetben szinte biztosnak mondható, hogy a tulajdonos összes könyvét össze-

irták, tehát valóban az illető személy könyvtáráról van szó, de legtöbb esetben nem bizonyítható, hogy az egész könyvállományt leirták. Az un. "töredék adatoknál" különösen látszik, hogy sokszor csak az értékesebbnek tartott könyveket irták le, a többit csak szám szerint, vagy úgy sem.

Bár az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a könyvtárak ill. könyvjegyzékek elemzésénél igen óvatosan kell eljárni, és messzemenő következtetéseket levonni nem szabad, mégis érdemesnek mutatkozik a könyvanyag tipizálása, átfogó jellemzése. Ugy tűnik, a könyvtárak karaktere leírható típusokat mutat, amelyek természetesen nem független a tulajdonos személyétől.

B E V E Z E T É S

A könyvanyag értelmezéséhez legtöbb segítséget -- levéltári missilis anyag híján ⁵ -- az nyújthatja, ha áttekintjük a város köztörténetét a korszakban, különös tekintettel az itt élő etnikumok viszonyára. A könyvanyag szempontjából legfontosabb terület, a térség egyháztörténete szintén fontos adalékokat szolgáltat. A német és magyar elem viszonya és szerepe sok szempontból segíti a könyves adatok jellemzését, a protestantizmus különválásának problematikája pedig a legtöbb támpontot nyújtja az értelmezéshez.

1. Kőszeg fejlődésének néhány kérdése

M.
A város önálló élete 1328-ban kezdődik, amikor Károly Róbert a Németújváriak hatalmát megtörve a várost uralma alá veszi. Ettől kezdve lesz kiváltságolt mezőváros, jogállása közelíti a szabad királyi városokét.⁶ Rendelkezik a szabad bíró- és plébánosválasztás szabadságával, a bíró a 12 esküdtel szabadon ítélhet.⁷ A korlátokat az jelzi, hogy vitás ügyekben a soproni polgárok döntenek, egyébként a város polgárai a soproni polgársághoz hasonló jogokkal rendelkeznek.⁸

A város 1446-ban lesz Frigyes német-római császáré és a XV. század végétől /1491-től/, hol magyar, hol császári birtok. 1446-ban Frigyes, 1483-ban Mátyás erősíti meg szabadságait.⁹ Mátyás halála után Miksáé lett, kiváltságai azonban -- többnyire -- az új közigazgatási környezetben is megmaradtak. Ettől kezdve a város a felsőbb igazgatás szempontjából a bécsi kancelláriához, pénzügyileg a kamarához, bíraskodás tekintetében a soproni, felsőbb szinten a bécsi törvényszékhez tartozik. 1605-től Kőszeg Nádasdy Tamás tulajdona, tehát újra magyar gazdát kap. A sort Széchy Tamás folytatja, aki 1616-tól birtokosa a várnak, de már nem az övé a város, és az egyházak kegyúri joga.¹⁰

A XVII. század negyvenes éveiben sorsdöntő események főszereplője lesz a város. A csaknem több mint 150 éven keresztül Ausztriához csatolt területekért már régóta folyik a harc, gyakori témája ez az ország-

gyűléseknek is. Hosszas huzavona után végül 1647. szeptember 7-én megtörténik a visszacsatolás, és a város 1648-tól megszabadul a földesúri, megyei hatalom alól: tényleges szabad királyi város rangjára emelkedik.¹¹

A Kőszegert ért szellemi hatások szempontjából meg kell említeni a város életében kulcsszerepet betöltő távolsági kerskedelmet. Kőszeg szőlőkultúrája révén -- főleg a XVI. század végétől -- szinte egész Közép-Kelet-Európát behálózzák a város kialakult kereskedelmi útvonalai. A legtöbb útvonal német földre visz, a legtöbbet látogatott városok Graz, Salzburg, Bécs és Fozsony.¹²

Kőszeg történetében tehát a fentiek alapján rendkívül nagy német hatással számolhatunk, a város fejlődésének talán legsajátosabb vonása a német és magyar elem keveredése. Ennek ellenére mégsem helyezhetjük Kőszegert teljesen a közigazgatásilag, városjogcsalád stb. szempontjából közeli rokon Sopron mellé.¹³ Ugyanis nem mehetünk el amellett a tény mellett, hogy Kőszegert abbana pillanatban magyar városnak találjuk, amint visszakerül a magyar korona alá. Ettől kezdve, "egycsapásra" magyar lesz az adminisztráció, és egyáltalán az írásbeliség.¹⁴

Ezek a tények azonban olyan kérdéseket vetnek fel, melyek -- úgy tűnik -- elkerülték a szakirodalom figyelmét. Ha a városi statutumokat összehasonlítjuk, -- Kőszegét a többi, környező városéval -- , kitűnik, hogy a kőszegiek a XVII. században mind magyar nyelvűek,

-- még a latin nyelvűek is ritkák.¹⁵ A városi levéltár iratai, elsősorban a testamentumok, inventáriumok, és természetesen a protocollumok, mind magyar nyelvűek. A polgárok főleg a magyar nyelvet használták írásban, kevésbé a németet, -- a városból kifelé irányuló levéltári anyagban találunk inkább csak latin nyelvűt, németet itt viszont szinte soha.¹⁶ A végrendeletek, inventáriumok arról is tudósítanak, hogy általánosan elterjedt volt a magyaros viselet, sokszor még a német polgároknál is.¹⁷

A XVI. században még minden irattípus a "mittelhochdeutsch"-ot használja, a felsőbb hivatal felé pedig a latint. A változás a XVI.-XVII. század fordulóján kezdődik, minden bizonnyal a Nádasdyak birtoklásával teljesebbé válik. A jelenség mögött a XVII. század eleji királyi Magyarország városfejlődésének egy sajátossága húzódik meg: a török terjeszkedés elől való védelem-keresés valóságos migrációt indít be, amely a XVII. század első évtizedeiben főleg a kereskedőréteg "kifelé" irányuló vándorlásában érhető tetten. Jól mutatja ezt a századelőn lezajló harc a magyar /"támadó"/ és a német /"védekező"/ jogszokás között, amely még az erősebb német /szász/ hatás alatt lévő Felvidéken is megfigyelhető. Tovább erősíti a magyar jelleget, az ugyanerre az időre tehető másik, párhuzamos folyamat, a köznemesség beköltözése, melynek kulturális hatásával szintén számolnunk kell.¹⁸

Ez utóbbi folyamatnak érdekes következménye a város politikai súlyának, erejének jelentős megnövekedése.

se, hiszen a betelepülő nemesség már országos kereteket kívánt maga fölé. ¹⁹

Hogy miért nem így zajlottak le a folyamatok pl. a közeli Sopronban? Megítélésem szerint Kőszeg fejlődési sajátossága e tekintetben éppen az, hogy a politikai súly-nyerés /szabad királyi város lesz !/ folyamata a fenti mozgásokkal egy időben, és egymást erősítve zajlott le.

Tehát Kőszeg történetében a századélő az önkormányzat és közigazgatás, valamint a "nemzetiség" szempontjából egyaránt sorsfordulót jelentett. Kulturális életében ide gyökeredzik a XVII. századi várost jellemző kulturális fogékonyság, megalapozott művelődés.

2. Egyháztörténeti sajátosságok

Mint az ország területén másutt is, ebben a térségben is a reformáció két fő ágának egymáshoz való viszonya a meghatározó. A XVII. századi műveltség kulcskérdései, melyeket legjobban, legerősebben a kor egyházi kultúrája determinált, csak a fejlődés szempontjából meghatározó XVI. századi előzmények ismeretében ragadhatók meg.

Magyarországon itt tűnnek fel a lutheri irányú reformáció első nyomai, már az 1520-as évek táján. ²⁰ A területen a reformáció legnagyobb támogatói a Nádasdyak, szerepükről sokat és sokhelyütt szóltak már az érdekelt szaktudományok. ²¹

A Sopron-Vas megyei protestáns egyházkerület a győri püspökség egy részén alakult ki, hamarosan másik támogatót is találva a Battyány-család tagjai közül.²²

Az e vidéken működő prédikátorok, tanítók esetében is, -- mint a reformáció századában legtöbbször -- a filippizmuson keresztül vezetett az út a helvét irány, a szétválás felé. A legsajátosabb azonban, miután a nyílt szakítás csak a századforduló táján következett be, hogy a felekezeti tisztázódása ezen a területen igen lassan, vontatottan megy végbe, és a folyamat közben confessionális szempontból igen képlékeny állapot alakul ki, mely már-már létformává alakul.²³

A helvét irány elkülönüléséből csak 1612-től beszélhetünk, amikor a volt "közös" püspök halála után az evangélikusok is külön püspököt választanak.²⁴ Érdekesen jellemzi a helyzetet már maga az a tény is, hogy az először ágostai irányú protestáns kerület püspökét, Beythe Istvánt még akkor is elfogadják a lutheránus gyülekezetek, mikor már nyilvánvaló kryptokálvinizmusa.²⁵

Az egyháztörténet azon szereplőiről, akikről a kortársak, mint az egység őreiről szóltak, a másik oldalon megtaláljuk a vádat: kryptokálvinisták. A kerület első szuperintendenséről, aki két évvel az ágostai hitvallás mellett döntő zsinat /1578/ után foglalja el helyét, Beythe írja le, hogy a kálvini irány felé hajlik. Ekkor még talán ő is vádnak érezte ezt elődjével, Szegedi Mátéval szemben.²⁶

Beythe a korszak tipikus alakja és egyben fősze-

replője is. Ő az, aki 1587-ben kihirdeti a csepregi zsinat kánonjait, mégpedig az egység nevében. Nem is foglal állást semilyen hitkérdésben, inkább szervezeti problémákkal bajlódik.²⁷ A forrásokból világosan kitűnik, hogy a hosszú életű együttélés nem az elkülönült teológiai irányok késői jövetelével függ össze. Maguk a teológiai értelemben "exodust" végrehajtottak is sokáig kiállnak az egység mellett. De nem is a két nagy létező felekezet összebékítésének útjáról indul itt a fejlődés, hanem az egy meglévőből való lassú kiszakadásból. Beythe végül is már 1582-es kis kátéjában, -- ha tetszik -- kálvinista nézeteket vall, de ezt tipikusan a melanchthoni "variata" modorában teszi, vagyis --el- villeg legalábbis -- mindkét fél számára elfogadhatóan.²⁸ Ez a magatartás egyébként szintén igen jellemző.

Mivel kerülete püspökéről volt szó, Nádasdy a "homályt" eloszlatandó, Beythét Csepregre hívja, a közvetlen területi centrumba. Az eseményekről a szintén jelenlévő Horváth Stansish Gergely és mások által vezetett jegyzőkönyvekből,²⁹ és a szemtanu Severinus Scultetusnak a vita évében még megjelenő könyvéből³⁰ szerezhetünk tudomást. A szakítás provokálása nyilvánvaló. Ugyan a "colloquiumot" megnyitó Szentgyörgyi Gábor az egyetértésre szólít fel, de a vita "sajátos" exponálása félreérthetetlené teszi a helyzetet. Gyakorlatilag a teológiailag két lelképzetesebb lelkész vitatkozik, és az előzmények után jelzi a folytatást, hogy az első / és egyben utolsó! / vitára kitűzött tétel az Ágostai Hitvallás problémás 10. pontja, az úrvacsora értelmezéséről szóló. Az 1591-ben lezajlott

vita eredményeképpen Beythe dühösen kivonul, és a nemkülönben indulatos Nádasdy első haragjában kijelenti, hogy a hitvallással ellenkezők nem maradhatnak meg birtokán. De végül a kryptokálvinisták ellen nem Nádasdy teszi meg az első lépéseket, hanem a vita után egyre nyiltabban ortodox álláspontra helyezkedők.³¹ Ennek az utóbbi, merevebb csoportnak a személyes indítékoktól is hajtott vezéralakja Reczés János volt. Ő taktikai ravaszkodásokat sem mellőzve canonica visitatio ürügyén azon igyekezett, hogy a vizitált lelkészekkel aláírassa a Formula Concordiæ-t.³² Ezzel legnagyobb ellenállásba éppen Kőszegen ütközött, ahol Kincses Pál magyar prédikátor 1596-ban megírja Reczésnek, hogy kényszer mellett sem hajlandó az aláírásra.³³ Pedig Kincses látszólag még Csepregen is Scultetus álláspontján van. Most, öt év múlva Beythének ír panaszos levelet, hogy Reczés "praktikája" a szétszakadás veszélyét rejti magában.³⁴

Bár erre az időre tehető a szétszakadás nyíltá válása, ti. az 1596-os Csepregi Zsinaton, / melyet kortárs énekszerző is megénekelt " Az Csepregi Synatrol, ott a praedicatorok között valo meghasomlasról" címmel/³⁵ mégis többen, főleg a kisebbségbe került helvét irány felé húzóknak még tesznek kísérletet az egység helyreállítására. Beythe még 1598-ban is levélben sürgeti e célból Nádasdyt.³⁶ Végül nyíltan nem lép senki, a régóta húzódó ügy végére csak Beythe halála tesz pontot, hisz az "ellenpüspök" megválasztásának lehetőségétől az evangélikusok megriadtak.

A fentiekben jellemzett helvét kisebbségi együttélésnek sajátos szellemi hozadéka van. A szakadást ellenző kryptokálvinisták sajátos ideológiájukkal szerepüket, helyüket akarták megőrizni, és ez csak úgy volt lehetséges, ha nyíltan nem lépnek föl, ám ugyanakkor a lassú visszaintegrálódást is elkerülik. Az imént "képlékenynek" nevezett állapot ilyen hosszú ideig való tartósulása maradandó nyomokat hagyott, hatásával még sokáig számolni kell a "különvált" egyházak életében is.³⁷

Igen sok vegyes gyülekezet alakult ki, az egymásra tett hatás igen nagy. A kisebbségben lévő felekezetek külön lelkésztípust termeltek ki, az alkalmazkodó, "toleráns" prédikátorokat, akiknek fő gondja a vegyes gyülekezet együtt tartása, hiszen a kálvinisták nyílt fellépése, kiválása a kettős üldözöttség állapotát jelentené. A nyugat-magyarországi lutheranizmus sok szempontból jobban adaptálta a katolicizmus hagyományait, mint német testvéregyházai, és ez főleg a szertartás minden érhető tetteiben. A "belülről", tiltottan élő helvét irány kénytelen ebben is követni a többségi felekezetet, így a "kétrétű" gyülekezetekben is a katolicizmussal megfertőzött lutheri kultusz vált általánossá.³⁸

Ez az alap persze rendkívül kedvezett a különböző uniós törekvéseknek. Ilyen mozgalmak igen korán jelentkeztek a reformált Európában.³⁹ A teológiai egyezkedés a reformátorok között épp úgy jellemző, mint a többnyire erasmista egységtörekvések. Nálunk főleg Pareus tanai terjednek, és a hazai irénizmus két fő alakja Samarjai János és Alvinczi Péter is az ő tanítványa.⁴⁰

Egyébként a többségében melanchthoniánus szellemű gyűlekezetekben néhol már valójában létre is jött az "únió", legalábbis néhány évig. A végleges változást a Formula Concordiae hozza meg hazánkban is / nem véletlenül csúfolták "Formula Discordiae"-nek./.

A Dunántúlon tehát különösen jellemzőek a kialakulatlan egyházi viszonyok között az egységtörekvések. De a külföldön oly annyira jellemző politikai háttér ⁴¹ itt a korai időszakban nem jelentkezik. Annál erősebben majd, a gravamen korszakban, ahol azonban már épp a vallási vetülete hiányzik az egységtörekvéseknek. ⁴² Bár ekkor már inkább kényszerhelyzetről beszélhetünk, hiszen a XVII. század hetvenes évtizedére az egész térséget, így Kőszéget is eléri az ellenreformáció. ⁴³

x x x x x x

Kőszeg csak mellékszereplője a korszakban a legfontosabb egyháztörténeti eseményeknek, bár a zsinati jegyzőkönyvek, egyházlátogatási iratok, a hitviták névsorai ⁴⁴ mutatják, hogy a kőszegi prédikátorok, tanítók is aktív részesei a kor egyházi változásainak. Kőszeg szerepe mégis akkor változik meg jelentősen majd, mikor 1643-ban Csepreg drasztikus módon megszűnik központként tovább működni. ⁴⁵ A változás megint paralell: Kőszeg veszi át a helyét, miközben önmagában is sorsdöntő változásokat él meg, de a vázolt örökség művelődésének, egyházi életének valamilyen módon már részesévé válik.

K Ö S Z E G K Ö N Y V K U L T U R Á J A

1. Könyvjegyzékek

A forráscsoport, amelyből, -- mint az előszóban említettem --, a könyvjegyzékek előkerültek, a városi adminisztráció jellegzetes terméke. A leggyakoribb forma, a hagyatéki összeírás /vagy inventarium/ úgy készült, hogy a városbíró utasítására a város belső tanácsából néhány polgár és a jegyző kimentek a helyszínre, és összeírták az ott talált javakat. Legtöbb esetben a könyvek önálló korpuszt jelentenek: "Catalogus librorum" vagy "Az könyvek szama" megjelöléssel.

Kőszegen szinte ismeretlen az az inventálási mód, mely például Sopronban gyakoribb, hogy ti, helységenként írják össze a tárgyakat, ahol van, ott a könyveket is, sokszor elszórtan más tételek között.

A leírás méret szerint veszi számba a könyveket, legtöbbször eleve "in folio", "in quarto" stb. csoportokban. Ez arra utalhat, hogy a könyveket a hely jobb kihasználása miatt méret szerint is tárolhatták.⁴⁶ Az összeírás valószínűleg diktálás után történhetett, erre utalnak a tipikusnak mondható félrehallások, likvidatévesztések. Reisnerus nevéből így lesz Rajznerus, így ír az összeíró Révay Péter helyett Lévait, vagy Bindenbachius helyett Pindenpachius stb. Ezek a tévesztések szintén forrás értékűek, hiszen a lejegyző személyek műveltségére, ha tetszik a korabeli átlag polgár olvasmánykultúrájára vetnek fényt.

A rövidített cimleírások nem igen készülhettek a kor-

ban általános barokk címlapok után, hiszen az rendkívül időigényes lett volna. Minden valószínűség szerint a diktáló az előtte fekvő könyv gerincéről olvasta le a címet. Ennek megingt csak forrás értéke lehet: a városi polgár könyvei többnyire hollandi kötést kaptak, tehát egyszerű fehér pergamentbe kötötték azokat.⁴⁷ Ezt a kötéstípust a compactor nemmlátja el semilyen felirattal, -- a rövidített címet maga a tulajdonos írja fel a gerinc sarkára, tollal.⁴⁸ Legtöbb esetben ezt a címléírást használhatták fel a leírók, így tehát a leírások sokszor jellemzőbbek lehetnek az egykori könyvtulajdonosra, mint a lejegyzőre.⁴⁹ Gombossy Máttyás könyveit ill. könyveinek nagy részét kétszer, két jegyző írta le. Míg az egyik fontosnak érezte, hogy a magyar bibliafordításoknál mindig közölje a fordító nevét /"Magyar Biblia Karoly Gaspar Versioja" vagy "Magyar Biblia Molnar Alberté"/, addig az egy évvel későbbi leírásból csak két Biblia pusztá megléte derül ki. / Tehát adott esetben még a gerincfelirat is rövidítve kerülhet lejegyzésre !/ Vagy ugyanigy jellemző, hogy Magyar István híres vitairatát az egyik lejegyző pontosan írta le, a másik " Magyar Istffanfi" műveként. Ezeket, az egyébként igen nagy számban fellelhető hibákat, és az említett "félrehallásokat" olyan értelemben tarthatjuk forrásértékűnek, hogy ismerte-e a lejegyző az illető könyvet, vagy szerzőt.

A lejegyzés nyelve általában igazodik a könyvcimekhez, vagyis többnyire latin, genitivus-os alak. De érdekes, ha a jegyző német könyvet /Gombossy, 1664/ magyarul ír le, pl. "Egy nemet czimeres könyv", vagy magyar könyvet azzal a megjegyzéssel, hogy "magyar", ill. "hungarica".

Ugyanez érvényes a német anyanyelvű jegyzőre, aki "ain ungarisch buech"-t ír le, német nyelvű címkivonattal.⁵⁰ Ez főleg akkor jellemző, ha ismert könyv feküdt előtte, mint például a kőszegi hitvitázó lelkész, Lethenyi István híres Samarjai ellen írott műve /RMNY 1560./, melyet így ír le: "Autor Lethenyi Istvans wiedlegung den Calvinisten" /Domdó,1642/. Ugyanezt a művet a másik, a magyar jegyző "Lethenyi refutatioja"-nak nevezi /Gombossy,1665/.⁵¹

Ugyanígy jellegzetes, hogy gyakran a könyv címe helyett a szerzőt és a műfajt nevezik meg, ami egyébként a hollandi kötéseken is szokásos. Többször előfordul: "Spangeberger Postillaja" vagy "Andachtsbuch Gerhardi" stb. Ami szintén a könyv ismertségére utal, sokszor azt is tudja a lejegyző, a diktáló / esetleg a címet felíró egykori tulajdonos/, hogy ki ellen, melyik felekezet ellen íródott az illető vitairat. Ilyenkor a leírásban erre utal: "Bornemissza Péter Telegdi ellen" /Márton,1652/.

A kőszegi könyvlistákon többször feltüntetik a könyv becsült árát is, általában forint és dénár értékben.⁵² Az 1603-ban összeírt Saggitarius-könyvtár esetében az érték 3 rajnai forint és 4 dénár között váltakozik, de a legtöbb könyv becsült értéke egy forint alatt marad. Három forintra becsülték a Corpus Juris egy két kötetes kiadását, míg egy Horatius-kötetet 4 dénárra. 1651-ben pedig Csuka Márton prédikátor könyveit becsülték fel. Értékük egy és két magyar forint között váltakozik. Alvinczy prédikációskötetét egy forintra, Wigandus Corpus Doctrinae c. művének két kötetét pedig 3 forint 60 dénárra becsülték. Csuka 23 könyvének összértéke kb. 30 forint lehetett az összeírók szerint. Czeby Judit kőszegi

polgárasszony könyveinek, három német könyv leírásánál jelzik is a becsüsök értékelési szempontjukat: "Nemet könyvek leven, böczültetnek ad fl.1.". A legértékesebbek a nagy folio alakú Bibliák és postillás kötetek. Rédey Gombkötő Mátyás könyvjegyzékén /1669/ olvashatjuk, hogy Káldi prédikációs kötetét 3 forintra, Bibliáját ugyanennyire, Pázmány Kalauzát pedig 2 forintra becsülték. Thomas Kempis kis alakú művét, valószínűleg a De imitatione Christi-t, pedig 40 dénárra. Kraynai Mátyás árváinak, Gombossy Dánieltől származó tutor-elszámolásában /1685-88/ pedig könyvkötésre utaló ár-adatokkal találunk: "Pro Anno 1686.17 apr/ilis/ Item a Compactor-tul könyveket es papirossat hordvan el a gyermekeknek, fizettem fl.5 d.31."⁵³

A könyvek becsült áraival kapcsolatban érdekes összehasonlító adatokat kínálnak a kőszegi inventáriumok. 1648-ban pl. 25 forintot költött Gombossy Mátyás, mikor Pozsonyba utazott két alkalommal Kőszegről, Csuka Márton árvájáé, mikor "nemet szot es imatsagot tanulnj" küldte, másfél esztendőre 3 forintot adott a "nemet aszonyra". Ruházta is az árvát: meg tudjuk, hogy "egy kek szoknyatska" 2 forint 66 dénárt ért, a "csizmatska"-ért pedig 40 dénárt kértek. Ugyanebből az inventáriumból tudjuk, hogy három "südő limitaltatott" 2 forint 25 dénárra, egy "tino tehen" pedig 5 forintra.⁵⁴

A könyvjegyzékek beírásai arról tanuskodnak, hogy több esetben a könyvanyagot mindjárt az összeírás alkalmával ki is árusították, és a jegyzékre felvezték a vásárlók, vagy a hagyatékból kölcsönzők nevét. Gombossy Mátyás listáján a következő bejegyzések olvashatók. Kanizsai Pálfi János Arany temjénező c. műve mellett olvashatjuk: "Itt valo Nemes

Praedicator Ensel Urammal vadnak az maga signaturaja szerént." A Vitnyédi István által 1658-61 között Wittenbergben tanított Ensel János nevét néhány latin verse, és Petróczy István urához, valamint Vitnyédihez írott levelei miatt említi Szinnyei.⁵⁵ Az Athanasius művet kölcsönző Ambrózy János szintén külföldi egyetemeken járt / Jéna, Altdorf ⁵⁶ /, az előbbi helyen 1659-ben disszertációja is jelent meg / RMK III.2062./, néhány műben pedig üdvözlő versei kaptak helyet / RMK III.2014., 2063./. A kölcsönzések nem voltak mindig városon belüliek: Henricus Eckhardus német lutheránus teológus művét a feljegyzés szerint " Sandor Gergely Ur vitt/e/ Pápára". Zsámboki Bonfini-kiadása mellé Ensel neve van írva szintén, majd más kézzel a megjegyzés: "maghozatott". A korabeli kőszegi bíró pedig a dortrehti zsinat jegyzőkönyvét // kölcsönzi.

A könyvek megvásárlói között is találkozunk ismert személyekkel. Csuka Márton könyveivel kapcsolatban kerül elő többször is a kőszegi prédikátor, Lethenyi István neve, aki Csuka könyveinek egy részét gondozta, mint őt követő lelkes. Érdekes, hogy előfordul a rábízott könyvek között Leonhard Hutternek egy műve is, talán éppen az, amit Lethenyi magyart 1635-ben /RMNY 1602./. ⁵⁷ Godi Imre kőszegi prédikátor, aki az ellenreformáció idején tölt be fontos szerepet a város életében, ⁵⁸ a Csuka-könyvjegyzék /1651/ szerint 15 darab könyvet vásárolt meg a hagyatékból. A már többször említett, később igen nagy könyvanyagot hátrahagyó kőszegi jegyző, Gombossy Mátyás ⁵⁹ egy kötetet, a városi gimnázium alapítása körül szerepet játszó tanító, Perennei Bálint, pedig 4 kötetet tart megvételre érdemesnek. ⁶⁰

A vásárlók nagy száma arra is figyelmeztet, hogy a

különböző személyek hagyatékában szereplő könyvösszeírások sokszor ugyanazokat a műveket rejtik. A Csuka Márton hagyatékából /1651/ megvásárolt Henricus Cornelius kötet természetesen szerepel is Gombossy tizenhárom évvel későbbi könyvjegyzékén.

A többi "vásárlá" --sajnos-- nem hagyott hátra könyves adatokat is tartalmazó anyagot. A könyvtárak néha nagyon is egynemű anyaga alapján nagy biztonsággal feltételezhető mégis, és így természetes is, hogy az idők folyamán a legtöbb könyv többször is gazdát cserélt. Néhány ritkább könyv sorozatos feltűnését, így pl. az Acta Colloqui Montis Bellgartensis... címűjét, csak ez magyarázhatja.⁶¹ A már lejegyzett, régebben előfordult köteteknek az ismételt megjelenése az un. "városi könyvtár" összeírásaiban /1614;1660/ pedig alátámasztja azokat a megfigyeléseket, miszerint ezek a könyvtárak tulajdonképpen a mindenkori lelkeszi könyvtárakból gyarapodtak, és bizonyos módon a prédikátorok tulajdonát is képezték.⁶²

A könyveknek ez a "körforgása" természetesen figyelembe veendő a könyvtárak anyagának értelmezésénél is, főleg ha az egyes korok /reformáció előtti, reformációs, ellenreformációs/ "rétegeit" akarjuk vizsgálni.

2. A könyvtártulajdonosok

A könyvtártulajdonosok között nem találkozunk a szakirodalomban fontos, jelentős szerepben említett⁶³ - nevüket legtöbb esetben még az egyház-, ill. helytörténeti irodalom sem ismeri. Sokszor annyit tudunk róluk, amennyit a könyvjegyzéket tartalmazó összeírás elárul.

Az egész korszakban jellemző, hogy a legnagyobb könyvgyűjteményeket a városi jegyzők, prédikátorok és tanítók csoportja mondhatta a magáénak. Ez a réteg a városokban nemcsak kultúrális, de politikai missziót is teljesít,⁶³ és az ellenreformáció felé haladva egyre jobban beleavatkozik a városok irányításába, a "védekezésbe". Az egyházi réteg szerepével kapcsolatban elég itt visszautalni az egyháztörténeti részben elmondottakra. Ők a térségben /és másutt is/ a legmagasabban képzett, legsokoldalubb funkciókat ellátó réteg. Már a reformáció előtti korban is az ő személyükhöz kapcsolhatók a legnagyobb magánkönyvtárak⁶⁴, a XVI-XVII. században pedig méggyakrabban találkozunk ezzel a csoporttal a könyvtáralapítók között. Első könyveiket még külföldi peregrinációjukról hozzák haza a külföldet megjáró diákok, akik igen sokszor éppen egy-egy város pénzén tanultak.⁶⁵

Valószínűleg Kőszegen is minden prédikátornak volt könyvtára, de a legjelentősebb alakok /Sármelléki Nagy Benedek, Lethenyi István, Godi Imre, Ensel János, Klesch Dániel stb./ könyvjegyzéke nem maradt ránk. Fennmaradt viszont Kálmánczei Balázs / ? - 1634/ kőszegi prédikátor 70 könyvének összeírása, ami nem kis mennyiség a korban.⁶⁶ A már többször említett Csuka /Tsuka/ Márton / ? -1646/ inventáriumaiban három féle könyvjegyzéssel is találkozunk. Csuka Bükön működött prédikátorként a Kőszegre kerülését megelőző időszakban, de a Gombossy-Péle 1651-es tutorelszámolás adata szerint Besztercebányán is lelkészkedhetett, ti. ott is maradtak hátra könyvei.⁶⁷ A prédikátorkönyvtárak anyagához kell számítanunk -- fentebb már ímertetett okokból -- a két "városi könyvtárat" is. Ezek-

nek a könyvtáraknak legfontosabb jellemzőjük, hogy anyaguknak legalább 80-90 %^{-a} teológiai -- vallási mű.

A fennmaradt adatok tanúsága szerint a legnagyobb, és legszélesebb gyűjtőkörű könyvtárakkal Kőszegen a városi jegyzők rendelkeztek. Ezt indokolja is a városi közigazgatásban elfoglalt szerepük.⁶⁸ Ezt az értelmiségi réteget a közigazgatás - igazságszolgáltatás egyre szélesedő, de ekkor még csak kevéssé független területén találjuk meg. A szakszerűségi igény az önkormányzat alsóbb szerveiben, a megyénél, de főleg a városnál ekkor már igen magas. Ebben a korban érhetjük utóljára tetten a túlfejlett stádiumba jutó, differenciálatlan közigazgatás polihisztor szakemberét, aki olyan szerteágazó feladatokat lát el, melyet fél évszázad múlva egész hivatalnok rendszer vállal majd föl. Ez a tagolatlan felépítésű, törvénykezési, közigazgatási feladatokat nem kellően elválasztó rendszer legmagasabb fejlődési fokát éppen a szabad királyi városokban éri el, ott, ahol ezek a funkciók ugyanúgy csatlakoznak a megye, mint az ország közéletéhez.⁶⁹

A városi jegyző ez idő tájt legképzettebb tisztviselője városának, bár ha szavazati joggal nem is rendelkezik, véleményét a tanácsüléseken mindig kikérik, ő vezeti a jegyzőkönyveket is.⁷⁰ A határozatok, levelezések, instrukciók megfogalmazása épp úgy feladata, mint a levéltár őrzése. Tényleges jelentőségét azzal is kifejezte a város, hogy sok helyütt tanácsstagnak választják. A jegyző szakértelme dolgok egész sokaságában döntő volt.⁷¹ A kőszegi jegyzők --- így Gombossy Mátyás és Martin Reich is -- különböző fórumokon képviselik városukat: a dunántúli "Hétvármegye

gyűléseken", a Kamaránál, de az országgyűléseken is.⁷² Az 1640-es 50-es évek országgyűlési vitáit ismerve⁷³, nem kétséges, hogy alapos politikai, jogi, sőt teológiai műveltségre volt szükségük. Hogy pl. jogilag mennyire felkészültek voltak, azt az országgyűlésekre való előkészületek levéltári nyomai mutatják: a városra /és egyáltalán a városok helyzetére / vonatkozó artikulusok kigyűjtése, összefoglalója,⁷⁴ és a hosszú gravamen-jegyzékek⁷⁵. Ők készítették el a városnak az országgyűlési naplót, ill. a jelentést, és ők folytatták az instruktorokkal a levelezést Pozsonyból.⁷⁶

Kőszegen három jegyzői hagyatékban maradtak fenn könyves adatok. A legrégebb, Johannes Sagittarius / ? - 1603/ 75 könyvét említi, köztük "Stambuch"-ját is. Sagittarius az egyháztörténeti részben jellemzett szétválás korában volt a város német jegyzője. 1637-ből való Martin Reich jegyzéke, amely³⁶ könyvről tesz említést a német jegyzőnek. A két összeírásban is föllelhető /1664,1665/ legnagyobb kőszegi magánkönyvtár Gombossy Mátyás jegyzőjtulajdonában volt, és mintegy 348 kötetre tehető az állománya.

A legtöbb tulajdonos társadalmi helyzetét a városi jegyzőkönyvek teljes feldolgozása során tudnánk csak megállapítani. Ismerjük azonban néhány kőszegi kézműves könyvtárát, így Lőrincz Piechler puskaportörőjét /1661/, amely jellegzetesnek mondható ebben a csoportban. Jellemző ezekben a könyvtárakban a német Biblia, a postillás⁷⁷ kötet mellett, egy-két kötet énekeskönyv, meditációs-gyűjtemény előfordulása. A magyar gombkötőmester, Ráday Gombkötő Mátyás könyvtára sem tér el ettől lényegesen, ha csak nem

abban, hogy könyvei jórészt magyar nyelvűek. A hatvanas évek végén katolizált mesternek 9 könyvét említi a lista.⁷⁷ Tudunk még 1637-ből Hans Richter timár könyveiről, 1646-ból pedig Miski János lakatgyártó mester inventáriumából ismerünk könyves adatokat, amelyek az 1658-ban felvett második összeírás alapján egészíthetők ki.

Könyves adataik alapján -úgy vélem-, hasonló társadalmi rétegbe keresendők azoknak a könyvtáraknak a tulajdonosai is, akiknek személyéről közelebbit nem sikerült megállapítani. Természetesen a "nagykönyvtárak" /60-70 kötet felett/ és a "közepes" polgárkönyvtárak /20-30 kötet/ minden fontossága mellett is⁷⁸ ez az utóbb tárgyalt csoport van túlsúlyban. Ezek az általában 10 kötet alatt maradó gyűjtemények lehettek az átlagosok, amelyek a könyvek műfaji megoszlásában is többé-kevésbé egységesek, és amelyek eddigi ismereteink szerint legnagyobb számban maradtak fenn.⁷⁹

3. A könyvtárak anyaga

Az előzőekben utaltam már arra, hogy milyen nehézségekkel kell számolni a könyvlisták tételeinek feloldásánál / olvasási, értelmezési stb. problémák /. Kézenfekvőnek tűnne egy olyanféle megoldás, hogy a könyvjegyzékek tételeit azonosítva / szerző, cím, esetleg kiadás helye, éve /, regiszter szerűen "leírnánk" a könyvtár anyagát. Ez azonban még csak előmunkálatnak számítana, hiszen végeredményben nem szólna a vizsgálat arról, ami lényeges, ti. a könyvtárak igazi arculatáról, profiljáról.

A következőkben éppen ezért inkább az utóbbira tennék kísérletet, ha vázlatosan is. A vizsgálódásba inkább a nagyobb könyvtárakat tűnik érdemesnek bevonni, mivel a kisebbek "tipikus" anyagáról már szoltam.

A korszak alapvető jellemzője tükröződik abban, hogy a gyűjtemények anyaga nagyjából a vallásos irodalom tárgykörébe sorolható, illetőleg sokszor teológiai szakanyagról van szó kifejezetten.⁸⁰ Ez a korpusz nagyjából három nagyobb csoportba sorolható: a reformáció előtti, a reformációs, és az ellenreformációs anyag.

Valamennyi könyvtárban ott volt a Biblia valamelyik kiadása, sokszor több példányban is. Szerepelnek valószínűleg még 16. századi Vulgata kiadások is kisebb számmal, sőt gyakori a híres Erasmus-féle Uj Szövetség-fordítás is, de legtöbbször már találkozunk a reformáció utáni nemzeti nyelvű fordításokkal. Német nyelven a Luther-félével, magyar nyelven pedig a Vizsolyi Bibliával, vagy Szenci Molnár "átigazításával", későbbi jegyzékeken pedig a Kádi-Bibliával.

A reformáció előtti anyag a nagykönyvtárakban gyakoribb, hihetőleg mert régebbi alapítású gyűjteményekről van szó. Itt az egyházatyák műveire kell gondolnunk elsősorban, így Augustinusra, Eusebiusra, Athanasiusra, és Basilius Magnusra, de előfordul Aquinói Tamás neve is.

A reformációs korszak anyagát a nagyszámú vitairat, disputációs mű jellemzi, a reformáció klasszikusainak munkái mellett. A szinte minden jegyzéken megtalálható Luther mellett igen nagy számban találkozunk Melanchthon kifejezetten teológiai jellegű műveivel is, sőt nem ritkán felbukkannak Kálvin alapvető irásai is. De találkozunk Zwingli,

Béze, sőt Bullinger műveivel is. Nem nélkülözik a református és katolikus anyagot a disputációs műfajban sem a gyűjtemények, annak ellenére, hogy az evangélikus szerzők írásai dominálnak legtöbb könyvtárban.

A teológusok közül világosan kitapintható az a kör, mely még Luther irányítása alatt kezdte meg működését, tehát Johann Spangeberger, Andreas Osiander, Johann Brenz, Georg Major, Lucas Lossius, Antonius Corvinus, Johann Bugenhager, és Georgius Nigrinius nevét kell itt említeni, tehát a századforduló előtt, vagy éppen a századforduló tájékán született teológus nemzedékről van szó, amely Wittenvergből indult a 16. század első évtizedeiben. Közülük néhányan majd a Luther halála után kibontakozó filippizmus első hulláma ellen állnak csatasorba, és az erősödő ortodoxia élharcosai lesznek, így a postillás kötetekről híres Spangeberger, és főként két elméleti szerző: Georg Major és Andreas Osiander.

De jóval nagyobb a filippista, vagy a kifejezetten Melanchthon köré csoportosuló teológusok száma. Ebből a körből a jegyzékeken igen gyakran szereplő David Chytreust, majd a kálvinizmushoz eljutó Melanchthon-tanítványt, Zacharias Ursinust említeném elsőnek. A későbbi filippista nemzedék /17. század második fele/ tagjai közül Aegidius Hunnius, a Luther és Melanchthon között közvetíteni próbáló Martin Chemnitz neve érdemel említést a listákon leggyakrabban szereplők közül.

A nagyszámú filippista mű mellett nem tekinthető különlegességnek Pareus heidelbergi irénista tanár műveinek előfordulása. Gombossy /1664/ könyvtárában csaknem valamennyi jelentősebb Pareus-mű megtalálható.

Ugyanígy képviselteti magát az ortodoxia későbbi nemzedéke is, élükön Matthias Illyricus Flaciussal. Itt még munkatársának Johann Wigandnak és a protestáns misztika nagy alakjának Johann Gerhardnak, illetve tanítvánjának Johann Arndtnak nevét kell megemlíteni.

Természetesen az ortodox-filippista szembenálláson némileg kivüleső teológusokkal is találkozunk, így Lucas Osianderrel, aki mind Flaciussal, mind Melanchthonnal vitában állott, valamint a 17. század végén különösen népszerű Matthias Höe von Hoenegg-gel, aki inkább a lutheránus-katolikus únió gondolatával foglalkozott. Gyakran szerepel a könyvjegyzékeken a lengyel szociánusokkal is hadakozó, Luther első nagyobbszabású életrajzát is megíró Balthasar Meisner neve is, akit bizonyos fokig már a pietizmus előfutárai közt tart számon a szakirodalom.

Kifejezetten kálvinista teológiával már kisebb számban találkozunk az inventáriumokban. Az amár említett Ursinus neve mellett Petrus Martyrt, és az ő példája nyomán áttért Hieronymus Zanchiust kell elsősorban említeni.

Viszonylag gyakrabban fordul még elő a század eleje táján Gerhard miszticizmusával vitázó Marcus Fridericus Wendelini neve, és több listán megtaláljuk a bölcséleti tudományokat híres "Systema..." sorozatában rendszerező Bartholomeus Keckermann műveit. Ide kívánczik a nálunk főleg tankönyveiről ismert Johann Alsted neve, és a heidelbergi egyetemet Bördrechtben képviselő Abraham Scultetus, aki többek között tankönyveivel szerepel a listákon.

Meg kell még említeni két viszonylag gyakrabban szereplő angol teológus nevét is, így a 17. század első felé-

ben Bellarminóval vitázó Whitakert, akinek leggyakrabban híres *Doctrina Jesuitica* c. munkájával találkozunk, és a magyar puritanizmus számára is forrásul szolgáló William Perkinset.

Az ellenreformáció legnagyobb hatású szerzőivel inkább már a 17. század huszas évei után lejegyzett listákon találkozunk. Nem meglepő, hogy az anyag nagy része jezsuita auktortól származik. Általában disputa-irodalomról van szó, de viszonylag nagy a századforduló tájékán fellendülő meditációs munkák száma is, azoké a munkáké, amelyeket a korabeli katalógusok "Spiritualia" név alatt közölnek.⁸¹

A leggyakrabban Roberto Bellarmino neve bukkan föl, Gombossy /1664/ könyvtárában pl. műveinek hat kötetes folio kiadásával találkozunk. A híres pápai cenzornak, Franciscus Tolletusnak szintén többször találkozunk sokszor inkább filozófiai, mint teológiai jellegű munkáival. Az említett meditációs-spirituális irodalom legtöbbször feltűnő képviselője a bajor származású Hieronymus Drexel, de a régebbi nemzedékek tagjaival is találkozunk, így pl. a Luther első ellenfelei közé tartozó Johann Eckkel. A disputáció-teológia nagyjai közül még meg kell említeni Bellarminó mellett Martinus Beccanus nevét, aki II.Ferdinánd jezsuita gyóntatójaként vált híressé.

Mindhárom felekezeti szerzőitől, elsősorban a már felsoroltaktól, igen jelentős kommentár-irodalommal is találkozunk, ugyanígy jelentős a különböző katekizmusok, confessiók száma. Mivel igen jelentős lelkész-könyvtárak is vannak az anyagban, nem meglepő a liturgikus irodalom nagy száma; - inkább tekinthető érdekesnek a vi-

szonylag magas számu, és többnyire már 16.század vége utáni katolikus misekönyv, postillás-kötet. Itt kell jelezni a Tridentinumra vonatkozó igen bőséges irodalmat, amelyben egyaránt találunk protestáns és katolikus műveket is.

A teológiai érdeklődésen túl legjellemzőbb, főleg a világi foglalkozásuak által hátrahagyott jegyzékeken, a jogi - történeti munkák. A Justinianus-féle törvénykódex, a különböző Corpus Juris kiadások mellett többször találunk a németalföldi politológiai-államelméleti irodalom legjelesebb képviselőivel: Hogo Grotiussal, Lipsiussal. Jellemzőek a különböző országok államrendszerét tárgyaló munkák; - a holland berendezkedésről szóló irodalom talán a leggyakoribb.

A kifejezetten történeti irodalom tárgykörében első helyen az ókori történetírókat kell említeni, amelyek már csak az iskolai tanításban elfoglalt helyük miatt is viszonylag nagy számban tűnnek fel a listákon. A humanizmus korának történetírói közül mindenekelőtt a híres stasburgi historikust, Johann Sleidant kell megemlíteni, és a műveivel az iskolai használatban rivalizáló, a jegyzékeken igen gyakori Carion /-Melanchthon/ krónikát. Néhány példányban feltűnik az említetteknél korábbi, szép fametszeteiről, térképeiről híres Aeneas Sylvius-féle világtörténet, és a korban különösen divatos királyéletrajzok, királytűkrök közül jó néhány. A lejegyzők sajnos szerző és pontos cím nélkül irták az egyes országok történetét tárgyaló műveket; - az mindenesetre látszik, hogy legelterjedtebbek a Franciaország, Törökország, Lengyelország, és Németország történetéről szóló munkák lehettek.

A humanista eredetű irodalomból a nagy számban előforduló kommentált szövegkiadásokat kell még kiemelnünk, - itt elsősorban Erasmus, Oecolampadius, és az ifjabb Aldus Manutius nevét érdemes említeni. Viszonylag gyakran szerepel még a jegyzékeken a filológus Laurentius Valla, a párizsi Ravisius, és az utrechti Gilbertus Longolius. Szintén kommentált kiadások, fordítások szerzőjeként említhetjük Camerarius, és Conradus Dasypodius strasburgi tanár nevét, és nem utolsó sorban a neves erfurti /majd jénai / filológust, akinek főleg görög nyelvű műveivel *Ki?* találkozunk a listákon.

Természettudományos munkák már viszonylag kisebb számmal lelhetők fel az anyagban, és ha a praktikus célból tartott orvosi könyveket, herbáriumokat nem vesszük, akkor inkább csak iskolai tankönyvekről beszélhetünk.

Egyébként is jellemző, hogy -- és ez minnél kisebb a könyvtár, annál igazabb -- a gyűjtemények anyagának tekintélyes részét egykori tankönyvek, iskolai segédletek teszik ki. Erre utalnak a fent említetteken kívül a különböző kronológiák, thesaurusok, a frázis- és idézetgyűjtemények, az igen gyakori poétikák, retorikák, de ide számíthatjuk a különböző kiadású, de elsősorban Melanchthon szerzőségű Loci Theologici-ket. Kézikönyvek, de nyilván az iskolai tanítás emlékei a korabeli híres lexikonok, leggyakrabban Sturm háromnyelvű lexikona, és a híres Ramus-féle, Wendelinus-féle grammatikák, és az igen jelentős szótárirodalom a nagy Calepinustól Szenci Molnárig.⁸²

Igen nehéz --szinte lehetetlen-- megállapítani a könyvgyűjteményekben előforduló hungarica anyag pontos számát,

hiszen rendkívül sok külföldi mű magyar fordításban, átdolgozásban is létezett, s nem tudni, hogy a lejegyzők előtt az eredeti, vagy a hazai kiadás feküdt-e.⁸³

A német tulajdonosok jegyzékén alig-alig fordul elő magyar adat, de viszonylag kevés /mindenhol általában 10 % alatt/ a hungarica a magyar gyűjtők könyvtárában is. A nagyobb könyvjegyzékek közül itt is Gombossy könyvtára emelkedik ki 37 kétségtelenül magyar vonatkozású címével. A legérdekesebb ebből a szempontból Marton Ferenc könyvjegyzéke /1652/, melynek 28 tételéből 14-hez írta oda a lejegyző, hogy magyar. Ez is figyelmeztet, hogy jelentősebb magyar anyagot, az asszony-könyvtárakon kívül, elsősorban a kisebb kézműves, iparos, kereskedő könyvtárakban kell keresnünk, akiknek iskolai végzettsége nem tette lehetővé, szakmája pedig nem tette szükségessé idegennyelvű vallásos vagy világi irodalom tanulmányozását. Ezt igazolja az is, hogy a tisztán "német" könyvtárak a polgárság hasonló rétegeinél bukkannak fel.

A hazai teológiai irodalomban a külföldiéhez hasonló arányok figyelhetők meg, de itt is az evangélikus anyag a legjelentősebb. Sok helyütt megtatálhatók a helyi hitvitákban keletkezett művek, Sármelléki Nagy Benedek és Zvonarics Imre Pázmánnyal vitatkozó műve /RMNY 1091./, Lethenyi István Imádságos könyve /RMNY 1425./, Samarjai ellen írott munkája /RMNY 1560./, a kiterjedt Zvonarics prédikátorcsalád tagjainak munkái: az a már említetten kívül Zvonarics Mihály postillái /RMNY 1380., 1404./, Zvonarics Imre sok kiadást megért Haffenreffer-fordítása /RMNY 1072, 1021., 1061, szb./. Gyakori Bornemisza nevezetes folio-postillá-

ja /RMNY 541./, Tolnai István Wittenbergai vigasztalása /RMNY 1534./ és Magyar István híres munkája /RMNY 980./.

Említettem már David Pareus műveinek előfordulását, így így nem meglepő magyar tanítványainak szereplése sem. Itt elsősorban Sagarjai János Magyar Harmóniájára /RMNY 1419./ és Alvinci Péter műveire /elsősorban RMNY 1566., 1583., 1536./ lehet hivatkozni, valamint az említett kryptokálvinista püspök néhány munkájára /különösen: RMNY 554., 516./.

A református irodalomból kiemelkedik gyakoriságával Keresztúri Pál, főleg két műve: a Fölserdült keresztyén /RMK I.422./ és a Lelki Legeltetés /RMK I.780., 827./.

Szintén többször előforduló szerző Kanisai Pálfi János /aki egyébként iskoláit Kőszegen végezte /, itt általában Arany temjénező c. munkájával találkozunk /RMK I. 625./. Egy helyütt feltűnik a listán Szenci Molnár nevezetes filozófiai "discursus" a, a De Summo Bono /RMNY 1483./. Még evangélikus körökben is népszerű lehetett Medgyesi Pál munkássága /igy pl. RMNY 1525./, erre utal legalábbis többszöri előfordulása.

A katolikus /-jezsuita/ irodalomból Pázmány nevéét kell először kiemelni, akinek csaknem minden jelentősebb munkája szerepel a listákon / így elsősorban: RMNY 905., 1060., 1297., 1376./. A legtöbb nagyobb gyűjteményben meg volt a Kalauz valamelyik kiadása / RMNY 9059., 1293. stb./, és természetesen gyakran találkozunk az említett "helyi" vonatkozású /és Csepregen nyomtatott/ művek viszhangjával, vagy éppen motiválójával, így többek között a Csepregi mesterséggel /RMNY 1061./ és a Csepregi szegényvállalással,

Mint említettük, a legjellemzőbb műfaj ezekben a könyvtárakban a postilla, így természetesnek mondható Pázmány híres prédikációs kötetének gyakori előfordulása /RMK I.663. stb./, és ugyancsak sűrűn szerepel a jegyzékeken a másik híres katolikus postillás-kötet, Káldié /RMK I.601.,602./, -- amely, -mint másutt is- egybekötve fordul elő általában.

A hazai történeti - jogi munkák közül legtöbbször Bonfinivel /RMK III.570.,506.,1027./ és Istvánffy Miklós művével /RMK III.1350./ találkozunk. A soproni Lackner Kristóf nevét /RMK III.221./ is gyakrabban olvashatjuk mint más könyvjegyzékeken. Révay Péter koronaőr hasonnemű munkája /RMK III.1118.,1795./ szintén megtalálható több jegyzéken is. Azt, hogy ebben a tárgykörben, főleg a jegyző-könyvtárakban, Werbőczy Tripartitumát akár több példányban is egy jegyzéken fellelhetjük, természetesnek vehetjük. Ugyanígy az a korban szinte évente megjelenő " Articuli Regni..." törvénygyűjtemény köteteit.

Talán furcsának tűnik, hogy a könyvtárak anyagát ismertette nemigen esett szó kifejezetten szépirodalmi művekről. A jegyzékeken gyakran megtalálható antik klasszikusok ideszámítása sem problémamentes /Ovidius, Horatius, Homeros, Vergilius és mások műveire gondolok itt/, hiszen, -mint jeleztem- ezek többnyire az iskolai latin, retorika, és grammatika tanulás emlékei.

Már Horváth János utalt arra⁸⁴, hogy a kor irodalmi önismeretében a szépirodalom, főleg a magyar szépirodalom igen csak háttérbe szorult. A prédikátorok kirohaná-

sai a virágénekek, de a Balassi-féle műköltészet ellen is, - közismertek.⁸⁵ Itt kell megemlíteni, hogy a kor tudatában a magyar nyelvű ismerethordozó könyv, legyen bár az akár teológiai munka is, szintén alacsonyabb rangúnak számított a latinhoz képest. Pedig ismeretes, hogy a könyvkereskedői raktárak bővebb tartalmaztak szórakoztató olvasmányokat, elsősorban széphistóriákat,⁸⁶ de verses színházi darabokat is.⁸⁷ Azonban azok a polgárok, akik ezt a könyvtípust vásárolták, kedvelték, nem igen lehettek tudatos könyvtárépítők.⁸⁸ Kőszegen is jellemző, hogy a szórakoztató olvasmány igen ritka a könyvjegyzékeken, a szakértelmiség könyvtáraiban pedig szinte elő sem fordul. Az 1653-ból fennmaradt "Zacharias aliter Kurafixl" név alatt összeírt könyvjegyzék /talán könyvkereskedőé ?/ figyelmeztet azonban, hogy Kőszegen is forgalomban lehetett a könnyebb súlyú irodalom. A lejegyző "planétás könyveket", kalendáriumokat írt össze itt szép számmal. De Gombossy Mátyás könyvjegyzékén is felbukkan egy árulkodó nyom, a "Iudus Dianae" tétel. Vagy lehetne még említeni Imresics Mihály könyvtárát 1664-ből, amelynek jegyzékén az "Argirus historiaja" és a "több historiak" tételekkel találkozunk. Jellemző, hogy Imresics könyvtárában /és ez mindjárt jelzi is helyét a különböző értelmiségi, iparos stb. rétegek között !/ többségében magyar a lejegyzett könyvek nyelve.

+ + + +

Arra a kérdésre kell még választ kapnunk, hogy ezek a könyves adatok mennyire simulnak be a kor eddig

ismert képébe, vagy hordoznak-e valamiféle egyedi, az általánostól elütő jellegzetességet. Annak a teljes tudatában, hogy ez a kérdés csak az országos felmérés, a teljes fennmaradt anyag kataszterének elkészítése után válaszolható meg majd tudományos igénnyel, mégis érdekes talán ez irányban is vizsgálódni. Az összehasonlítás törzsanyagául a Sopronból összegyűjtött könyves anyag⁸⁹, és a távolabbi Beszterce könyvgyűjteményei kiálkoznak.⁹⁰

Az első ami Sopron és Beszterce esetében is szembe-tűnik, hogy sokkal több a német könyv, ill. hungarica csak elvétve akad. Ez Sopron névanyagát, történetét⁹¹ ismerve természetesnek látszik, de annál inkább tart-ható érdekesnek a kőszegi ellenpéllda, hiszen még a történeti köztudatban is Sopronhoz hasonló "németes" vá-rosként él Kőszeg. Sopron könyvanyagában ezenkívül sokkal dominánsabbnak tűnik az evangélikus szellemű irodalom, --e mellett inkább csak az ellenreformáció legnevesebb műveit találjuk⁹², de filippista teoló-giával ritkán, Kálvin ill. református szerzők műve-ival elvétve találkozunk.⁹³ Érdekes hasonlóság vi-szont /akár Besztercével szembeállítva is/, hogy a né-metalföldi államelméleti-jogi, és egyáltalán az egyes államrendszereket leíró munkák Sopronban is a kősze-gihez hasonló arányban fordulnak elő.⁹⁴

Sopronból nagyobb anyag maradt hátra, mint Kőszeg-ről, talán az ügyvitel más módjának /Theilungsbücher-rendszer/ is köszönhetően, -- így speciális szakkönyv-tárak, amelyek nagyhirű jogászoké, orvosoké, netalán-

tán országos nevű politikusoké, irodalomtörténetileg is számottevő személyiségeké voltak. Ilyen típusú könyvtáraknak nincs nyoma Kőszegen. Az átlag könyvtárak mérete hasonló / 20-40 kötet /, a könyvtárak anyagából az derül ki, hogy Sopronra némiképpen erősebb hatással lehetett az ellenreformáció, és ez a hatás korábbiak is mondható. / Ezt a distanciát csak a könyves adatok elemzése sugalja így, a szakirodalomban nem találunk számottevő különbséget !⁹⁵ Egy tűnik, Sopron német elemmel telítettebb szellemi életében kevésbé találunk nyomokat, amelyek a kőszegi könyves kultúra vizsgálata során leírt nyitottságra utalnának.

Beszterce könyvanyagát áttekintve a Sopronhoz hasonlóan látszik a helyzet. Hungarikával itt is alig találkozunk, még latinnal is kevesebbel a német könyv javára. A leírások, inventáriumok mind német nyelvűek. Az ügyvitel itt is a sopronihoz hasonló, így még a kisebb /5-10 kötetes/ "könyvtárak" jegyzéke is fennmaradt, viszont nagyobb, esetleg több száz kötetes könyvtárakkal nem találkozunk.

Igen erősen dominál a lutheránus teológia,⁹⁶ viszont -Kőszeghez hasonlóan- felbukkannak itt-ott Kálvin kötetek is, ill. református teológusok művei.⁹⁷ Bár meg kell jegyezni, hogy korán sem olyan mértékben, mint Kőszegen. Ami viszont itt hiányzik csaknem teljesen, az a katolikus teológia, az ellenreformáció vitairat tömege. Egyébként is meg állapítani, hogy a besztercei polgárkönyvtárak nemcsak méreteikben, de tematikájukban is szerényebbek a nyugat-magyarországi gyűjteményeknél.

Talán e rövid összehasonlításból is kiviláglott, milyen hangsúlybeli eltéréseket vehetünk észre a 17. századi kőszegi könyvkultúrát, olvasmányműveltséget vizsgálva, és érthetőbbé válik az egyháztörténeti kontextus vázlatos ^u ~~szék~~antésének szerepe is.

A kérdés most már az, milyen mértékben tarthatjuk természetesnek az "idegen" felekezet szerzőinek jelenlétét a könyvgyűjteményekben. Azt már láttuk, hogy az ellenreformáció által produkált könyvanyag a 17. század első évtizedeitől mindenhol feltűnik.⁹⁸ Nem tarthatjuk egyedinek a református teológia sorozatos felbukkanását a kőszegi jegyzékeken.

De ha számba vesszük ez utóbbi anyag nagyságát, láthatjuk, a Sopronitól, Beszterceitől jelentősen eltérő arányokról van szó. Ha pedig ehhez a tényhez hozzászámítjuk az evangélikus teológiai anyag vizsgálatának eredményeit, ti. a filippista szerzők nagy számát, valamint az unionista, vagy legalábbis "türelmi" teológia viszonylag jelentős előfordulását, akkor nagy vonalakban érzékeltetni lehet azt a karakterbeli különbséget amellyel a kőszegi könyvkultúra bír.

A kőszegi polgárkönyvtárak kevésbé homogén, mondjuk ki: kevésbé ortodox anyagát legkézenfekvőbben a város és környékének egyháztörténeti helyzetével magyarázhatjuk. Azonban hangsúlyozni kell, hogy semilyen adatunk nincs arról, hogy Kőszeg valaha is a filippizmus, vagy az unionizmus hazai fellegvára lett volna.⁹⁹

Arról van szó "csupán", hogy az itt együtt élő német és magyar elem közös kultúrába szerveződése, a krypt-

tokálvinizmussal flytatott hosszú kapcsolat, az itt győzedelmeskedő lutheranizmus sajátos helyzete, sőt ezzel egyidejű politikai térnyerése olyan sajátos szellemi közeget teremtett, amelyet legteljesebben talán a "nyitátt" és "polifón" szavakkal jellemezhetünk. Hogy miért nem hatott ez megtermékenyítően az itt élő egyházi és világi értelmiségre, miért nem kapcsolódott be Kőszeg nagyobb erőikkel a vallási-irodalmi vitákba? -- ezeknek a kérdéseknek a megválaszolására már nem elégséges a könyvjegyzékek vizsgálata.

J E G Y Z E T E K

- 1 vö.: A magyar könyvkultúra múltjából. Iványi Béla cikkei és anyaggyűjtése. Sajtó alá rendezte: Herner János és Monok István, Szeged, 1983. / Adattár a XVI-XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez 11./ Keserü Bálint utószava, 605.p.
- 2 A függelékben szereplő anyag közzétételére --várhatóan-- az Adattár... sorozat keretében, egy a Nyugat-Magyarország könyves kultúráját bemutató kötetben kerülne sor.
- 3 Itt mondok köszönetet Bariska Istvánnak a Kőszegi Fióklevéltár / KFlt / igazgatójának, aki munkámat évek óta támogatta, valamint Keveházi Katalinnak és Monok Istvánnak, akik az anyaggyűjtésben, az olvasási problémák megoldásában mindvégig segítségemre voltak. Ugyancsak nekik mondok köszönetet a soproni ill. beszercei gyűjtésük tanulmányozásra való átengedéséért.
- 4 A jelzett anyag mintegy 15 %-ában volt könyves adat. Vö.: Könyvtártörténeti Füzetek II. /KtF/ Szeged, 1982. szerk.: Monok István, bevezető rész adatai az arányokról.
- 5 Sajnos a kőszegi levéltár egykor minden bizonnal jelentős magánjellegű iratai ma már csak igen töredékesen lelhetők fel. A város polgárkönyve /1650 -es évektől/ pedig nem ad tájékoztatást az egykori tulajdonosok világnézetéről, vallási hovatartozásáról.
- 6 Illéssy János: Községi kiváltságlevelek jegyzéke =Magyar Gazdaságtörténeti Szemle. 1898. 278.p. és Jambrits Lajos: Kőszeg szabad királyi város oklevele 1328-ból =Kőszeg és Vidéke, 1932. május 29. 4.p. /ld. Szombathely, Berzsenyi Dániel megyei könyvtár helytörténeti gyűjteménye és az OSZK Hírlaptára/, vö.: Horváth Ferenc: Kőszeg fejlődése és szerepe a pannon térségben a XIV-XIX. században = Vasi Szemle, 1973. 126.p. -- csaknem változatlan szöveggel ld. még az 1973-as Mengersdorfi Szimpozium anyagában, Szombathely, 1974.
- 7 Illéssy i.m. 278.p.
- 8 Chernel Kálmán: Kőszeg sz. kir. város jelene és múltja, Szombathely, 1877/78. I. 128.p.
- 9 Vas Vármegye, Bp. 1898. /Magyarország városai és vármegyéi sor/ 157.p.

- 10 Horváth Ferenc : i.m.127.p.
- 11 Chernel : i.m.137.p.; III.Ferdinánd Kőszegzet szabad királyi város rangjára emeli -Hir,1921.február,3.p.; Kőszeg szab. kir. város visszakebelezése -Kőszeg és Vidéke,1921.február 6.1.p.
- 12 Horváth Ferenc: i.m.130.p.; Vas Vármegye i.m.138-140.pp.
13. Vö.: Csizmadia Andor: A magyar városi jog,Kolozsvár,1941.38.p.
- 14 Chernel :i.m.137.pp, Chernelnek ezt a megfogalmazását a levéltári anyag teljes mértékben alátámasztja: az inventáriumok alapján még azt is rekonstruálni lehet, hogy a divat ill. a viselet is magyaros a XVII. század középi Kőszegen.
15. H Kolozsvári Sándor - Óvári Kelemen: A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye,V./1.,Bp.1882. ,A dokumentum gyűjtemény közli az összes nyugat-magyarországi város statutumait tartalmazza, de kevés köztük az olyan szinmagyar , mint éppen Kőszegé.
- 16 Vas Vármegye, i.m.157.p.
- 17 Chernel: i.m.15.p.
- 18 Erről máig a leghasználhatóbb összefoglalás: Zimmermann Rezső: A nemességnek a városokba való betelepülése a XVI-XVII.században - A nyiregyházi ág.hitv.főgimn.30. értesítője,Nyiregyháza, 1904.8-12.pp.
- 19 A helytörténeti összefoglaló irodalomból különösen jó példákat hoz erre Mikulik József: Magyar kisvárosi élet 1526-1715,Rozsnyó, é.n.,22-23.pp.,valamint: Zimmermann i.m.i.h.
- 20 Ezt mutatják többek között az ellene szóló, még Mohács előttről keltezett oklevelek. Nagy részüket közli: Egyháztörténeti Emlékek I.,Payr Sándor szerk.,Sopron,1910., 1-18.pp., az adatokat összefoglalja: Zoványi Jenő: Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon,Bp.1977³,533.p.
- 21 Összegzésként máig talán a legjobb: Payr Sándor: A dunántúli evangélikus egyházkerület története I.,Sopron,1924.56.skk.
- 22 Vö.: Payr S./1924/,i.m. 188.skk., valamint újabb adatokat tesz közzé Katona Imre: Savaria Múzeumi Évkönyv,1976.435-466.pp.
- 23 Barcza Leander: A kőszegi Szt.Jakab-templom legrégebb papjairól és a hitújítás kérdéséről 1571 után = Vasi Szemle,1936.378-380.pp.

- A gyülekezetek illetően állapotát Kathona Géza írta le legalaposabban: Samarjai János gyakorlati teológiája, Theológiai Szemle, XVI.évf. pótfüzete, Bp. 1940. 10. skk.
- 24 Az események részletes rajza megtalálható Payr /1924/ nagy összefoglalójában, református szempontból pedig Thury Etele hasonló munkájában: A dunántúli református egyházkerület története, Pápa, 1908.
- 25 Beythe életéről adatszerűen: Fábó András: Beythe István életrajza, Akad.Ért., 1844. 210-68. pp., A püspök konfesszionális nézeteire legjellemzőbb egy a korban kéziratban maradt műve: Az igaz keresztyénektől meghasonlott confessionariusok régalmazó articulussai ellen irattatott igaz mentség, kiadva: Magyar Protestáns Egyháztörténeti Adattár, VII. kötet, Bp. 1928.
- 26 Vö. Fábó András: i.m. 240. skk., valamint: Payr /1924/ i.m. 724. skk.
- 27 Payr /1924/ i.m. 720-745. pp.
- 28 Beythe István: Köröstyéni tudomannak reuid summaya..., /Németújvár/, 1582, /RMNY 516./, fotón az Akadémiai Könyvtárban. Vö.: Thury Etele: Beythe István és hittani álláspontja = Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 1891. 1557-1559. pp. és a befejező /6./ közlemény: uo. 1730-1734. pp.
- 29 A vita teljes jegyzőkönyvét ld. Thury Etele i.m. 75. skk.
- 30 Ismerteti Thury Etele i.m. 80-82. pp.
- 31 A történeteket részletesen ismerteti Thury Etele i.m. 94. skk.
32. Vö.: Payr /1924/ i.m. 89. p.
- 33 A levelet Thury Etele idézi: i.m. 94-95. pp.
- 34 Thury i.m. 95. p.
- 35 Ismerteti és részben közli: Farkas Sándor: Csepreg mezőváros története, Bp. 1887. 67. skk. / Farkas műve alaposan, részletesen ismerteti is a zsinatot!/, új teljes közlése, jegyzetekkel: Payr /1910/ i.m. 174. skk.
- 36 Thury i.m. 96. p.
- 37 Összefoglalóan: Kathona Géza i.m. i. h.
- 38 Már Huszár Gál 1574-es liturgiája is Luther "Formula Missae"-jével rekonitható /Vö. RMNY 353., ill. Kathona Géza i.m. 45-48. pp./ A "két-rétűségre" igen sok példát találunk Kathona G. említett művében, de érdekes az 1625-ös Csepregi Zsinat egyik pontja is, mely előírja, hogy a lutheránus templomokban oltárt alkalmazzanak /Vö.:

- Payr /1924/ i.m.773.p. /. De alkotmányos jogállás szempontjából is hordoz hasonló elemeket a helyzet. A német lutheri egyházalkotmány átültetése a jellemző, de úgy, hogy a fejedelmi egyházi jogot itt a szuperintendens és a lelkészi zsinat kapja. Ez nem az "ortodox" lutheri elképzelés, inkább Melanchthon "Landeskirché"-jére emlékeztet /vö.:Kérészy Zoltán: Az egyházjog tankönyve,Bp.1903.140.sk./
- 39 Az európai egységtörekvések pontos vázát adja a Die Religion in Geschichte und Gegenwart II.,Tübingen,1955³,381-86.h. /RGG/ és Jedin alapvető egyháztörténeti kézikönyve: Handbuch der Kirchengeschichte,IV.,Stuttgart,1967.669.sk./Jedin/. Magyarul olvasható Patay Pál ma már elavult könyve, a Magyar protestáns unió,Bp.1918., melynek 4-48.oldalán összefoglalja a főbb európai előzményeket.
- 40 Samarjairól ld.Kathona G.i.m., Alvincziről legjobb ma is: Révész Kálmán: Alvinczi Péter és a kassai vértanúk, Protestáns Szemle, 1899.
- 41 A 39. jegyzetben idézettekén kívül ld. még: Das Probleme der Konfessionen im Reich im 16. und 17.Jahrhundert, /von Fritz Dickmann/ =Historische Zeitschrift,1965.288.sk. és W.H.Neusner: Die Calvinisten in Heidelberg zu Beginn des 17.Jahrhunderts = Szenci Molnár Albert és a magyar késő-reneszánsz,Szeged,1978.29-35.pp. / Adattár... IV./
- 42 A 17. század első évtizedeinek vallási-politikai küzdelmeinek máig legpontosabb összefoglaló ábrázolása: Hóman - Szekfű:Magyar történet IV.,Bp.1936⁶ / A vonatkozó részeket Szekfű Gyula írta./, tisztán egyházpolitikai szempontból pedig Obál,Béla: Die Religionspolitik in Ungarn nach dem Westfälischen Frieden während der Regierung Leopold I.,Halle,1910.
- 43 Kőszeg ellenreformációjáról ld. Chernel i.m., valamint Payr Sándor: Kőszeg és vidéke evangélikus egyházunk történetében,Bp.1903. /Elny. a Luther-társaság 1902. évi értesítőjéből/, és Horváth Ferenc i.m.
- 44 Vö. különösen Payr /1910/ i.m. 52.sk.,128.sk., és 130.sk.
- 45 Erről bővebben: Parkas Sándor i.m., valamint Payr /1924/ i.m.835.sk.
- 46 Néhol azonban a témakör szerinti elhelyezés nyomai is felbukkannak, így Gombossy /1664/ jegyzékén együtt szerepelnek Bellarmino és Pareus egymással vitatkozó kötetei.
- 47 A sok "fehér táblájú könyv" és hasonló tételek arról vallanak, hogy

- Kőszegen is ez a legelterjedtebb kötésfajta.
- 48 Vö.: Gulyás Pál megfigyelésével, -MKSZ,1923.72.p. és Gulyás Pál: A könyv sorsa Magyarországon,III.70.p. Itt kell felhívni a figyelmet arra a tényre is, hogy ez a kötéstípus a legolcsóbb.
- 49 A JATE Központi Könyvtár állományában lévő 16.század végi, 17. század elei hollandi kötésű könyvek gerincfeliratai is arról győznek meg, hogy ezekről készült a "rövidített címleírás".
- 50 Az 1660-as un. városi könyvtár lejegyzője külön is csoportosítja a német nyelvű műveket.
- 51 Vö. még: /Márton,1652/ "Danielre valo Nemeth Commentarius"
- 52 A 16.század elején ez rajnai forint, később magyar forint. Egyéb-ként Sopron eltérő jellegét mutatja az is, hogy milyen sokáig rajnai forintban becsültek az inventáriumokban.
- 53 Nem térnek el az árak alapvetően más országrészekben sem, hacsak-nem abban, hogy keletebbre némi drágulás mutatkozik. A felvidéken 1676-ban pl. Istvánffy Históriaját zálogként 2 rajnai /1/ forintra értékelték /MKSZ,1926.140.p./, és a beregi ref. egyházmegye könyvtárának összeírásából is láthatjuk, hogy a könyvek ára 1-2 forint között mozgott /MKSZ,1941.268.p./. Demkó Kálmán adatai is ezt támasztják alá: A felső-magyarországi városok életéből a XV-XVII. században,Bp.1890.277.sk. Az árakat a munkabérekkel összehasonlítva látható, hogy a könyvvásárlás ill. -gyűjtés még a 17. század második felében is igen költséges passzió volt: Kassán 1652-ben egy arató napszám 12 dénár, az ottani jegyző évi fizetése 150 forint /ennyit ért a felvidéken kb. egy 100 kötetes gyűjtemény vö.Demkó i.m.i.h./. A kassai adatokra: Wick Béla: Kassa története és műemlékei,Kassa, 1941.239.p. A 17.század elején Erdélyben is hasonlóak az árak, ezt látjuk Geleji Katona sajátkezűleg írt katalógusából /Bellarmino 6 kötetes, octavo kiadását 7 forintra, egy folio méretű Arisztotelészt 1 forint 78 dénárba becsül a listairó/-MKSZ,1899.270-275.pp. Kolozsvárott ekkoriban egy kenyér 4, egy lud 8, egy juh pedig 50 dénárba kerül, egy pár jó csizma ára 1 forint 40 dénár /Vö.: Magyar Protestáns Egyházi és Iskolai Figyelmező,1872,145-146.pp. Révész Imre adatai/.
- 54 KFlt Miscellanea/Inventaria XVII.sz. 2.cs.
- 55 Szinnyi József: Magyar írók élete és munkái,Bp.1898.II.kötet.

- 56 Vö.: Keserü Bálint anyaggyűjtése Steinmayer: Die Matrikel der Universität Altdorf, Würzburg, 1912. I-II. Altdorf 9410 szám alatt immatrikulált / Az adatot ezúton is megköszönöm Keserü Bálintnak/ és 1656. II.14-i bejegyzés: Jéna. = Ábel Jenő: Magyarországi tanulók külföldön, I-IV., Bp. 1902.
- 57 Vö.: KFlt Miscellanea/Inventaria XVII.sz. "Néhai Tsuka Márton és Szalaj Ilona Kató arvajának javairól 1651.marc.10." A "levelek szama" elnevezésű lista 13. tétele tudósít Lethenyi könyves feladatairól a városban: "Lethenyi Istvan Uram Cathalogusa és Censuraja Tsuka Martony könyvéiről." / Ugyanezen dokumentum 3. pontja szerint ugyan csak Csuka házi levéltárában volt föllelhető Zvonarics Mihály végrendelete, ami újabb bizonyíték a lelkéskönyvtárak, ill. az ún. városi könyvtárak összefüggésére./ Az inventárium különös érdekessége, hogy viszonylag hosszan adja elő Csuka könyveinek sorsát.
- 58 Igen szép magyarságú levelét az ellenreformáció terjedéséről közli Payr /1910/ i.m.195.skk.
- 59 Gombossy Mátyásról és könyvtáráról bővebben ld. Kokas Károly: Művelődés a XVII.század eleji Kőszegen, Szeged, 1983. /kézirat/. Gombossy-ra, de más kőszegi polgárookra /igy Godira, Kleschre stb./ igen sok érdekes adatokat tartalmaz Vitnyédi István máig kiadatlan levelezése: MTA Kézitattár A 3602/I-II. / K 83 /. A vonatkozók közül néhányat Fabó András is kiadott /Magyar Történelmi Társ XV-XVI., Bp. 1871./, a Gombossyhoz írt levelek közül pedig egyet Payr /1910/ i.m.230.p.
- 60 Perennei működésére igen fontos, az egyháztörténelmi-iskolátörténelmi irodalom által figyelmen kívül hagyott adatot közöl Strisky Hia-dor: Kőszegi könyvnyomtató a 17. századból =Vasi Szemle, 1937.120.p. /lábjegyzet/, amely Perenneinek a kőszegi gimnázium létrejötte körüli működésére utal, 1659-es // dátummal.
- 61 A könyvkölcsönzések a közeli Sopronban is gyakoriak voltak. Vö.: Kovács József László: Közműveltség a Nyugat-Magyarország városában a 16.századtól =Nemzetközi Kultúrtörténelmi Szimpozium "Mogersdorf", /1976 Kőszeg /, Szombathely, 1978.130.p. Itt jegyzem meg, hogy a könyvek többszöri leírása /kölsönzés, eladás/ a könyvek azonosításánál igen nagy segítséget jelent, másrészt a leírások különbözősége érdekesen valhat a lejegyzők eltérő műveltségéről.

- 62 Vö.:MKSZ,1918.88.p. Az eperjesi egyház könyvtáránál Iványi hasonló feltételezését közli; és így vélekedik Illésy János a kassai Szt. Erzsébet székesegyház könyvtárát elemezve /MKSZ,1890.23.p./. vö. még Gulyás Pál: A könyv sorsa Magyarországon, /MKSZ,1923.73.p./, ahol éppen e három könyvtár rövid összevetése után mond hasonló véleményt. Ld. még:57.jegyzet/
- 63 Vörös Károly: Társadalom és iskolaügy a pannon térségben =Nemzetközi Kultúrtörténeti Szimpozion i.m.16-17.pp.
- 64 Gulyás /1961/ i.m.I.158. és 175-176.pp.
- 65 Vö.:Gulyás /1961/ i.m.III.218.p.
- 66 Vö.: a KtF I-II. adataival, és ld. még Gulyás /1961/ i.m.III.215.sk.
- 67 Ld. az 57. jegyzetben említett forrást.
- 68 Persze ez sem csak Kőszegen jellemző, így pl. a Sopronból előkerült két legnagyobb jegyzék is városi jegyzője /Közl. Karner Károly/MKSZ, 1977.112.sk./.
- 69 Vörös Károly i.m.18.sk. A közigazgatás korabeli helyzetére: Ember Győző: Az újkori magyar közigazgatás története Moháctól a török kiűzéséig,Bp.1946. különösen:542-566.pp.
- 70 Vö.:Pálffy Ilona: Városi levéltáraink kezdetei =Levéltári Közlemények,1950/41.
- 71 Felvidéki példák ugyanezre: Mikulik József: Magyar kisvárosi élet 1526-1715,Rozsnyó,1885.119.p.
- 72 Vö.: Degré Alajos: Megyei közgyűlések a XVI-XVII.századi török háborúk idején =Tanulmányok a magyar helyi önkormányzat múltjából,Bp. 1971.35.sk. és Jászai Pál: A szabad királyi városok szavazati joga az országgyűléseken,Pest,1843. főleg:47-48.pp. / ez utóbbit vö.Kérészy Zoltán:Rendi országgyűléseink tanácskozási módja,Kassa,1906. 13-19.pp./ A Kőszegen történő országgyűléssel kapcsolatos dolgokról, a követállításról, jelentésekről az országgyűlések időszakában szinete napról-napra tudósít a városi Protocollum /KfIt/.
- 73 Zsilinszky Mihály: A magyar országgyűlések vallásügyi tárgyalásai ... III.,Bp.1893.117.sk. és Obál,Béla i.m. / ez utóbbit vö. Bérenger,Jean: Les "Gravamina". Remontrances des diètes de Hongrie de 1655 à 1681, Paris,1973., amely közli az országgyűlések néhány nevezetes, de kiadatlan dokumentumát is /.

- 74 Kőszegen különösen az 1655-ös országgyűlés időszakából maradt fenn nagyszámú irat: KFlt Országgyűlési Iratok $\frac{1655}{1}$ / köztük egy viszonylag ritka irattípus, egy részletes követjelentés./
- 75 A legjellemzőbb ezek közül a különösen hosszú sérelem-listát tartalmazó 1655. évi: OSZK Kézirattár $\frac{\text{Fol.Lat.}}{3722}$ / Acta Dietaliae Posonien-sis 1655/ Az irat a vas megyei sérelemek listáján belül külön is kiemeli Kőszeget./
- 76 KFlt Országgyűlési Iratok $\frac{1655-60}{2}$.
- 77 A kőszegi ellenreformációban betöltött szerepét említi: Chernel /i.m. II.81.,116.pp./
- 78 Ezt a "tipológiát" nemcsak a kőszegi adatok, de a KtF I-II. adatai is alátámasztják, valamint az egyenlőre még kéziratban lévő soproni gyűjtés.
- 79 A két előző csoporthoz való aránya: kb.10 : 1.
- 80 A korszak teológiai vonulatainak, irányainak megismeréséhez legjobban használható a Jedin által szerkesztett, s már idézett kézikönyvsorozat, valamint az RGG³. Magyar nyelven máig legjobbnak tűnik a WARGA-féle egyháztörténet Zoványi által átnézett II. kötete, Sárospatak,1906. Az adatokhoz, nevekhez a következő kézikönyveket használtam:
Allgemeine Gelehrten Lexikon von Ch.G.Jöcher, Leipzig,1750-1751.I-IV.
Hedler,J.H.: Grosses Folstendiges Universal Lexikon Aller Wissen-schaften und Künste ..., Halle u. Leipzig,1732- ,I-XXX.
Bech,J.Ch. - Burtorff,A.J.: Historisch- und Geografisches Allgemeines Lexikon, Basel,1742.I-VI.
Nouvelle biographie générale, J.C.F.Hoefer,Paris,1857-66.I-XXXVI.
Allgemeine deutsche Biographie,1-56.1876-1912.
- 81 Vö.: Bitskey-Kovács: A pozsonyi jezsuita kollégium XVII. századi könyvtára és a Pázmány-hagyaték,-MKSZ,1975.29.p. és skk., valamint Himmelreich György pannonhalmi főpát katalógusa / Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár ,Kézirattár B.K.A.2.,/. Itt kell megemlíteni, hogy Kőszegen működött a magyarországi protestáns misztika egyik jelentős alakja, Klesch Dániel /vö.:Szinyei i.m.VI.533-540.á., aki Klesch 51 // művéről tud /, akiről a szakirodalom így ír:" Ő a fékevesztett babokk fantázia táplálta misztikus rajongás áldozata" -Pukánszky Béla: A magyarországi német irodalom története, Bp.1926.239.p. Klesch kőszegi működéséről a Vitnyédi levelezés tartalmazza a legfontosabb adatokat. Vö. 59.jegyzet!

- 82 Martin Reich /1637/ könyvjegyzékén érdekes módon néhány olasz szótár, ill. grammatika is feltűnik, ami valószínűleg itáliai iskola-járásra utal. Vö.: Kovács József László: i.m.131.skk.
- 83 Hogy ez milyen mennyiségű anyagot érinthet, annak illusztrálására érdemes megemlíteni a jegyzékeken szereplő nevek közül azokat, amelyeknek előfordulása hungarika műveket is jelenthet. Így hazai vonatkozásnak lehetnek esetleg a következők: Sturm /RMNY 802.,488.,754./; Ursinus /RMNY 304./; Alstedius /RMNY 1578.,1461.,1607.,1608. stb./; Gualterus /RMNY 873.,236./; Scultetus /RMNY 1144./; Hutterus /RMNY 1074.,1027a,1324.,1560./; Chemnitius /RMNY 581.,603./; Hafenreffer /RMNY 1061.,1072.,1092./; Brentius /RMNY 112.,84.,812./; Osiander A. /RMNY 902./; Hunnius /RMNY 770.,823.,888.,1074./; Meisner /RMNY 1184./; Major /RMNY 422.,189.,272./; Gerhard /RMNY 1100./; Spangenberg /RMNY 94.,102.,447.,550./; Hoe /RMNY 1207./; Bugenhagenius /RMNY 190./; Musculus /RMNY 976.,1295./; Baluinius /RMNY 1376./. Természetesen a lista csak a legnevesebb, és leggyakrabban előforduló auktorok neveit tartalmazza.
- 84 Többek között A magyar irodalom fejlődéstörténete, Bp.1976.142.skk., ahol 25 fontosabb könyvjegyzék alapján általánosít.
- 85 Idézi Horváth: i.m.142-143.pp.
- 86 Pl. Gallén János kassai könyvkereskedő inventáriumában találkozunk ezekkel /1583/. -MKSZ,1887.136-138.pp.
- 87 Vö.: Horváth: i.m.147.p.
- 88 Jellemző, hogy éppen ezeknek a műveknek a megjelenési helyével, és idejével nem vagyunk tisztában, hiszen a példányokat a szó szoros értelmében szétolvasták, ill. nem tartották megőrzésre érdemesnek. Azt a feltevést is meg kell kockáztatnunk, hogy a jegyzékek végén összeírt "különb-különb könyvek", "más aprólék könyvek" rejthetik a hiányolt anyagot. Magából a leírás ilyenféle módjából is látható, mennyire tarthatták ezeket.
- 89 A soproni levéltárakban összegyűjtött, Keveházi Katalin és Ötvös Péter által sajtó alá rendezendő anyagot használtam.
- 90 Az összehasonlításhoz a Monok István által az OL-ben meglévő mikrofilm anyagból kigyűjtött adatokat néztem át.
- 91 Vö.: Házi Jenő: Soproni polgárcsaládok I-II., Bp.1983.

- 92 Ezek alól csupán a legnagyobb soproni gyűjtemények kivételek valamennyire, de ezek nem sorolhatók az átlagba. Vitnyédi István 552 tételes jegyzékén / OL E 211 Lymbus III.series 29.t./ találunk néhány művel Chytreustól, Chemnitzustól, és persze Melanchthontól /1671/. Ugyanez mondható el Georg Poch hatalmas gyűjteményéről is /1665/. -MKSZ,1977.112-121./.
- 93 Pl. Vitnyédinél találkozunk Hyeronimus Drexel, Bellarmino, vagy Franciscus Coster jezsuiták műveivel /hogycsak a nevezetesebbeket emlitem/, de kálvinista szerzőkkel sohasem. Ezt tapasztaljuk Gotthard Radl /1653/ 265 tételes könyvjegyzékét áttekintve is, amelyen szintén inkább a jezsuita irodalom a jelentősebb, az ortodox evangélikus művek mellett /Sopron Protocollum, 1015/a-22. pag.494-511./.
/ Kálvin mű csak a Reidl család 12 tételes jegyzékén fordul elő 1662. -Sopron Protocollum, 1015/a-32. pag.318-319./
- 94 Gotthard Radl könyvjegyzékén /i.h./ pl. 8 ilyen típusú tétel egymás után szerepel. Vitnyédi könyvtárának /i.h./ pedig nagyrészt éppen ez az anyag tette ki. De a kisebb gyűjtemények is tartalmaztak Grotius, Guevara, Lipsius stb. műveket, így pl. Georg Preisegger 63 tételes könyvjegyzékén is rendre feltűnnek ezek a munkák /Sopron Protocollum, 1015/a-37b. pag.753-756./.
- 95 Természetesen itt csupán igen finoman jelentkező különbségről van szó, és lehet ez jele a gyorsabban reagáló soproni könyvpiac működésének.
- 96 Pl. Martin Böhm jegyző 1649-es 31 tételes könyvjegyzéke /OL Beszterce város levéltára, Mikrofilmtár, 210. doboz. Fol.264a-b/, vagy Guthart Leylasser 1635-ös 44 tételes könyvlistája /uo.210. doboz. Fol.53b-554a/ szinte csak evangélikus ortodox teológiát tartalmaz.
- 97 Erre példa Peter Binder 1637-es 33 tételes könyvjegyzéke /uo.210. doboz, 207a-b/, ill. Stephan Wintzel 1653-as 30 tételes listája /uo.210. doboz, Fol.332b/.
- 98 Így van ez a református könyvgyűjteményekben is, legyenek bár azok akár lelkészkönyvtárak, mint Démétei Andrásé. -MKSZ, 1907.381-383. pp.
- 99 Az a politikai közvetítő szerep, amelyre pl. Gombossy Mátyás vállalkozik Vitnyédi oldalán a martyánci templom visszaadása ügyében az evangélikusok és reformátusok között, inkább tartozik a politikai, mint sem a vallási egyeztető kísérletek közé, bár kétségtelen, hogy erre bizonyos szellemi nyitottság megléte nélkül nem igen kerülhe-

tett volna sor. / V8.:Thury Etele: i.m.316.skk./ Máiig tamakodik
erról a légkörról az evangélikus templomok homlokzatán is ritkán
látható Melanchthon-portré, -- dombormú a kőszegi templom főkapu-
ja felett.

FÜGGELEK
KÖSZEGI KÖNYVES
ADATOK
1594-1699

KÖNYVJEGYZÉKEK

1594-1669

1594. március 9.

Sebastian Kegel özvegyének /Magdalena/ inventáriumában
talált könyvek

"Inventarium Undt Abtheillung der Kegelischen Verlassung."

Inuentarium der bücher

- /1/ Marci Tullij Rhetoricorum in folio
- /2/ Peinliche Halsgericht Vnd geschribene Formular
in folio
- /3/ Exame/n/ Concilij Tridentini Martini Chremnitij
in folio/
- /4/ Christian /.../ trimonij institutio Eras/mi Rot/ero-
dami/
- /5/ Nicolai /.../ingij Postilla super/ Euangelia
- /6/ M. Fabij /Quint/ilian/i/ Oratoria
- /7/ Annotationes Euangelia L. Lossij
- /8/ Musica Johannis Wolfgangi Lindaniensis
- /9/ Epistolae familiares M/arci/ Ciceronis
- /10/ Medicina animae Urbani Regij
- /11/ Colloq/ni/a Erasmi Roterodami
- /12/ Opera Vergilij

/13/ Dictionarium

/14/ Initia doctrinae Physic/a/e Ph/ilippi/ M/elanchtho-
nis/

/15/ Precationes Andr/ae Musculi/

/16/ Examen Theologicum Jeremiae Hamberg/ii/

/17/ Terentius

/18/ Physica Aristotelis

/19/ Hesiodus

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Miscellanea/Inven-
taria

KtF. II. 127.

1603. augusztus 24.

Johannes Sagittarius kőszegi városi jegyző javainak
összeállításában talált könyvek.

/1/ Item Ain Stambuech	Rfl	-- d	50
/2/ Biblia Teutsch Lutheri Sagturber-
lius es sey sein			
/3/ Corpus Juris in Zweyen Büchern	Rfl	3 -- d	
/4/ Andreas Perneder /áthuzva/ Hueber
Waller... sagt es sey sein	Rfl		d
/5/ Institutiones Justiniani in 8 ^{uo}	Rfl	-- d	40
/6/ Tractatus ad formulam Testamenti
in folio	Rfl	-- d	40
/7/ De pace publica in folio	Rfl	1 -- d	20
/8/ D/omini/ Andreae Alciati in
2dum Pandectarum Tomum	Rfl	-- d	32
/9/ Johannis Sturmiij de imitatione
Oratoria	Rfl	-- d	25
/10/ Catechesis D/octoris/ Martini
Lutheri minor	Rfl	-- d	16
/11/ D/omini/ Joachimi Bqudisij de
conseruatione uitae humanae	Rfl	-- d	16
/12/ Institutiones Juris Civilis	Rfl	-- d	25

/13/ De legibus Stabilis et consuetudine Sebastiani Medicis Florentini	Rf1	-- d 40
/14/ Justi Lipsij Politicorum	Rf1	-- d 25
/15/ Gro3 formular in folio Teutsch	Rf1	-- d 32
/16/ Ain geschriebenes Buech Alt	Rf1	-- d 6
/17/ Sententiae Elegiacae Theognidis	Rf1	-- d 12
/18/ Ain Lautten Buech	Rf1	-- d 32
/19/ Notationes in Ethicam Philippi Melanthonis	Rf1	-- d 12
/20/ Institutiones a Greogorio Haloandro	Rf1	-- d 12
/21/ Dialecticae considerationis Francisci Titelmanni	Rf1	-- d 15
/22/ Rhetorica Teutsch M. Abraham Sauer	Rf1	-- d 20
/23/ Consuetudines Feudorum Johannis Borcholten	Rf1	-- d 25
/24/ Institutiones iuris ciuillis Bernhardi Copij	Rf1	-- d 30
/25/ Horatij Poemata	Rf1	-- d 4
/26/ Historia Planatarum	Rf1	-- d 24
/27/ Mehr Ain Lautenbuech	Rf1	-- d 32
/28/ Epistolae familiares Ciceronis	Rf1	-- d 26
/29/ Crispi Salustij de coniuratione Catilinae	Rf1	-- d 16
/30/ Disticha in singula capita sacrae Scripturae	Rf1	-- d 15

/31/ Terentius Alter	Rfl	-- d	5
/32/ Ain lateinisch geschribenes Buech	Rfl	-- d	6
/33/ Plinij Epistolae	Rfl	-- d	10
/34/ Precationes Auenarij latine	Rfl	-- d	24
/35/ Philippicae M/arci/ Tullij Ciceronis	Rfl	-- d	10
/36/ Catechismus Magister Martini Lutheri	Rfl	-- d	8
/37/ Julij Caesaris C/o/mmentarij	Rfl	-- d	12
/38/ Andreae Alcia/ti/ d/e/ Verbo- rum significatione	Rfl	-- d	40
/39/ De statu domu/.../tri	Rfl	-- d	4
/40/ Dialectica Johannis Camerarij	Rfl	-- d	8
/41/ Constitutiones conditae in Synodi Mediolanensi	Rfl	-- d	32
/42/ Epitome in Materiam fideicom- missariam	Rfl	-- d	6
/43/ Praecessus iu/ri/s scripti	Rfl	-- d	6
/44/ Thomae Linacri de emendata structura latini sermonis	Rfl	-- d	8
/45/ Historia Juris ciuillis	Rfl	-- d	10
/46/ Institutiones latinogermanicae	Rfl	-- d	10
/47/ Epitome Physicorum	Rfl	-- d	4
/48/ De Jurisprudencia Christophori Chrenij/?/	Rfl	-- d	16

/49/ Enchiridion Exceptionum Foren	Rf1	-- d	6
/50/ Arithmeticae Practicae Methodus Trisij	Rf1	-- d	6
/51/ Sleidanus Latine	Rf1	1 -- d	20
/52/ Thesaurus Eruditionis Scholasticae Basiliij Fabri	Rf1	1 -- d	40
/53/ Apotelesma Joachimi Mynsingeri	Rf1	-- d	60
/54/ Volumen secundum orationum Ci- ceronis	Rf1	--dd	16
/55/ Colloquia familiaria Erasmi Rote- rodami	Rf1	-- d	16
/56/ Enchiridion Militis Christiani	Rf1	-- d	4
/57/ De expresso Dei Verbo	Rf1	-- d	4
/58/ Institutiones Justiniani Joannis Crispini	Rf1	-- d	20
/59/ Commentaria in quatuor Institu- tionum Justiniani Imperatoris libros auctore Johanne Borcholten	Rf1	-- d	50
/60/ Johannis Riuij de disciplinis quae de sermone agunt	Rf1	-- d	10
/61/ Practica der gerichtsloufte dem Brauch Sachsischer Landt Art	Rf1	-- d	50
/62/ Epistole Francisci Philelfij	Rf1	-- d	6

/53/ De officio Judicis Claudiij Cantiunculae	Rfl -- d 15
/64/ Horatius in 16mo	Rfl -- d 20
/65/ Examen Theologicum Ph/ilippi/ Melanthonis	Rfl -- d 16
/66/ De iure Prothomiseos/?/	Rfl -- d 4
/67/ Quaestiones de duabus naturis in Christo	Rfl -- d 6
/68/ Institutio Logica Fortinati Crellij	Rfl -- d 8
/69/ Mehr Ain Lauttenbuech	Rfl -- d 10
/70/ Ain geschriebenes Buech	Rfl -- d 6
/71/ Plutarchus	Rfl -- d 15
/72/ Conciliationes Locorum scripture	Rfl -- d 8
/73/ Vocabula rei nio/.../	Rfl -- d 5
/74/ Examen Notari/.../ Immatriculan- dorum	Rfl -- d 6
/75/ Etliche Tractat in Ainem	Rfl -- d 32

Mai lelõhely: Kõszeg, Fiõklevéltár,
Miscellanea/Testamenta

Kőszeg város könyvei, 1614

Közölte: Thaly Kálmán MKSz, 1894. 114-120. pp.

/Thaly még 8 ivrét oldalról tud; - valószínűleg a felső borítólap vesztetett el -; ezen Thaly szerint a következő áll:/

Conscriptio librorum 1614

Beschreibungh der Buecher so im Pfarhoff geinventierett worden den 16. Sept. 1614 zue gemeiner Stadt Gün/3 Bibliothekkh gehörigh.

/1/1 Tomus primus oper/um/ Lutheri lat/ine/	
/2/4 Tomus 4t/us/ op/erum/ latine	
/3/ Tom/us/ primus op/erum/ L/utheri/ german/ice/	1
/4/3 Tom/us/ tertius op/erum/ L/utheri/ lat/ine/	
/5/ Homiliae Brentij latin/e/	
/6/ --Nicolaus de Lyra lat/ine/ supra Biblia/m/	
/7/ --Tom/us/ 4t/us/ Luteri german/ice/	4
/8/ --Tom/us/ 7ti/mus/ Luteri German/ice/	1
/9/ Histor/iae/ Ecclesiasticae	
/10/ -- Adagia Erasmi	

- /11/ --Tom/us/ 8 Luth/eri/ germ/anice/ 8
/12/ Calepin/us/ lat/ine/
/13/ Tom/us/ 2 Lutheri latin/e/
/14/ Thomae de Aquino supra evang/elia/ lat/ine/
/15/ Tom/us/ 5tus Lutheri German/ice/
/16/ --Postilla Lutheri german/ice/
/17/ Brentius super Joan/nem/
/18/ Kirchen Cronica Eusebij german/ice/
/19/ --Tom/us/ tertius Lutheri german/ice/ 3
/20/ Tom/us/ Joan/nis/ Bebelij latinus
/21/ Nicolai de Lyra Postilla
/22/ Tom/us/ 2 Lutheri german/ice/
/23/ --Nicolai de Lyra supra novum Testam/entum/
lat/ine/

In 4to

- /24/ Ioannis Schoti latina Postilla
/25/ Friderici Nauseae Postilla germ/anice/
/26/ Iacobi Andreae supra cathechesim germ/anice/
/27/ Ioan/nis Spangenbergeri cathechissmus
/28/ --Extract/us/ über alle buecher Lutheri
germ/anice/ NB

/ In folio

- /29/ --Biblia latina
- /30/ Suidae Historiae
- /31/ Dominici Nani Polyanthaea
- /32/ --Kirchenordnung Brandenburg/ensis/
- /33/ --Catholisch Messbuech
- /34/ --Tom/us/ 6 Lutheri germ/anice/ 6
- /35/ Sebastiani Franckh Cronica
- /36/ --Iosephi Historia de bello Iudaico germ/anice/
- /37/ --Sebastiani Franckhen versiegelts buech
- /38/ Ioan/nis/ Carionis concordantiae S/acro/
S/anctae/ Scripturae
- /39/ Concordantiae sacrae scripturae
- /40/ Opera divi Gregorij
- /41/ Ioan/nis/ Bren/tij/ in acta Apostolor/um/
- /42/ --Titi Liuij opus Histor/icum/
- /43/ --Hudalr/icus/ Zuinglius
- /44/ --Teuscher theologer
- /45/ Iacobi Philippi Monachi opus
- /46/ Aretij com/m/entar/ia/ super Evang/elia/
- /47/ Cassiodor/us/ super psalmos
- /48/ Huberti Iesus Syrach

- /49/ Nicolai Selnecceri super psalmos David/ij/
/50/ Erasmi Sarterij hausshaltungh

In 4to

- /51/ Henrici Geisleri Confession/es/
/52/ --Schwerwickeri super psalmos poenitentiales
/53/ --Luther in Epist/olam/ ad Gal/athas/ latin/e/
/54/ Theophilacti super o/mn/es Epist/oias/ Pauli
/55/ --Iacobi Fabri supra Euan/gelia/ Lucae et
Ioan/nis/
/56/ --Postilla incerti authoris --- a
/57/ Exhortationes Huttenij
/58/ Corpus doctrinae Wigandi germ/anice/
/59/ [Est Rect. Vng.] Iansenij tractatus de Ecclesia
/60/ [Glaser.] Postilla Spangerbergeri germ/anice/
/61/ Flacci Illyrici De coena Dom/ini/
/62/ Claremonten/sis/ Explicatio super Linguam
Haebraica/m/
/63/ --Historiae Lutheri Teutsch
/64/ Historiae Martirum Ludowici Rabiij
/65/ Decretales Gregorij
/66/ Papests geprengh
/67/ Hypomnemata Oecolampadij

- /68/ Harmoniae Euangelistar/um/ Lauren/tij/
Kotman/i/
- /69/ --Der himlische Musicke/n/ Kunst Waltheri
- /70/ Christoff Fischer Explicatio Passion/is/
Chri/sti/
- /71/ Iacobi Andreae 10 concion/es/ super cathechism/um/
- /72/ --Varij tractat/us/ Lutheri german/ice/
- /73/ Hesshusij 10 concion/es/ von der Rechtfertigung
- /74/ Nicolaj Galli concion/es/ cathecheticae
- /75/ Mathesij Historiae de vita Lutheri
- /76/ Spangenberi de vita Pontificum germ/anice/
- /77/ Sellnecceri de iustificati/one/ germ/anice/
- /78/ --Liber manuscript/us/ super o/mn/i/a Euang/elia/
- /79/ Selnecceri lamentation/es/ Esaiiae
- /80/ ad Roman. Liber manuscript/us/ Lutheri super
Epist/olam/ ad Galatas
- /81/ Petri Hispani Epithome Logicale
- /82/ --Ioan/nis/ Brentij super Ep/istolam/ Pauli ad
Galatas
- /83/ Protestatio Schnepfij
- /84/ Dess Catholisch glaubenss grundtfestungh
- /85/ Nicolai Selnecceri Paedagogia chri/st/iana
- /a lap alján más kéztől - későbből - ceruzával a követke-
ző 5 tétel/*

- /86/ 1. *Apologia M. Flaccij Illirici*
 /87/ 2. *M. Christ. schwe... epit/ome/*
 /88/ 3. *Wid/er/ bössen 7 teuffel Spangenberg*
 /89/ 4. *3 conciones Pauli Hirsbecken*
 /90/ 5. *Liber papistic/us latin/us/ sine titulo*

In octavo

- /91/ Ioan/nis/ Wigandi explicati/o super Eungelia
 /92/ --Caesarij Dialectica
 /93/ Philippi Logica
 /94/ --Fortij Dialecticae
 /95/ Ioan/nis/ Brentij Postilla
 /96/ Ciceron/is/ Epistolae
 /97/ Opuscula Dionisij Carthusiani
 /98/ Homeri Odi3iae graece
 /99/ Ciceron/is/ offic/ia
 /100/ Agenda Ecclesiastica
 /101/ Ioan/nis/ Bohemi de o/mn/iun gen/ti/um morib/us/
 /102/ Ruberti Comment/arium/ super Ioannem
 /103/ Contion/es/ Lutheri de oeconomia Ecclesiastica
 /104/ Erasmi Sarcerii Expl/icati/o super Epistol/as/
 Pauli
 /105/ --Oecolampadij super Ep/istolam/ Ioan/nis/

- /106/ Nicolai Hemmingij Postilla lat/ine/
/107/ --Lucae Lossy question/es/ super Euangel/ia/
/108/ --Erasmi Sarceri Exp/liciti/o super Euvangel/ia/
/109/ Bullingeri super Acta Apostolor/um/
/110/ Ioan/nis/ Matthesij de matrimonio germ/anice/
/111/ Expl/icati/o super Esaia/m/ Viti Diderici
/112/ Hegendorffij Super Epist/olas/ Paul/i/
/113/ Chronologia Eysengreimij
/114/ --Lossius super Euvangelia et Epist/olas/
Cominicales
/115/ --Georgij Major/is/ super Epist/olas/ Pauli
or/ati/o/n/es
/116/ Cyriaci Spangenberg/ij/ von der geistlich/en/
Wirtschaft
/117/ --Georgij Major/is/ 3. pars Homelijar/um/
/118/ --Weller/us/ super psalmos
/119/ --Philippi questiones variae
/120/ Ora/ti/o/n/es Quintiliani
/121/ Ioan/nis/ Brentij super Salamonem Expli/ca/tio
/122/ Ciceron/is Orati/o/n/es
/123/ Waldnerus Informatio super p/er/secutos
Chr/isti/anos
/124/ Iodoci Hockergerij de utraq/ue/ clave Ecclesiae
/125/ Laurentij Homeliae

- /126/ Theophilacti enarr/ati/o/n/es super Euangelis-
tas
- /127/ Andreae Musculi guld/en/ keinoth
- /128/ Lutheri Or/ati/o/n/es quotidianae germ/anice/
- /129/ Colloquia Erasmi
- /130/ Hussij Ep/isto/lae
- /131/ Cornel/ij/ Agrippae Tractatus varius
- /132/ --Divi Petri Ep/isto/lar/um/ Interp/re/ta/tio/
- /133/ Lamberti Comment/arium/ super Lucam
- /134/ Ioan/nis/ de Turre
- /135/ Melanthon super Virgilium
- /136/ Brent/ius/ super librum prim/um/ Mosis
- /137/ --Paraphrases super Epist/olas/ Pauli incerti
Author/is/
- /138/ Brent/ij/ et Lutheri tract/atus/ de
persecution/es/
- /139/ --Melanthon super Euangelia
- /140/ --Melanthon magna Theologia
- /141/ Glarean/us/ super Comment/aria/ Caij Jul/ij/
Caesar/is/
- /142/ --Ruberti Ducien/sis/ de victoria V/er/bi Dei
- /143/ --Erasmi de matrimonio
- /144/ Sermones Thomae de Aq/ui/no
- /145/ Ioan/nis/ Vale/n/sij de regimine vitae humanae
- /146/ --Breuirar/ium/ Romanum

- /147/ Ioan/nis/ Cogleri Imagines Verbi Dei
/148/ Domini Nicolai Hannopo Expli/cati/o omniu/m/
S/acro/ S/anctae/
/149/ Ioan/nis/ Sylvani Chr/isti/ana Confessio
/150/ Ioan/nis/ Iemnicij Postilla
/151/ Philippi annotation/es/ super Mattheum *ad est*
/152/ Lauren/tij/ Valae annotation/es/ super
Euangelistas *ad est*

/a következő 3 tétel későbbi betoldás, ceruzával/

- /153/ *Postillatio Bugenhagij*
/154/ *Index locorum comm/entationis/ Philippi*
/155/ *Confutatio doctorum ... Luther*
/156/ Andreae Althammeri Concili/ati/o/n/es
locor/um/ S/S/Scripturae
/157/ --Ruberti Abbatis officia de reb/us/ divinis
/158/ --Breuiarium Romanum
/159/ Arthopei super Euangelia
/160/ Conciones Sauanarolae
/161/ Majoris Postilla
/162/ Anthonij Coruini Postilla
/163/ Francisci Lamberti Commentar/ia/
/164/ Huberini Postilla
/165/ --Erasmi de cuiulitate morum
/166/ Philippi anno/tati/o/n/es in Euangelia

- /167/ Sententiae Ciceronis
- /168/ --Liber parvus Iuridicus ... Rubricae iuris
- /169/ Ioan/nis/ Buggenhagij Postilla
- /180/ Regnum Papisticum Hasolteri
- /181/ Iobi Finczelij Wunder Zeichen
- /172/ Plutarchi Isagoge

Mai lelőhely:

Közölte: Thaly Kálmán, MKSz. 1894. 114-120 pp.

Thaly Kálmán olvasatát kivavítva, az eredeti dokumentum alapján.

1634. október 5.

Kálmánczai Balázs kőszegi prédikátor hagyatékában talált könyvek.

Catalogus Librorum Domini Reverendi Kalmanczai Basillii

1. Biblia Sacra Andreae Ossiandri in folio
2. Commentationes in Psalmos Davidicos Salamonis
Gesneri in folio
3. Harmoniae Evangelicae Martini Chemnicii in folio
4. Harmoniae Evangelistarum Ioannis Gerhardi in quarto
5. Harmonia Historiae Evangelicae itide/m/ Ioannis
Gerhardi in quarto
6. Harmoniae Evangelistarum itide/m/ Ioannis Gerhardi
in quarto
7. Harmoniae Evangelistarum itidem Ioannis Gerhardi in
quarto
8. Dis/s/ertatio de Sacrarum Literarum Interpretatione
Alberti Graveri
9. Jacobi Martini Partitiones Theologicae
10. Acta Colloquii Montis Belligartensis
11. Disquisitio Historico - Politica de Regno Hungariae
Matthiae Berneggeri

12. Disputationes Theologicae 30 Davidis Lobeonii in quarto
13. Disputationes Theologicae Catholicae Veritatis Ioannis Gerhardi
14. Commentationes voluminu/m/ septem in tota Biblia Lucae Ossiandri
15. Epitomes historicae Ecclesiasticae Lucae Ossiandri in quarto
16. Volumen alterum historiaru/m/ Ecclesiasticarum Lucae Ossiandri
17. Loci Theologici Matthiae Hafenrefferi in octavo
18. Postilla Evangelica Friderici Baldvini
19. Brevis institutio Ministroru/m/ verbi autore Friderico Baldvino
20. Tractatus Aegidii Hunnii de Libero Arbitrio justificationes
21. Jacobi Martini Exercitationes Metaphysicae
22. Promptuarii Exequialis Bidembachii pars prior in octavo
23. Ejusdem pars posterior
24. Analysis Logica Evangelior/um, q/ue/ dieb/us/ Festis D/ominicalibus/ Apostolorum in Eccl/esi/a /Chris/ti proponi solent volumin duor/um/ autore Con/rado/ Dieterico

25. Rudolphi Gorlenii disputationes Miscellaneor/um/
Theologicorum
26. Pars quinta homiliar/um/ in Evangelia Dominicalia
Georgii Major/is/
27. Calvinus judaizans Aegidii Hunnii in octavo
28. In tres Prophetas posremos Commentarius Friderici
Baldvini
29. Manuale Martini Becani
30. Ioannis Schroderi de Communicatione p/ro/prii
31. Analysis Evangelioru/m/ Dominicaliu/m/ pars tertia
Conradi Dieterici
32. Ministerii Lutherani divini demonstratio auctore Ni-
colao Hunnio
33. Analysis Evangeliorum pars prima Auctore Conrado
Theodorico
34. Exegesis Augustanae Confessionis Balth/asaris/ Monste-
ri
35. Metaphisica Cornelii Martiniij
36. Novum Testamentu/m/ Graeco Latinu/m/
37. Axiomata Bedae
38. Auli Gellii Noctiu/m/ Atticarum opus
39. Quintus Curtius
40. Volumen Tertium u/m/ Ciceronis

42. [sic!] Thomae Blebelii Grammatica Hebraea
43. Divi Aurellii Augustini contra Pelagianos et
Felicianos
44. Institutiones Rhetoricae Conradi Dieterici
45. Epistolaru/m/ Familiarium Ciceronis Volum/en/
46. Nicolai Gabelman/i/i Monomachiae Hungarico Tudicae [!]
47. Figurae Bibliae Antonii de Repelogis
48. Sylva Vocabulorum Henrici Decimatoris
49. Homilia in Epistolas Friderici Baldvini
50. Organon Aristotelis
51. Henrici Smetii Prosodia
52. Secund/a/ pars Sylvae Vocabulor/um/ Henrici Decimato-
ris
53. Postilla Evangelica Francisci Polygrani
54. Conciliationes Locorum Scripturae Andreae Alth
55. Virgilius
56. M/arci/ Tullii Ciceronis Rhetorica
57. Posthumus Gregorii Horvatt
58. Hermanni Raijani Dialectica
59. Caspari Greysepeggeri de Coelesti Veri Medici Jesu
60. Enchiridion Militis Xristiani autore Erasmi
Roterodami

61. Libellus de officio Ecclesiastico Politico et
Oeconomico
62. Logica Fortunati Crellii
63. Julii Caesaris Scaligeri Exercitationes
64. Homeri Ilias
65. Joannis Matthei Postilla Evangelica
66. Joannis Avenarii Precationu/m/ Libellus
67. Confessio Doctrinae Ecclesiar/um/ Saxonicar/um/
Scripta
68. Libellus Evangelior/um/ Hungaricorum
69. Praelectiones Hutteri continens Locos octo
70. Agenda Hungarico idiomate Scripta

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Miscellanea/Inven-
taria

KtF. II. 129.

1637. julius 7.

Martin Reich kőszegi jegyző hagyatékában talált könyvek.

buecher in 4to

- /1/ Thesaur/us/ Politic/us/ linguae Italicae Zw/ei/er
theil
- /2/ Bernholdi Institutiones
- /3/ Andreae erklerung dreyer haupt Articul/orum/
- /4/ Wundt Arzneybuech
- /5/ It/em/ Lutheris buech wie/er/ d/as/ Pabstumb
- /6/ It/em/ Lutherj Zitaten
- /7/ Spiegel grosser Potentaten Thobesti Thomae
- /8/ Warnung D/octoris/ Lutheri, an seine Tautsche
- /9/ Mer sprich wörtten

In octav

- /10/ d/er/ pairbarb Teutschden/
- /11/ breviarium Sturc
- /12/ Opera Azonis Petrarchica/?/ Italicae Linguae
- /13/ Politicae q/uae/stiones Juniij
- /14/ Historiae Imperatorum Italicae linguae
- /15/ Thomus 2.

- /16/ Klopffers Hausspostill/en/
- /17/ Dialectica Philippi
- /18/ Dictionari/us/ Italicus
- /19/ Gramattica /1/ Graeca
- /20/ Proverbia linguae latinae et Germanicae
- /21/ Franciscae Histor/iae/ 2da pars
- /22/ Sentenzschreiben alt/er/a pars
- /23/ Schacz Cam/m/er auss dem Amediss
- /24/ Etlich/e/ Scribent/en/ dem Todts leb/en/
- /25/ Freygij q/uae/stiones Economicae/1/ et Politicae
- /26/ Dialogj Sacrae Kastalionis
- /27/ Fabriciae Elegantiae
- /28/ Apostasiae Subiectiae

In 12. drytn

- /29/ Und/er/Richt d/er/ Jugent
Und neb/en/ dem noch 5 gleiches form

Bücher so in der Stuben im Reis Raisstruchel

- /30/ die ganze Bibel in 12. Johannis Aidts
- /31/ d/as/ Teutsches Postil in fol/io/

- /32/ Lutheris Sacrae Bibliae Johannis Hermanj in folio
- /33/ Wesenbekij Com/m/entari/us/ in 4to
- /34/ Politisch Profezian Traiani B/...../ in 4to
- /35/ In octav etlich predig in 8to
- /36/ Kirchkalender in 8

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria

KtF. II. 130.

1646. május 25. Csuka

Martin Tschuka büki prédikátor és felesége Ilona /Helena/
javainak összeírása.

Bücher in folio

- /1/ Biblia Lucae Osiandri, latina
- /2/ Panoplia Jacobi Renneccij
- /3/ Conciones Joan/nis/ Caluini in Jobum

In Majori quarto

- /4/ Corpus doctrinae Joan/nis/ Vigandi
- /5/ Altera pars ejusdem Corporis doctrinae
- /6/ Locor/um/ theolog/orum/ Gerhardi Tom/us/ 1.
- /7/ Ejusdem Tom/us/ 2dus
- /8/ Ejusdem Tom/us/ 5t/us/
- /9/ Pars prima et 2da Matthiae Hoe sup/er/ Apokalypsin.
- /10/ Eujusdem pars tertia et quarta in Apokalypsin
- /11/ Pars prima postillae Bakij
- /12/ Pars quarta Ejusdem Bakij
- /13/ Com/m/entarij Lucae Osiandri Super pauli Ep/isto/las
o/mn/es
- /14/ Ejusdem Com/m/entarij Supe/r/ Ep/isto/lam ad Hebrae-
os Jacobi, Petri, Judae et Apokalypsin
- /15/ Clavis Theologiae Jacobi Renneciij
- /16/ Nucleus Coppenslaneus
- /17/ Postilla Hungarica Mich/aelis/ Zuonarits
- /18/ Postilla Balthasari Meisneri hungarica
- /19/ Postilla Hungarica/ Petri Alvincij
- /20/ Scripta q/uae/dam Collectanea in duob/us/
Uoluminib/us/

In Octauo

- /21/ Theatrum historicum Andreae Hondorffii
- /22/ Isagoges historicae Matthaei Cressleri pars secunda
- /23/ pars secunda Millenarij /.../ Sexti
- /24/ postillae Domesticae M/artini/ Lutheri
- /25/ Liber Concordiae Super Augustanam confessionem
- /26/ Leonhardi Hutteri liber Christianae concordiae
- /27/ Pars prima homiliar/um/ sacrar/um/ Johan/nis/
Gerhardi
- /28/ Pars 2da earundem homiliar/um/
- /28/ Postilla Academica Joan/nis/ Him/m/elij
- /30/ Tractat/us/ de 4druplici methodo Concionandi
Christophori Schloupneri
- /31/ Promptoarium allegoriar/um/ Joan/nis/ Botschast
- /32/ Harmoniae toti/us/ Scripturae Mich/aelis/ Baltheri
Baltheri
Bundt
- /33/ Item historia animalium Fransij
- /34/ Pars prima Sobriae philosophiae Balthasaris
Meisneri
- /35/ Tom/us/ 2d/us/ Concionum Cornelij Mussij
- /36/ Georgij Fabricij Com/m/entari/us/ in Genesin
- /37/ Enchiridion Controversiar/um/ Religio/n/i/bus/
inter papistas /et/ Lutheranos

[Einslem Enchiridion controversiate/um/ inter Calu/i
et Lutheranos]

/38/ Promptuarium Connubiale Bidenbachij

/39/ Compendium Locor/um/ theologico/um/ Leonhardi
Hutteri /et/ Ep/isto/la Apologethica Friderici
Baldvini /con/tra Decanum

/40/ De sacra philosophia francisci Vallesij /et/
disputat/io/nes/ philosophicae Barthol/omei/
Kekerman/n/i

/41/ Philip/us/ Melanthon de examinis Ordinandor/um/

/42/ Pandectae Scripturar/um/, V/eteris et/ N/ovi/ Testamenti

/43/ Selectae similitudines Alardi

/44/ Silua Dolianskiana /et/ Fasciae Christi

/45/ Inuectiuae Henrici Cornelij de Vanitate Scientiar/um/

/46/

In Octavo Minori

/46/ Medicina Salernitana de Conseruanda bona ualetudine
/et/ Albert/us/ M/agnus/ Dei de secretis mulierum

/47/ Joan/nis/ Arndt de Uero Christianismo

/48/ Aureolum Sacrum Christianor/um/ prae/cationum/

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiőklevéltár, Miscellanea/Inventaria

1650. január 25.

Konczos István és felesége, Katherina javainak össze-
írásában talált könyvek

Büecher

/1/ Erstlich der 12 Andachte/n/ Vngrisch

/2/ Mehr ein lateinüsch büchel Ciceronis quaestiones
Acad/emicae/ /und/ Tusculan/ae/

/3/ Mehr d/en/ neun Testament Vngrisch in 4to

/4/ Petrus Artopaeus de phrasib/us/ /et/ Copia latinae
linguae

/5/ Ouidi/us/ de metamorphosi rer/um/

/6/ Gramatica Graeca Nicolaj Clunardi

/7/ Euangelium Graecolatinum

/8/ Ein engrl buech 4to

Mai lelőhely: Kőszeg, Fióklevéltár, Miscellanea/Inventaria

KtF. II. 132.

1651. március 10.

Csuka Márton és Szuhai Ilona árvájának javairól készült
összeírásban talált könyvek.

Könyvek száma

Valor libror/um/

- fl.2. 1. Concion/es/ Johan/nis/ Calvini in Jobum
in folio El attam Godi Uramnak
- Fl.1.d.60. 2. Corpus Doctrinae Johanni/s/ Vigandij in 4to
Perenney Balintnak
- fl.2. 3. Altera Pars ejusdem Corporis Doctrinae in
4to Godi Uramnak
- fl.2. 4. Pars prima et 2da Matth/ae/ Hoe super
Apocalip/sin/ in 4to Godi Uramnak
- Fl.2. 5. Ejusdem Matth/ae/ Hoe Pars 3tia et 4ta
super Apoc/alipsin/ in 4to
Godi Uramnak
- fl.1. 6. Comentar/iu/ Lucae Osiandri Super/
o/m/nes Ep/isto/las Pauli in 4to
Godi Uramnak

- fl.1. 7. Ejusdem Comentar/ius/ super/ Ep/isto/las
ad Haeb. /raeos/ Jacobi Petri Judae
Apocalip/sin/ in 4to
Godi Uramnak
- fl.2.d.50. 8. Nucleus Coppenstaneus in 4to
Godi Uramnak
- fl.1. 9. Postilla Hungar/ica/ Petri Alvinci
Godi Uramnak
- fl.2.d.50. 10. Pars lma Bakij Postillae
Godi Uramnak
- III. Pars 4ta ejusdem Bakij
Godi Uramnak
- fl.1. 12. Postilla Domestica Martini Lutheri
Bodi Uramnak
- fl.-d.60. 13. Liber Concordiae super Augusta/nam/
Confession/em/ Perenneynek
- fl.1.d.50.14. Leonhardi Hutteri Liber Christianae Concordiae
Godi Uramnak
- fl.1. 14. Compendiu/m/ Locoru/m/ Theologicor/um/
Leon/onarli/ Hutteri et Ep/isto/la
Apologetica Perenneynek

- fl.1. 16. De Sacra Philosophia Fran/sisci/ Valles-
sij et disputa/ti/on/es/ Philosoph/i-
cae/ Kekkermanij Perenneynek
- d.40. 17. Tomus 2da Concion/um/ Cornelij Musij
Godi Uramnak
- NB.d.80. 18. Matthaei Bresserij Isagoges Histor/iae/
Pars 2da Milenary Sexti
- d.40 19. Georgij Fabricij Comentar/ium/ in Genesin
- NB.d.35. 20. Pandectae Scripturar/um/ Veteris Novi
Testamen/ti/
- d.60. 21. Sylva Dolianszkiana et fasciae /Chris/ti
Perenneynek
- d.20. 22. Invectiva Hernici Cornelij de Vanit/a/te
Scientiar/um/ En Gombosi M. Vettem
megh
- d.20. 23. Philip/us/ Melanthon de Examine Ordinan-
dor/um/ Godi Uramnak

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Miscellanea/ Inven-
taria /Két másolat:

1. Miscellanea/Rationum
2. Városi Protocollum 1651./

1651. március 10.

Csuka Márton javairól készült tutorelszámolásban
talált könyvek.

- /1/ Clavis Sacro Sancti Theolog/iae/ Jacobi Rennecij
- /2/ Nucleus Conceptuum/ p/rae/ dicabilium Johan/nis/
Andreae
- /3/ Postilla Hungarica Michaelis Zvonariczij /Megh
vagio/n//
- /4/ Locorum/ Theologicorum/ Divi/ Gerhardi Tomus Primus
- /5/ Tomus Secundus
- /6/ Tomus Quintus
- /7/ Panoplia Jacobi Ren/n/ecij
- /8/ Teatrum Hystoricum Hondorfj
- /9/ Pars Prima Homiliar/um/ Sacrar/um/ Johan/nis/
Gerhardi
- /10/ Pars Secunda earundem Homiliarum
- /11/ Harmonia totius Sacrae/ Scripturae Michaelis Waltheri
- /12/ Historia Animalium Fransij
- /13/ Promptuariu/m/ Allegoricar/um/ Johannis Botscha3
- /14/ Tractatus de Quadruplici methodo Concionandi et Harmo-
nia Evangelior/um/ et Ep/isto/larum Cristophori
Schloupneri

- /15/ Postilla Academica Johannis Himmelij
- /16/ Compendiu/m/ Hutteri, et de Comunion/e/ Sub ut-
raq/ue/ Specie Baldonij
- /17/ Promptuariu/m/ Connubiale et de Causis Matrimonia-
libus
- /18/ Sselectae similitudines Alardi
- /19/ Aurolu/m/ Sacrum, h/ic/ e/st/ Christianae precatationes
- /20/ Liber Concordiae, et Catechismi Lutheri
- /21/ Enchiridion Controversiar/um/ Luc/ae/ Osiandri
contra Papistas
- /22/ Medicina Saleritana
- /23/ Albertus de Secretis mulierum
- /24/ Enchiridion Controversiar/um/ Lucae Osiandri ~~con~~/tra
Calvinistas
- /25/ Biblia Lucae Osiandri Latina
- /26/ Postilla Balhasari Meissneri Hungarica
- /27/ Scripta quaedam Collectanea in duobus voluminibus
- /28/ Pars Prima Sobriae Philosophiae Balth/asari/
Meissneri
- 729/ Friederici Blandini contra Recanum /sic/
- /30/ Johannis Arndt, de vero Christianismo

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiőklevéltár Miscellanea/Inventaria

1652. júníus 17.

Marton Ferenc kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Könyvek száma

In folio

- /1/ P. Kaldi Magyar Bibliája
- /2/ Bornemisza Magyar Postillája
- /3/ Danielra való Nemeth Commentarius
- /4/ Hatodik Thomassa M/artini/ Lutheri Nemetül
- /5/ Irot Nemet Decretu/m/
- //6/ Niomtatásba/n/ Nemeth Decretu/m/
- /7/ Taulerus Nemeth Postillája
- /8/ Magyarul kyraliok 7 keőniek
- /9/ Huberus Postillája Nemetül
- /10/ Nemeth Herbariu/m/
- /11/ Bibliara való Nemeth Commentarius

In Quarto

- /12/ Deak Biblia
- /13/ Masodik resze Bornemissza Peter Postillajanak
- /14/ Item ejusd/em/ T/omi/ 3. 4. 5. Magyarul
- /15/ Beőite Postillája Magyarul

- /16/ Új Testamentu/m/ Magyarul
- /18/ Bornemisza Peter Telegdi elle/n/
- /18/ Nemet Biblia
- /19/ Magyar Hunnius de Eccl/esi/a
- /20/ Passio Tipica C/hris/ti Nemetül
- /21/ Colloquiu/m/ Ratisbonense
- /22/ Enchiridion Teatri Orbis Terrae
- /23/ Magyar irot Enekes Köniv
- /24/ Irot Cisio Magaarul
- /25/ Monoszla; Andras de Invocatione Sanctoru/m/
- /28/ Nemet Dictionariu/m/
- /27/ De Summo Bono Magyarul

In octauo

Vagion különbkülömb Nemet Magyar es Deak könivek 37.

Mai lelöhelye: Kőszeg, Inventaria 2. csomó

1653. december 13.

Zacharias aliter Krafixl inventáriumában talált könyvek

Erstlich bei der Spellerin ein Planeten buch

Ein Bethbuech die Geistlich Wasserquelle

/.../

Ain Bedtbüechel die 12 Geistliche/n/ Andacht Teütsch

2 Catholisches Euangelium buech Teüsch

2 Büechel der Iesus Sijrach Teütsch

6 Catholische Cathecissmuss Büechel Teütsch

2 klaine Pethbüechel der Haberman Teütsch

2 klaine gesang büechel teütsch

6 ABC Büechel Teütsch

Büechel der historij v/o/n der Edle/n/ Melosina

/.../

40 Pögen allerleij getrucekhte Lieder

21 Tafel Alte Veriarthe Pauern Kallendter

Item in ainen Tonister

1050 Allerlei Teütsch Lieder so In Tonister Gewessen her-

nach In die Putten gethan

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Miscellanea/Inventaria

Ktf. II. 135.

1660. március 14.

A kőszegi un. "városi könyvtár" összeírása

Catalogus Librorum in Majore Cista Repertor/um/ seu
inclusorum

In folio

- /1/ Roberti Bellarmini Dispu/ati/onu/m/ Tom/us/ 3tius
- /2/ Joannis Brentij Primi Tomi Pars 2da in Exodum
- /3/ Nicolai Hemnichij Opuscula Theologica
- /4/ Tomus Quartus Jenensis Lutheri
- /5/ Tomus Secundus Jenensis ejusd/em/
- /6/ Dictionariu/m/ Graeco Latinu/m/ varior/um/
Athor/um/
- /7/ Homiliae Joh/annis/ Brentij in Acta Apostolica
- /8/ Epitome Sermonu/m/ Dominicaliu/m/ Jo/annis/ Feri
- /9/ Panupliae Tomus 3tius Jacobi Renectij
- /10/ Disputa/ti/onu/m/ Bellarmini Tomus Secundus
- /11/ Tomus 3tius Homilar/um/ de Sanctis Joh/annis/ Eckij
- /12/ Theatri Humanae vitae volume/n/
- /13/ Volumen ejusdem Authoris 11.
- /14/ Chronicum Carionis
- /15/ Homiliae festoru/m/ Georgij Majoris

- /16/ Plutarchus de Viris Illustribus
- /17/ Opera Aurelij Augustini
- /18/ Benrahdus quod/am/ Secundarum/ Operu/m/ Partem
- /19/ Biblia cum Concordantijs sine Autoris n/o/m/i/ne
- /20/ Examen Concilij Tridentini Chemnitij 1. Pars
- /21/ Evangelia Haebreo Latine 2du/m/ Matheux
- /22/ Tomus 3tius Jenensis Lutheri
- /23/ Vocabulariu/m/ Nestoris
- /24/ Textus Sententiar/um/ cum Conclusionibus
- /25/ Tomus Primus Jenensis Luttheri
- /26/ Chronicu/m/ Saxoniae Chytraei
- /27/ Dispu/t/a/ti/onu/m/ Bellarmini Tomi tres de Contro-
versijs Christianae fidej
- /28/ Volume/n/ quintum Theatri humanae vitae
- /29/ Volumina 3a Prima ejusde/m/ zuingeri
- /20/ Opera Basilij Graeca et Latina
- /31/ Homiliar/um/ Centuriae 4. Friderici Nauseae
- /32/ Dictionariu/m/ Hebraicu/m/ Joh/annis/ Forsterij
- /33/ Joh/annis/ Brentij Commentari/us/ in Mathe/um/
- /34/ Commentari/us/ in o/mnæes Ep/isto/las Paulinas
Joh/annis/ Chytraei
- /35/ In Evangelium Lucae Com/m/entarius Joh/annis/
Brentij
- /36/ Fasciculus Tempor/um/ o/mn/es antiquor/um/ Chronicas
complectens

In Quarto

- /37/ Dispu/ta/ti/o de Originali Peccato Flacij
- /38/ Commentari/us/ in Genesin Salamonis Gesneri
- /39/ Dispu/t/a/ti/o Theol/ogica/ Huberi
- /40/ Justi Lipsij Lib/ri/ 2 de Constantia
- /41/ Compendiu/m/ Theol/ogiae/
- /42/ Cimmentarij rer/um/ memorabiliu/m/ in Europa Petri
Lintebergerij
- /43/ Dispu/t/a/ti/o de Gratia Dej lib/ri/ 4 Bulingeri
- /44/ Thecheli Lucani de Universi na/tur/a
- /45/ Dispu/tati/o de Purgatorio
- /46/ Ra/ti/o Concordiae Ecclesijs Reformatis
- /47/ Victoria contra Turcos in Regno Sclavico
- /48/ Disserta/ti/o de utili Peregrina/ti/one Joh/annis/
Blumij
- /49/ Justi Lipsij Politicor/um/ Libri 6.
- /50/ Ra/ti/o in eundem Concordiae inter Ecclesias Re-
formatas
- /51/ Dispu/t/a/ti/o de Ecclesia Chr/ist/i Herbrandi
- /52/ Breviariu/m/ Romanum

In Octavo

- /53/ Kohria Pauli ab Anohzen
- /54/ Pium Consiliu/m/ Super Papae etc. Tusami Bercheti

- /55/ Homiliar/um/ Pars Hyemalis Joh/annis/ Royardi
- /56/ Quaestiones Losij in Evangelia Domini/calial
- /57/ Methaphrasis Evangelij Joannis Noni Panopolitani
- /58/ Roma Georgij Fabricij
- /59/ Postilla Joh/annis/ Puhenhagij
- /60/ Examen Conc/i/lij Tridentini distinctis in 5. lib-
ros, Innocentij Gentileti
- /61/ Principu/m/ Monitrix Musa Henrici Stephani
- /62/ De Omnip/rae/sentia Christi Tractatus
- /63/ Opusculu/m/ Theologicu/m/ de Principio
- /64/ Theologiae Joh/annis/ Sröderi
- /65/ Theoremata de Puro et Expresso Verbo DEj Petri Lassco-
vini
- /66/ Summa Dictrinae Christianae
- /67/ De Amore et Concordia Opusculu/m/ Ludovici Carbonen-
sis
- /68/ Exegesis de S/acra/ Coena Joachimi Curei
- /69/ Historiae Sacrae Georgij Fabricij
- /70/ Tomus 3tius Concionu/m/ An/n/uar/um/ M. Erasmi
Sarczerij
- /71/ Papa Pharisaisans Henrici Eckardi
- /72/ Exame/n/ Theologicu/m/ Jeremiae Hembergerij
- /73/ Homiliae de Poenitentia Joh/annis/ Brentij
- /74/ Onomasticum Latino Graecu/m/ Goliij Teophili

- /75/ Conciones Annuae Erasmi Sarczerij
- /76/ Eromata Linguae Hebraeae Nicolai Neandri
- /77/ Tomus 2dus Annuar/ius/ Concionu/m/ Erasmi
Sarczerij
- /78/ Tractat/us/ 2duo/!!/ de Ludo Aleae
- /79/ Historia de vita Lutheri Melanctoniae

Germanici in folio

- /80/ Concordantiae Biblior/um/
- /81/ Postilla Georgij Sarczerij
- /82/ Inscriptio Papistica Geor/gij/ Nigrini
- /83/ Pars 7. Libror/um/ Jenen/sis/ Mart/ini/ Lutth/eri/
- /84/ Postilla Catholica Michaelis Weylandi Episcopi
Merseburgien/s'ss/
- /85/ De Origine Erroris et de Concilijs Philippi
Merchijs
- /86/ Prima Epistola Pauli Explicate ad Corinthhaeos
Syriaci Spanenbergij
- /87/ Liber Ponosticus Erasmi Sarczerij Conciones Eccle-
siasticae
- /88/ Tertia Pars Explicationu/m/ in Aliquot libros
Biblicos sine N/o/m/in/e Authoris
- /89/ Secunda Pars Lutheri Jenensis
- /90/ Item Ejusde/m/ q/uin/ta Pars
- /91/ Processus Juris Jacobi Ayrreri

- /92/ Sylva Pasto/um/ Zachariae Praetorij
- /93/ Itinerarium Sacrae Scripturae et ab inicio ejusd/em/
 lihri /.../ homilia Festor/um/ Rudolphi Gvalteri
- /94/ Postilla Joachimi Morlini
- /95/ Sexta Pars Mart/ini/ Luth/e/r/i/ Jenensi
- /96/ Quinta Ejusd/em/ Authoris
- /97/ Summaria Capitem Biblicor/um/ Erasmi Sarczerij
- /98/ Octava Pars Libror/um/ Lutheri Jenensi N/um/
- /99/ Papismus n/on/ Papismus Jacobi Helbronnij
- /100/ Hyerusalem Adami Raissneri Spirituale
- /101/ Conciones Kayserspergerij Catholicu/m/
- /102/ Postilla de Sancto/um/ festis Georgij Ferrerij
- /103/ Liber Occlusus septem sigillis Sebastiani Frank
- /104/ Tertia Pars Matth/iae/ Luttheri Jenensis
- /105/ Mucro stimuli Christi Jeremiae Henbergerij
- /106/ Concordia Tubingensis
- /107/ Acta Hystorica Caroli Regis Galliae
- /108/ Reforma/ti/o Statu/um/ Styriacor/um/ in 1574
- /109/ De celebra/ti/o/n/e Nuptiar/um/ Caroli archiducis
 Austriae,
- /110/ Ingressus Graecia/m/ ejusd/em/

Im Quarto Germanici

- /101/ Postilla Evangelior/um/ Joh/annis/ Gerhardi I.
Pars
- /112/ Jubilaeu/m/ Saxonicu/m/
- /113/ Tractatus de Gratia Dej Caspari Olewinni
- /114/ Inquistitio Catholica Conradi Wolfij Plattij
- /115/ Agenda Eccl/esi/a Mekliburgensis
- /116/ Agenda Viti Dieterici
- /117/ Sententiae Haebraicae Pauli Wenitrurij
- /118/ Libellus Chronicum Georgij Nigrini
- /119/ Conciones de fama 5. Andreae Langij
- /120/ De Calvinistar/um/ Origine Renectius

In Octavo

- /121/ Speculu/m/ futurae gloriae Elector/um/ Joachimi
Eccardi
- /122/ Speculu/m/ Virtutu/m/ Christophori Laknerij
- /123/ Liber Ora/ti/onum Mart/ini/ Lutheri
- /124/ Vox Vigilu/m/ Nicolaj Zaffij
- /125/ Synopsis D/oct/r/i/nae Calvinianae Jacobi
Helbronner
- /126/ Secunda Pars Retracta/ti/onis Doctoris Jacobi
Reinhess

- /127/ Discursus de Legitimo Coniugio In vanis cum
Vetula et contra
- /128/ Refu/t/a/ti/o Christophori Rosinbus /con/tra
Lucam Osiandr/em/
- /129/ De Rebus Gallicis Tractatus
- /130/ Enchiridion locor/um/ Communiu/m/ Joh/annis/

In folio

- /131/ Consensus Orthodoxus Sacrae Scrip/turae/ de
Sententia Coenae D/omi/nae, et verborum
- /132/ Assertio /con/tra Jesuitas Papa/m/ Joanne/m/
Octavu/m/ fuisse Mulierem

CATALOGUS LIBRORUM IN MINORI CISTA REPERTORUM

1. Tomus quartus Wittember/gensis/ Luttheri in fol/io/
2. Conciones typo Antiquo sine No/mi/ne in fol/io/
3. Decretum Gratiani in Majori quarto
4. Sextus liber Decretalium Joh/annis/ Andreae in
Maj/ori/ 4to
5. Dictionar/ium/ Calepini Ambrosij in Maj/ori/ 4to

6. Catalogus Testiu/m/ veritatis 1. Tomus in 4to
7. Catalogus Testiu/m/ veritatis 2. Tomus in 4to
8. Decretalia Testimonia No/mi/ni Pont/ificis/ in
Maj/ori/ 4to
9. Epithetor/um/ Joh/annis/ Ravisij in Maj/ori/ 4to
10. Augustinus De Civitate Dej
11. Prolegomena in Dialectica/m/ Cornelij Valerij
Scripta
12. Thesaurus Catheticus Joh/annis/ Phörsterij
13. Lexicon Syriacum Crinesij
14. Explica/ti/o Prophetae Danielis Sriptus
15. Varior/um/ Author/um/ Disputa/ti/ones in uno Volu-
mine
16. Liber Sriptus de Ceremonijs Baptismi
17. Physices Peripatheticae Synopsis Scripta
18. Paralipomena Kepleri
19. Platzij Judiciu/m/ collegii Tubingensis
20. Synodi Tridentinae refu/tati/o D. Laurentij Tuppij
21. Comentariu/m/ Biblior/um/ Machtalij Jacobi
22. Colloquium Ratisbonense
223. L. Coeloj Lactantij Libri VII in uno volumine
24. Commonefactio eujusdem Theolog/i/ de S/acra/ Coena
25. Disp/utatio/ Theol/ogica/ D. Egidij Hunnij

26. Acta Colloquij Montis Belligargensis
inter Theol/ogos/ D. Jacob/um/ Andreae et Beza/m/
27. Decas prima de statu Integ/rationis/ et Corrup-
tionis D. Balthazar Maystar
28. Liber Concordiae Theologor/um/ Aug/ustanae/ Con-
fess/ionis/
29. Marci Maruli Spalatensis Evangelistarum
30. Oper/um/ Ambrosij pars 2da
31. Carolus Magnus Joh/annis/ Stukij
32. Loca p/rae/cipua fidei Christianae Pauli Waydnerij
33. Prodrumus Cosmographicar/um/ M. Joh/annis/ Keplerij
34. Contradictiones Doctor/um/ Romanae Eccl/esi/ae
Addicta/m//?/ teste Roberto Bell/armio/
35. Panoplia Christiana Wolphangi Mamphrasij
36. Refuta/ti/o Haeresium Scripta

In Majori Octavo

37. Corpus Doctrinae Christianae Phil/ippi/ Melanchtonis
38. Peczelij 4. Pars disput/ationum/ Theologicar/um/
39. Theatru/m/ historicu/m/ Authore Hondorff/ij/
40. Thuani historiar/um/ pars 1. Thom/us/ 2d/us/
41. Thuani histor/iarum/ pars alter Thom/us/ 1.

42. Arnobij Disp/utationum/ Libri 7 Adverssus/ Gentes
43. Argumentor/um/ Peczelij Pars sexta
44. Joh/annis/ Sleydani de statu Religionis Commentarij
viginti quinq/ue/
45. Declama/ti/ones Phil/ippi/ Melannhtonis
46. Homiliar/um/ pars aestivalis Joh/annis/ Rogarti to-
mus 4tus
47. Tomus 5tus orationu/m/ Phil/ippi/ Melanch/thonis/
48. Parentalia Prins/i/pis Caroli Academiae Graecensis
49. Syntagma de Musis Liliij Gregorij Ziraldi
50. Postilla Willerni super Epist/olas/ 4 Evangelia
Anniversalia
51. Exerticia Scholastica scripta

In Minori Octavo

52. Roberti Bellar/mini/ lib/ri/ 2 de sacrificio
Auth/ore/ Leonthardo Hutthero
53. Conceptus Theologici de quatuor himnoru/m/ novissi-
mis Petri Bessei
54. Commentaria de p/rae/cipuis gr/adi/bus divinac/ionis/
Caspari Peuceri
55. Centuriae duae Conciliarum loco/m/scripturae Andreae
Altharnerij

56. Conciones Esaiæ Prophetar/um/ // Victorini Strigeli
57. Cronologia historiae Herodoti et Tuciditis Davidis
Chytrelj
58. Icinos Mortis Georgij Aemilij
59. Admonitio Christiana de Libro Concordiæ Theologor/um/
60. Ep/isto/lae Principu/m/ Rerum publicar/um/ ac
sapienti/um/ Viror/um/ NB
61. Compendium Theologiæ Patru/m/ Hen/rici/ Ekardi
62. David Chytreus in Genesin
63. Tractatus de Dialecticis Græcor/um/ M. Erasmi Smidt
64. Apoteghmata Erasmi
65. Joh/annis/ Baptistæ Magia Naturalis
66. Georgius Major in Ep/isto/la/m/ ad Philipenses
67. Passionis D/omi/ni Explica/ti/o Gesneri
68. Petri Bembi Epistolæ
69. Pars aestivalis homiliar/um/ Roardi
70. Electio Caroli 5. Nicolai Manerani
71. Sermones Funebres Joh/annis/ de Sancto Geminiano
72. Euchlidis Elementa p/e/r M. Cunrad/um/ Dasypodiu/m/
73. Articulus de Tri/ni/t/a/t/e Aegidij Hunnij
74. Regulæ Vitæ et Evageliæ et Epistolæ Joh/annis/
Posselij
75. Victorinus Strigeli/nus/ in Syracidra
76. Epitome trium terræ partium Joachimi Vadiani

77. Commentari/us/ in Apocalypsin Joh/annis/ Vingelmanni
78. Consulta/ti/ones Catholice/ Balthazar/is/ Maijheri
79. De officio ho/mi/nis Politici Ernesti Regij NB
80. Systema Grammaticae/ haebrae Kekermanni
81. Comediae Frischlini
82. Speculu/m/ Verae Eccl/esi/ae Christi Francis/ci/
Gernerii /Comeri,
83. Scripta Publica Academiae Vitebergensis
84. Apodixis Catholica Joh/annis/ Bilstenij
85. De Sacra Philos/ophia/ Francis/ci/ Vallesij
86. In Epistolam ad Rom/an/os E/x/plica/i/o Georgij
Millij
87. Speculu/m/ Romanor/um/ Pontificu/m/ Authore Stephano
Szegeđino
88. Antipistorius Christoph/ori/ Agricolae
89. Sylva Compara/i/onum Joh/annis/ Gonsalez
90. Cai Julij Caesaris Com/m/entari Paul/i/ Aldi Manutij
91. Analysis Logica 2du/m/ Marcu/m/ Johannis Pöscatoris
92. Johannis Piloconi de Differentijs Opusculu/m/ M. Eras-
mo Smidt
93. Exp/licati/o Evangelior/um/ Antonij de Gistandis
94. Descriptio Pontificis Rom/anie/ Anticristi Hermanni
Rennechezeri
95. Dialectica Lossij

96. Libellus supplex Bellgar/-m/ Imperatoriae Majestatis
97. Institu/ti/o Imperialis Succincta Cunradi Wollfij
98. Testamentu/m/ Novu/m/ Italicu/m/
99. Comparationes Logicae M. And/rei/ Crameri

Germanici Libri in folio

100. Hystoriae Turcar/um/ Henrici Mülleri
101. Apocalypsis Henrici Bullingeri

In Quarto

102. Viginti quatuor Conciones in Psalmum primum
Joh/annis/ Smidij
- /103/ Conciones ejusde/m/ festivales 26.
- /104/ Cathechismus Moysis Flacheri
- /105/ Concilior/um/ Theologior/um/ Decas 5. et 6. Felicis
Bidenbachij
- /106/ Conciones Funebres Baldvini
- /107/ Rubus Ardrus Gregorij Strigenicij
- /108/ Aureu/m/ Alphabeticu/m/ Wilhelmi Alargi
- /109/ Conciones Georgij Mülleri Septem
- /110/ Praxis rer/um/ criminaliu/m/ Michaelis Baigeser
- /111/ Justus Electoralis Danielis Hemichij
- /112/ De Cojugio Conciones Joh/annis/ Mathesij

- /113/ Colloquia Georgij Kanklerij tom/us/ 1.
- /114/ Speculu/m/ h/u/m/an/ae Mortal it/a/tis Georgij Weintich
- /115/ Causae statuu/m/ Augustanae Confess/ionis/ contra
Conciliu/m/ Pij 4ti Pontificis
- /116/ Colloquia Georgij Kanklerij alter tom/us/
- /117/ Antithesis Georgij Nigrini
- /118/ Ordo Provincialis Saxonicus
- /119/ /NB./ Prothocollu/m/ Francentaliense
- /120/ Josua Explicat/us/ per Frider/icum/ Baldvin/um/
- /121/ Institu/ti/o Johannis/ Calvini
- /122/ Postilla Joh/annis/ Gerhardi pars 2da
- /123/ Historia graeca Davidis Chitrei
- /124/ Conciones Mathesij; Nuptiales
- /125/ /NB./ De vita Conjugali Matt/hini/ Luttheri
- /126/ Concilior/um/ Theol/ogicorum/ Decas prima Felicis
Bidenbachij
- /127/ Joanas Explicatus per Hyeronimu/m/ Rauscher
- /128/ Cantiones Ecclesiasticae
- /129/ Amphitheatru/m/ mortis Reinhardi Bachij
- /130/ Prognosticu/m/ Mosaicum Henrici Santman
- /131/ Colloquium Vittembergense
- /132/ Joh/annis/ Puhenhagius de Passione D/omi/ni
- /133/ Prognosticu/m/ Germaniae Jacobi Andreae
- /134/ Vinginti et unum Conciones Nuptiales Henrici
Decimatoris

- /135/ Agenda Ecclesiastica Mekliburgiensis
- /136/ Conciones Papales Georgij Milij
- /137/ Conciones Funebres Jacobi Helbrunt saltem duae
- /138/ Explica/ti/o dicti Patae Caesari quae sunt
Caesaris Barthol/omei/ Wagneri
- /139/ Andreas Osiander de ultimis temporibus ad finem
- /140/ Prima Pars Traurbeniden /?/ Wallerij Herbergerij
- /141/ Praxis Catechesmi Wil/hel/mi Alardi
- /142/ Confuta/ti/o Papistica Jhh/annis/ Fabri
- /143/ Conciones Pentecostales Pauli Genis
- /144/ Liber Biblicus de Animalibus Hermanni Henrichj
Frei
- /145/ Manifesta/ti/o Antichristi Georgij Nigrini
- /146/ Evangeli/um/ Lutheranu/m/ Catholicu/m/ aeternum
M. Petri Maidelner/i/
- /147/ Conciones Funebres de Henrici Salmudt
- /148/ Castrum doloris Marchionisse Badensis
- /149/ Historia de Martino Luthero Mathesij
- /150/ Manifesta/i/o Antichristi Georgij Nigrini
- /151/ Conciones in Textus And/atus Nathanaelis Tilesij
- /152/ Communionu/m/ ejusde/m/ Autoris Pars Prima
- /153/ /Nb./ Discursus de Bello Ungarico in An/n/o 1598
Joh/annis/ Cornelij
- /154/ Protesta/i/o Episcopi Coloniensis

/155/ /NB./ Actiones duae contra Protestantes Per Papae
Secretarium

/156/ Relatio Statuum Austriacorum/

/157/ Concio de Introductione Pastor/um/ Wagneri

/158/ Conciones duae de bonis Operibus/ Playsserij

/159/ Colloquia de Jesu sine Authore

/160/ Severus de Sacra Coena

/161/ Item ejusdem Refutatio Samuelis Huberi

In Octavo

/162/ Etographia Mundi Prima Pars Johann/is Colerini

/163/ Synagoga Judaica Bukstorphiij

/164/ Manuale Evangelicum/ de Hoe

/165/ Serpens Antiquus Joh/annis/ Siccia

/166/ Dicti Scripturae Joh/annis/ Hutteri

/167/ Catechismus Johannis Gigantis

/168/ Liber Consolatorius Gerhardi Kulmanni

/169/ /NB./ Liber Oratori/us/ Austriacus Catholicus

/170/ Johannis Habermanni Conciones Super Evangelia
quorunda/m/ Martyrum

/171/ Salamonis Lentij Respontio contra Georgiu/m/
Ernst

/172/ De Calvinianismo D. Hoe

/173/ Rhythmi Germanici in Psalmos

In Quarto Latini Tres Libri

/174/ Libellus Bertholomei de Usingen de Falsis
Prophetis

/175/ Tractatus de institu/ti/ne Sacerdotu/m Petri de
Soto

/176/ Officina Joh/annis/ Ravisij Textoris

"Egy kis kochiba/n/ valo Ladaba/n/ Inventaltattak eze/n/
követköző könyvek

In folio be köttettek

/1/ Pars Prima Thesauri Sacrae Sripturi M. Mathaei
Vogelij

/2/ Pars 2da ejusde/m/

/3/ Pars 3tia

/4/ Item sexta ejusd/em/

/5/ Cathecetica Germanica seu Agenda Austriaca

In Quarto Germanici

- /6/ Wilhelmi Alardi de No/m/i/n/e Jesu
- /7/ Sigfridi Savi de Passione Chri/sti/ gem/anice
- /8/ Filemonis Heszhuzi de Libero Arbitrio
- /9/ Tractat/us/ Theologic/us/ Nov/us/ de interpreta/i/o/n/e
Sacrar/um/ Scripturar/um/ Volphangi Franczij
- /10/ Rubus Ardens M. Gregorij Strigeniczij
- /11/ Omne Trium Perfectu/m/ Laurentij Eitter /Citter ?/
- /12/ Autor Germanic/us/ de origine controversiae Premensis
- /13/ Centuria miscellaneor/um/ Theologicor/um/ ejusd/em/
Mich/ae/ Valterij
- /14/ Germanic/us Autor Michael Szaxen de Passione
Ch/rist/i

In octauo

- /15/ Jacobi Thoanij hystoriar/um/ Pars Prima
- /16/ Ejusd/em/ Thomi 2di Pars Prima itid/em/ hystoriar/um/
- /17/ Christophori Peczelij Pars Prima de p/rae/cipuis
art/cipuis art/icu/lis doctrinae Chri/sti/anae
- /18/ Ejusd/em/ Pars tertia de ijsd/em/
- /19/ Georgij Bachmanj Centuriae tres exercita/tionum
Theologicar/um/
- /20/ Polycarpij Liserj Epitome harmoniae Egl/esi/ae //

- /21/ Georgij Szabinij Poemata
- /22/ Bartholomaei Vesztemeri Collectanior/um/ Tropor/um/
- /23/ Innocentij Gentillerij de Examine Concilij Tridentini
- /24/ Augustana Confessio
- /25/ Antonij a Konigstain Concordantiar/um/ Brevior/um/
- /26/ Georgij Major/is/ enarra/ti/onis super P/au/lum ad Epheseos
- /27/ Fides Jesum et Jesuitar/um/ Donati Tottuisij
- /28/ Homilia de Persequ/i/onib/us/ Ludovici Lavateri
- /29/ Apologia Germanica Johannis Kasimirij Ducis Bavariae, contra Ep/isco/pum Colonense/m/
- /30/ Liber Music/us/ impress/us/ Cantion/um/
- /31/ Sacrar/um/ Orlandi de Lassi, sexta Vox
- /32/ Johannis Posthij in Ovidij Metamorphosin
- /33/ Binenkorb Jesuwaldi Pikart de Tractatibus Politicis
/NB./
- /34/ M. Stephani Raichen Conciones super Cerphaniam
- /35/ Liber script/us/ de Controversijs Sacrae Scripturae
- /36/ Polydori Virgilij in duodecimo

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Miscellanea/Inventaria

1660. november 24.

Már György kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Az könyvek szama

1. Herbarium folio
2. Titi Livij Historias könyvő in folio
3. Luther/us/ Postillaya in folio
4. Hoe Meurer Chaszari Törvényes könvő in folio
5. Joh/annis/ Spangberger Hazi Postillaja in folio
6. Luther/us/ Bibliaja in folio
7. Nicolai Kiszneri Iuridic/us/ könyvő in folio
8. Deakul es Nemetül az Uy Testamentom in quarto
9. Andreae Langh könyvő de Salute in quarto
10. Concordia Nevü könyv in quarto
11. Caspar/us/ Rauch Schacz Khaszt/en/ in quarto
12. Actor/um/ Huberianor/um/ in quarto
13. Simonis Gedicci liber in quarto
14. D. Matthiae Hoe in quarto
15. Georgij Obrechtli Tractat/us/ in quarto
16. Egidij Hunnen Klaglieder
17. Christophori Ungerstorff Gratulation
18. Sigismundi Varemund divortium
19. Mauritij Von Nassau Triumph wegen

20. Da/3 Neunzehende puech von Amadi/3
21. Lutheri Biblia in duodecimo
22. Da/3 11 puech von Amadi/3
23. Az uy Testamentum Nemetül
24. Nemet Imadsághos könyv in octavo
25. Nemet P/ro/verbiunos könyv in octavo
26. Nemet Imadsághos praefa/i/o nélkül in octavo
27. Johannis Siczen 5que Ca/us/ae in octavo
28. Nemet könyv az Eretnekekrül in octavo
29. Nemet könyv az Peregrinatorul Taghrai/3 Act/us

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Miscellanea/In-
ventaria Fasc. 1. No. 24.

KtF. II. 136.

Az inventáriumban "levelek szama" cím alatt 33 tételen,
háza családi vonatkozású levélanyag található.

1661. augusztus 25.

Lőrincz Piechler kőszegi puskaportőrő inventáriumában
talált könyvek.

Könyvek szama

/1/ Nemeth Biblia in Quarto majori	1
/2/ Nemeth Házi Postilla Johann Spangebergeri	1
/3/ Nemeth Kronika könyv in folio	1
/4/ Német Avarari/us/ in octavo	1
/5/ Nemet Orvos könyv Artici/us/ nélkül	1
/6/ Nemet leltár könyvecke	1

Közönségese/n/ több a prolek könyvek No. 10.

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiókleveztár Miscellanea/Inven-
taria, Fasc. 2. No. 4.

KtF. II. 137.

Az inventárium "levelek szama" megjelöléssel 16 tételes
családi iratokat tartalmazó "levéltárat" említ.

1664. május 3.

Gombossy Mátyás kőszegi jegyző hagyatékában talált könyvek.

A könyvek szama in folio

- 1. Tittus Livi/us/ in folio
- 2. Opera Theologica Zachariae Ursini
- 3. Apologia Augustanae Confession/is/
- 4. Com/m/entarij Calvinij in Libros Mosis
- 5. Opera Basiliij Magni
- 6. Postilla Georgij Kaldy hungarica
- 7. Pazman Peter Postillaja
- 8. Bornemisza Peter Praedicationi.
- 9. Cosmagraphia Monsteri
- 10. Index in Libros Augustini.
- 11. Onus Ecclesiae
- 12. Visoly magyar Bibliája
- 13. Opera Theopilacti
- 14. Johannis Calvinij Tract/atus/ Theologici
- 15. Molnar Albert Bibliaja
- 16. Institu/ti/ones Joh/annis/ Calvinij
- 17. Historia Platiniae de Vitis pontificum
- 18. Augustin/us/ de Ci/vi/t/a/te DEI

- 19. Decretum Regni Hungariae
- 20. Art/icu/li Novelli Regni hungariae
- 21. Historiae Nicolai Istvanfy
- 22. Durandus
- 23. Horologium Principum
- 24. Consens/us/ orthodoxus S/acrae/ Scripturae
- 25. Calvin/us/ in Ep/isto/las Pauli
- 26. Hystoriae Suidae
- 27. Herbarium
- 28. Opera Abdiae
- 29. Az magyar Bibliának masadik része
- 30. Opera Eusebij Caesarien/sis/
- 31. Fascicul/us/ Temporum
- 32. Missale Romanum
- 33. Aurea Legenda Sancto/um/
- 34. Historia Regni Bohemiae
- 35. Nemet Biblia

Item in Quarto maiori /et/ simul in folio

- 36. Opera Antonij Sadaelis
- 37. Opera Hijeronomij Zankij
- 38. Marc/us/ Antoni/us/ de d/ivi/nis in folio
- 39. Art/icu/li Regni Hungariae

- 40. Institu/ti/ones Imperiales
- 41. Exercita/i/ones Vendelini
- 42. Epiteta Ravisij
- 43. Promptuarium Iconum Doctor/is Pleni [?]
- 44. Sy/n/tagma Confessionum fidei
- 45. Opera hartmanni
- 46. Epytome historicae Osiandri
- 47. Pars 5ta operis Osiandri
- 48. Op/us/ Scriptum Danielis Briccij
- 49. Phosphor/us/ Baldvini
- 50. Hostoria Augustae Confession/is/ Citrei
- 51. Opera Sturmij
- 52. Irenicum Parei
- 53. Antiluther/us/ Klictovaei
- 54. Antibellarmin/us/ Parei
- 55. Corp/us/ Jur/is/ Civil/is/
- 56. Praecognitiones Kekkermanni
- 57. Corpus Doctrinae Paraei
- 58. Antibellarminus Paraei 2.
- 59. Antibellarminus Paraei 3.
- 60. Antibellarminus Paraei 4.
- 61. Antibellarminus Paraei 5.
- 62. Praecogni/ti/ones Logicae Kekkermanni
- 63. Antibellarminus Paraei de Justifica/ti/one 6.

- 64. Institu/ti/o ministror/um/ Baldvini
- 65. Thom/us/ 3 Bellarmini
- 66. Thom/us/ 4 Ejusd/em/
- 67. Thom/us/ 2 Ejusd/em/
- 68. Thesaur/us/ Chronologiae Aistedij
- 69. Thesear/us/ Biblię/us/ Paraei
- 70. Disserta/ti/on/es/ Politicae Amirati
- 71. Sum/māa Casuum Toleti
- 72. Sleydan/us/
- 73. Praelectionis Vitaceri
- 74. Thom/us/ 1 Bellarmini
- 75. Continua/ti/o Slevdani
- 76. Acta Colloquij montis Belgarten/is/
- 77. Corpus Doctrinae Paraei
- 78. Exercita/ti/ones Scaligeri
- 79. Concio Helbrandi
- 80. Physica Timpleri
- 81. Critic/us/ Sacer Riveti
- 82. Theologia Cornari
- 83. Loci Com/m/unes Bucani
- 84. Liber de Contemptu mundi
- 85. Historia de Reb/us/ Japonicis
- 86. Villet/us/ de gra/ti/a DEi
- 87. Emblemata Nico/lai/ Raisner
- 88. Assertiones Art/icu/lor/um/ Lutheri

- 89. Descriptio Coronae Hungar/iae/
- 90. Opera Sokvij
- 91. Opera Virgilij
- 92. Apologia Martoni
- 93. Theses Rainoldi
- 94. Pazman Peter Vezetője
- 95. Lud/us/ Dyanae
- 96. Conciones Cornelij Mussij
- 97. Systema Kekkermani
- 98. Termis malae Conscientiae
- 99. Institu/ti/ones Calvinii
- 100. Doctrina Jesuitica
 - 1./101/ Admoni/ti/o Sculteti
 - 2./102/ Speculum Pontificum Romanor/um/
 - 3./103/ Chronica Thurcica
 - 4./104/ Gram/m/atica Philippi Melant/honis/
 - 5./105/ Artis historicae poen/us/
 - 6./106/ Physica Mageri
 - 7./107/ Elementale Mathematicum Alstedij
 - 8./108/ Acta Colloquij Montis Belgarten/sis/
 - 9./109/ Idea Christianor/um/ hungaror/um/
 - 10./110/ Az Ország Romlasirul Magyar Istvan
 - 11./111/ Concordia Christiana
 - 12./112/ Directio methodica Kithonich

- 13. /113/ Historia Rer/um/ hungaricar/um/
- 14. /114/ Isagoge Jur/is/ Consuetudinarij
- 15. /115/ Dictionarium Dassypodij
- 16. /116/ Stultifera Navis
- 17. /117/ Declara/ti/o Articular/um/ Lovanien/sium/
- 18. /118/ De Ritu Paschali
- 19. /119/ Pars Prima Argumentor/um/ Melanthon/is/
- 20. /120/ Disputa/ti/on/es/ Contra Lutheranos
- 21. /121/ Az Vitteberghai Vighasztalas
- 22. /122/ Pazman Peter az Sz. irasal
- 23. /123/ Exercita/i/on/es/ Paraei
- 24. /124/ Disserta/ti/o de Legib/us/ Maisneri
- 25. /125/ Confessio Fidei Bezae
- 26. /126/ Lepes Balint fenyves Tüköre
- 27. /127/ Enchyridion Antiquum
- 28. /128/ Brevis Confessio Döbröcznis
- 29. /129/ Pazman Peter Pironghsághi
- 30. /130/ Christian/us Lactans
- 31. /131/ Lölki Legeltetes
- 32. /132/ Speculum Romanor/um/ Pontificum
- 33. /133/ Magyar Harmonia
- 34. /134/ Triumph/us/ Svecic/us/
- 35. /135/ Triumph/us/ de Regno Pontificio
- 36. /136/ Sum/m/a Concilior/um/ Caransi

37. /137/ Theologia Vendelini
38. /138/ Compendium Theolog/iae/ Christianae
- 39. /139/ Passio Typica Baldvini
- 40. /140/ Libri de Secretis Pedemontani
41. /141/ Com/m/entaria de Germania
- 42. /142/ Preca/ti/on/es/ Avenarij
43. /143/ Turris David Alstedij
- 44. /144/ Sum/m/ula Casuum Petri Josa
- 45. /145/ Polydor/us/ de rer/um/ inventorib/us/
46. /146/ Ep/isto/lae Ravisij
- 47. /147/ Concilij Tridentini hystoria
- 48. /148/ Balassa Balint Campianiusa
- 49. /149/ Historica Tit Livij
- 50. /150/ Herodot/us/ Halicarna/seus/
- 51. /151/ Monarchia Europaei
- 52. /152/ De robore bellico Bosij
- 53. /153/ Schola Salernitana
54. /154/ Suslivi/us/ de Indulgentiis
55. /155/ Gram/m/atica Petri Rami
- 56. /156/ Practica Medicinalis
57. /157/ Institu/ti/on/es/ Iustiniani
58. /158/ Haereticum Quart/um/
59. /159/ Rituale Strygonien/se/
60. /160/ Schola divinar/um/ Tenta/ti/onum Sibelij

61. /161/ Com/m/entarij Suriij
62. /162/ Opera Prudentij
- 63. /163/ Doctrina Jesuitica Vitaccerij
- 64. /164/ Collactanea Manglij
65. /165/ Conciones certae
- 66. /166/ Opera Prosperi
67. /167/ Practica Exorcistar/um/
68. /168/ Confessio Bernhardina
- 69. /169§ Corneli/us/ Agryppa
70. /170/ Isagogae Herlinij
71. /171/ Ferneli/us/
72. /172/ Novum Testamentum Erasmi
73. /173/ Isagogae Dresseri
74. /174/ Catavasis Lavateri
75. /175/ Parnigeni/us/
76. /176/ Enchyridion Baerij
77. /177/ Theatrum historicum
78. /178/ Föl sördült Keresztyen
79. /179/. Logica Timpleri
- 80. /180/ Terenti/us/ Christian/us/
- 81. /181/ Aesopi Fabulae
- 82. /182/ Catechism/us/ Lossij
- 83. /183/ Repraesenta/ti/o Pacis
- 84. /184/ Sophismata Gollakij
85. /185/ Cathechesis Reformatoꝝ/um/

86. /186/ Ep/isto/lae Longolij
- 87. /187/ Institu/ti/on/es/ Iustiniani
88. /188/ Catholicism/us/ Perkinsi
89. /189/ Ioci Luscilij
90. /190/ Civilis Conversa/ti/o Grasi
91. /191/ Discurs/us/ de justi/ti/a
- 92. /192/ Promptuarium Concubiale Bidenbakij
93. /193/ Magyar Arithmetica
- 94. /194/ Sphinx Phylosophica
95. /195/ Ep/isto/lae Iappanicae
96. /196/ Sent/en/tiae Arystotelis
97. /197/ Ora/ti/on/es/ Isocratis
98. /198/ Gram/m/atica Despanterij
99. /199/ Opera Prosperi
100. /200/ Assertio Christianismi
- 1. /201/ De Corona Regni Hungariae
- 2. /202/ Opera Virgilij
- 3. /203/ Ovidi/us/
4. /204/ Apologia Martoni
5. /205/ Adagium Graeco Latinum
- 6. /206/ Libell/us/ advers/us/ haereses Besij
7. /207/ Mercuri/us/ Iasonij
8. /208/ Collactanea scripta Briccij
9. /209/ Censura Ieremiae Patriarchae
110. /210/ Patay István Confessioja

11. /211/ Catholic/us/ reformat/us/
- 12. /212/ Sphinx Theologica
- 13. /213/ Phrases Aldymanucij
14. /214/ Rudimenta Lexici Latini
15. /215/ Becano Bacul/us/
16. /216/ Conciones Mussij
- 17. /217/ Ricard/us/
- 18. /218/ Com/m/entari/us/ in Danielelem Melanthon/us/
- 19. /219/ Opera Ruperti
20. /220/ Harrago Ep/isto/lar/um/ Lutheri
21. /221/ Orationes Ciriaci
22. /222/ Chronicon Carionis
- 23. /223/ Epythome Biblica Alardi
24. /224/ Petr/us/ Martyr de Sacramento
25. /225/ Imagines Viror/um/ Illustrium
26. /226/ Moriae Gerardi
27. /227/ Gemravij defensio
28. /228/ Acta Pontificum
29. /229/ Loci Com/m/unes Alstedij
30. /230/ Calvinistak harmoniajanak refuta/ti/oja
31. /231/ Ora/ti/ones Strigelij
32. /232/ Bullinger/us/ in Acta Ap/osto/lor/um/
33. /233/ Rhetorica Pecelij
34. /234/ Isagogae Dresseri

35. /235/ Historia Iustini
36. /236/ Calendarium Historicum
37. /237/ Nucleus Historica Politic/us/
38. /238/ Regnum Papisticum
39. /239/ Statuta Regni Poloniae
40. /240/ Confessio Augustana
- 41. /241/ Opera Dyonysij Areopagitae
- 42. /242/ Verulanius
43. /243/ Chronica Iohannis Car/ionis/
- 44. /244/ Theologia Reneccij
45. /245/ Synodus/ Oeconomica Protestantium
46. /246/ Cathalogus Haereticor/um/
47. /247/ Studium Eloquentiae
48. /248/ Examply Virtutum
- 49. /249/ Eulogia Viror/um/ doctor/um/
50. /250/ Actio Cissterciensis/
51. /251/ Confessio Tigurina
52. /252/ Doce Nos orare
53. /253/ Disquisi/ti/o Politica de Regno Hung/ariae/
54. /254/ Pacta Hagiophilae
55. /255/ Mora Theologica
56. /256/ Keskeny utt
57. /257/ Assertio Christianismi Bokvini
58. /258/ Independentia
59. /259/ Brevis Noti/ti/a Panormitani

60. /260/ Quint/us/ Curti/us/
6161. /261/ Respublica Hollandij
62. /262/ Cuneus de Republica
- 63. /263/ Novum Testamentum Bezae, cum Medita/ti/onib/us/
Gerhardi
64. /264/ Praxis Pietatis
65. /265/ Opera Iacobi Fabri
66. /266/ Agendari/us/ Roman/us/
67. /267/ Album Nehay Bricciuse
68. /268/ Egy Signaturas magyar iratos könyv Gombosy
familiarul es mas dolgokrul.
69. /269/ Ket Matricula iratos Canisae/us/ Praedikator-
tul valo Ittvalo Nemet Praedicator Gartner
Uramnal Vadnak az maga signaturaja szerint
- 70. /270/ Conciones Martini Fabri in duplici folio
71. /271/ Colloquia Medita/ti/on/es/ ~~Vet/~~ Consola/ti/on/es/
Lutheri in octavo
72. /272/ Lexicon Trilingve Sturmij in folio
73. /273/ Homiliae Bernardi in folio
74. /274/ De miraculis /et/ occultis Naturae Lemnij
in octavo
75. /275/ Promptuarium allegoriar/um/ Bossaci in octavo
76. /276/ Fascicul/us/ Controversiar/um/ Echardi in
octavo Sándor Gergöly Ur/am/ vitt Pápára

77. /277/ Examen Concilij Tridentini Chemnicij
78. /278/ Opuscula Calvinii
79. /279/ Opera Athanasij Ambrosij Janosnal vadnak
80. /280/ Bonfinij Deccades 4tuor NB. megh hozatot
Ensel Uramnál Vagyon
81. /281/ Trenelij Biblia
82. /282/ Epythome historiae Eccl/esi/asticae Oseandri
83. /283/ Acta Synodi Dordrechtanae Zvethics Uramnal
- 84. /284/ Panstracia
Chameri
- 85. /285/ Alter Thom/us/
86. /286/ Centuriae Erasmi Roterodami
87. /287/ Antonij Coccij /et/Caspar Hodionis Historiae
88. /288/ Historiae Regum Hungaror/um/
- 89. /289/ Matthiae Flaccij Illirici Eccl/esi/asticae
Historiae
90. /290/ Opera Aristotel/is/
91. /291/ Theologica Problemata Benediczi Alberti
92. /292/ Scriptum Graduale Hungaricum
93. /293/ Blasij Appony Interpreta/ti/o Practica in
Psalterium
94. /294/ Compendium Biblicum
- 95. /295/ Tabula Repertoria in Sacra Biblia
- 96. /296/ Styl/us/ Patvaristic/us/
97. /297/ Iohannis Poliandri Disputa/ti/on/es/
Theologicae

98. /298/ Novum Testamentum Bohemicum
99. /299/ Chronica Hungariae
300. /300/ Cathechism/us/ Roman/us/ Pij 5 ti
1. /301/ Ciceronis Ep/isto/lae Familiares
- 2. /302/ Iosephi Flavij Historiae de bello Iudaico
3. /303/ Tillemanni Heshusij Disputa/ti/on/es/
4. /304/ Dorotei Camilli Tragediae
5. /305/ Nathanaei Citherei Deliciae
6. /306/ Christophori Peselij Argumentor/um/ /et/
respon/s/um/ Pars 3 tia
7. /307/ Apophtegmata Erasmi Roterodami
8. /308/ Argumentor/um/ 7et/ responsion/um/
Christophori Peselij Pars lma
9. /309/ Argumentor/um/ itid/em/ /et/ responsion/um/
ejusd/em/ 5ta
10. /310/ Gram/m/atrica Philippi Melantonis
11. /311/ Chronica Carionis
12. /312/ Medicina Magnini mediolanen/sis/
13. /313/ Salusti/us/
14. /314/ Regulae Vitae Davidis Chytrei
15. /315/ Ep/isto/lae Simonis Verepey
16. /316/ Elegantiae Laurentij Valle
17. /317/ Examen Theologicum Tillemanni Heshusij
18. /318/ Articuli de Eccl/esi/a Vera et ejus Capite

19. /319/ In Biblia interpreta/ti/o Henrici Schusij
20. /320/ Catechetica Valentini Trocedorffij
21. /321/ Terenti/us/ Mureti
22. /322/ Similitudin/es/ levini Lennij
23. /323/ Institu/ti/on/es/ Iustiniani
24. /324/ Ep/isto/lae Ignatij Antonij
25. /325/ Carmina Iohannis Bocacij
26. /326/ Secreta Na/tur/ae Alberti Magni
27. /327/ Gram/m/atices Philippi Melanton/is/
inteptraeta/ti/o
28. /328/ Philosophia Plutarchi Chronaei
29. /329/ Aerar/um/ Sanit/a/tis
30. /330/ Com/m/entaria Iodoci Viliclij
31. /331/ Illiades Homeri
32. /332/ Andreae Musculi p/re/ca/ti/o/n/es
33. /333/ Questiones et responsiones Theodori Bezij
34. /334/ Copia Verbor/um/ Erasmi Roterodami
35. /335/ Opera Poetica Frislini
36. /336/ Dialogus Petri Martyr/is/
37. /337/ Explica/ti/ones Livij Patauini
38. /338/ Philosophia Plutarchi
99. /339/ Sylvae Magnae Narra/ti/o
40. /380/ Keresztyen Tudományrul valo rövid tanulsagh

41. /341/ Figurae Bibliae Antonij de Rampegol/is/
42. /342/ Psalter/ium/ Eobanij
43. /343/ Examen Philippi Melanton/is/
44. /344/ Ep/isto/lae Aldymanucij
45. /345/ Historia Iacobi Philippi
46. /346/ Mindenféle iratok
47. /347/ Nemet Imátságos Könyvechke Rist Cernest
48. /348/ Mas Nemet Imatságos könyvechke Kegeli/us/

Mai lelőhelye: Pannonhalma, Főapátsági Levéltár 120b.

B53.

KtF. II. 139.

1664. április 24.

Imresics Mihály Kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Könyvek száma

- /1/ In folio vagon Aeneas Sylvius
- /2/ In folio Magyar Biblia Török Istvan Urame
- /3/ In folio Káldy György Nagy Szombathy pap Bibliáj/a/ magyar/ul/
- /4/ In folio irot magyar Gradual
- /5/ Item in folio magyar Gradual
- /6/ In folio Deak Tripartitum regi nyomtatással
- /7/ In quarto Zvonaricz magyar postillaja
- /8/ In quarto Leppes Bálinth opusa magyarul
- /9/ In 8vo Formula Concordiae
- /10/ In 8vo opus Agidij Hunnij
- /11/ In 8vo Pazmany Peter imadsági
- /12/ In 8vo mas deak Author
- /13/ In 8vo Joachimij Fortij
- /14/ In 12mo magyar Cnisius
- /15/ Argirus Historiaia
- /16/ több Historiak
- /17/ In 12mo Deak Avenarius

- /18/ In 12mo Thomas Khempis magyar/ul/
- /19/ In 12mo irot magyar imádságok
- /20/ Deak breviar/ium/
- /21/ item Mariale Manuale
- /22/ Item Psalmi Davidis
- /23/ Item Lölki szarandokságh
- /24/ Martini Lutheri Com/m/entar/ii/
- /25/ In 12mo Madarasz Marko opussa

Vadnak töb sok rendbeli könyvek egy ladaban.

Item in folio majori tiszta papiros egy fejertablaju
könyvben kötvö

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár Inventaria Fasc. 13.

Num. 5.

KtF. II. 138.

Az inventárium "levelek száma" megjelöléssel említik
egy 20 tétéles házi levéltárat is.

1664. május 26.

Imresics Mihály javainak másodszori összeírásában
talált könyvek

Könyvek száma

- /1/ Vagyon responsiones pars Tertia Georgij Horváth
- /2/ Praesbitoriu/m/ Calvinicticu/m/
- /3/ Panoplia Jacobi Beneccij
- /4/ Magyar Hutterus
- /5/ Chronica ex varijs Authorib/us/ collecta
- /6/ Com/m/entari/um/ de re Rustica Andreae Aelacuna
- /7/ Catechismus Lucae Lossij
- /8/ Physica Philipi Melanthon/is/
- /9/ Controversiae Theologiae Henrici Ecckardi
- /10/ Henrici Cormarini Tractatus de Virginitate
- /11/ Henrici Ecckardi Papa Pharisaisans

Mai lelőhely: Kőszeg, Fióklevéltár, Miscellanea/Inven-
taria.

- 14 14. Cathalogus Libror/um/ Divi Augustini adest
15. Onus Ecclesiae Joannis Episcopi Chenensis
adest
16. Cronica Jacobi Philippi Begonensis adest
17. Augustana Confessionis Apollogiae adest
18. Abdiae Babiloniae Episcopi opera adest
19. Egy Nemet Czimberes könyv Hostoti Mihály
ur/ann/al vagyon
20. Eusebij Evangelicae Demonstrationes adest
21. Opera Theophilaci in quatuor Evangelistas adest
22. Fasciculus temporum adest
23. Ar/ti/culi Dietales Regni Hungariae adest
24. Herbarium de medicina

In majori Quarto

- /25/ 1. Magyar Biblia Károly Gaspar Versioja q...il/us/
Danielis Gombossy
/26/ 2. Concordia A/u/gustanae Confessionis adest
/27/ 3. Isagogae seu Farrago Regni Hungar/iae/
scriptu/m/ Haricz Uramnal
/28/ 4. Agendarium Hungaricu/m/ de Papistica confes-
sione adest
/29/ 5. Idea Christianor/um/ sub Turcica Tirannide

- /30/ 6. Brevis Admonitio Sculpteti Severini adest
- /31/ 7. Az orszagoknak Romlasinak okairul Magyar
Istffanfi
- /32/ 8. Pazman Peter Pironস্য Zvonaricz Imre es Sarm
mellyeki Bene /dek6adest
- /33/ 9. Cronica Rerum Hungaricarum adest
- /34/ 10. Blasij Apponij in Psalterium Poetica Impetrativ [!]
- /35/ 11. Ecolampadij opera de Ritu Paschali
- /36/ 12. Stultifera Navisi adest
- /37/ 13. Assertiones Martini Lutheri
- /38/ 14. Institutiones Imperiales
- /39/ 15. Historia Augustanae Confessionis Danielis
Chithereli
- /40/ 16. Innocentij Papae opera de contemptu mundi
- /41/ 17. Magyar Biblia Molnar Alberto Simony Janosnal
- /42/ 18. Iuris Civilis Corpus
- /43/ 19. Thesaurus Cronologiae Alstedij Joannis Henrici
- /44/ 20. Friderici Balduini Institution Ministrorum
- /45/ 21. Jacobi Fabri opera de passionibus Pauli
- /46/ 22. Admonitio Theologorum/um/ Vittenbergensium
- /47/ 23. Ad Lutheranos Bohemos et Moravos
- /48/ 24. Epitomes Historiae Ecclesiasticae Lucae Osiandri
- /49/ 25. Eiusdem Centuria Quinta
- /50/ 26. Ludus Diannae instar Comediarum
- /51/ 27. Epiteta Joannis Ravisij

- /52/ 28. Directio Methodica Joannis Kitoncz
- /53/ 29. Acta Colloquij Montis Belligartensis inter
Jacobum Andreae et Theodor/um/ Beza
- /54/ 30. Vendellini in Exercitationes apud D/omi/nu/m/
Sangiu/m/
- /55/ 31. Theatrum Historicum Andrea Hondoffij
- /56/ 32. Icones Insignium Virorum
- /57/ 33. Slaydanus de statu Religienis
- /58/ 34. Corpus Doctrinae Christianae Davidis Parejus
adest
- /59/ 35. Kerszturi Pal Irasa Magyarul
- /60/ 36. Sleydani Opera de statu Religionis et Rejpublicae
- /61/ 37. Contio Jacobi Herbrandi
- /62/ 38. Theodori Bezae de duobus in Christo Naturis

In majori Quarto

- /63/ 1. Dissertationes Politicae Scipionis Amirati
- /64/ 2. Emblemata Nicolai Reusneri
- /65/ 3. Theodori Bezae Responsiones ad Acta Collo/qu/ia 2
- /66/ 4. Contio de Puero Jesu
- /67/ 5. Petri Levay [!] Commentarius, de sacra Hungarica
Corona

- /68/ 6. Muri Babilionis Balthasaris Maisneri
- /69/ 7. Disquisitio Historica Politica Martini Sedel
- /70/ 8. Emblemata in Coronam Regni Hungariae
- /71/ 9. Actio Sacrij Ordinis Cisterciensis
- /72/ 10. Julij Caesaris Scaligeri Exercitationes
- /73/ 11. Doctrinae Jesuiticae p/rae/cipea Capita
- /74/ 12. Egy anonimus könyv
- /75/ 13. Historicae Artis Poenus Bodini
- /76/ 14. Casus Concientiae Francisci Toleti
- /77/ 15. Cronicozum/ Turcicozum/ Libri Philippi Loriceni
- /78/ 16. Institutiones Theologicae Vilhelmi Vucani
- /79/ 17. Opera Genadij Patriarchae Constantinopolitani
- /80/ 18. Aurelij Prudentij Poemata Sacra
- /81/ 19. De occultis Miraculis Naturae Levinij Lemnij
- /82/ 20. Promptuarium Allegoriarum/ Janni/ Boczako
- /83/ 21. Speculum Pontificum Stephani Szegedini
- /84/ 22. Mercurius Gallibellicus Magistri Jensenij
- /85/ 23. Dictionariam Petri Dassitedij
- /86/ 24. Dissertationes de Legibus Baltrasaris Maisneri
- /87/ 25. Questiones Theologicae Henrici Ekkardi
- /88/ 26. Isagoges Historicae Matthaevi Tresseri
- /89/ 27. Chatechesis Pauli Kereszturi
- /90/ 28. Phoenix Philosophica Joannis Haijdelffeldij
- /91/ 29. Chatechesis Calvinistica

- /92/ 30. Iustiniani Imperij institutiones
- /93/ 31. Commentariorum Liber Caroli Caracalla epi/sco/pi
- /94/ 32. Opera Virgilij Maronis
- /95/ 33. Acta Romanorum Pontificium
- /96/ 34. Joannis Balci
- /97/ 35. Titilivij Patavij Historiae Latinae
- /98/ 36. Exercitationes Davidis Parei
- /99/ 37. Chatechismus Lucae Lessij
- /100/ 38. Loci Communes Philippi Melanctonis
- /101/ 39. S/acrum/ Pontificum Stephani Szege dini
- /102/ 40. Representation Pacis Germani Francij
- /103/ 41. Copia Verborum Erasmi Rotherodami
- /104/ 42. Enchiridion Petri Bajeri
- /105/ 43. Comediae Christiani Terentij
- /106/ 44. Vermis Annale Conscientiae Pauli Zehentnery
- /107/ 45. Secreta Alexij Themontani
- /108/ 47. [!] Phisica Clementis Timpleri
- /108/ 48. Philosophia Bartholomeij Kekermani
- /110/ 49. Historica Relatio Ludovici Trois
- /111/ 50. Passio Tipica Friderici Balduini
- /112/ 51. Catalogus Reformatus Joannis Kecskemeti
- /113/ 52. Retorica Emerici Regij
- /114/ 53. Oratores Decem Victorini Sterigilini
- /115/ 54. Zophismata Stephani Gerlakij

- /116/ 55. Vanitas et Incertitudo Scientiar/um/ Cornelij
Agripei
- /117/ 56. Bellicum Robur Thomae Bosij
- /118/ 57. Farrago Epistolar/um/ Martini Latherij
- /119/ 58. Cathavasis Rudoffy Lavateri
- /120/ 59. Grammatica Dispanteri
- /121/ 60. Concordia consors Joannis Samarei
- /122/ 61. Colloquia Martini Lutheri
- /123/ 62. Promptuarium connubiale Bidenbachij Felicis
- /124/ 63. Refutationes Bechani Henrici Sallobringentis
- /125/ 64. Problemata Aristotelis
- /126/ 65. Orationes Scholasticae Joannis Ciriaci
- /127/ 66. Triumphus Leonardi Lutheri
- /128/ 67. Epitomae Biblica Villhelmi Alardi
- /129/ 68. Synodus Eumenica Joannis Donynici
- /130/ 69. Calandarium Historicum Pauli Eberi
- /131/ 70. Consilium Medicum Joannis Fernelij
- /132/ 71. Joannes illustrium Virorum
- /133/ 72. Regnum Papisticum Thomae Naogoergij
- /134/ 73. Epistolarum Libri Quatuor Christophori Longorij
- /135/ 74. Cronica Joannis Cariensis [!]
- /136/ 75. Magyar Arithmetica
- /137/ 76. Assertio Veri Christianismi P. Buchonij
- /138/ 77. Chatalogus Hereticorum Bernhardi Lucemburgensis
- /139/ 78. Epistolae Jappilicae Doctoru/m/ Lovan/iensium/
- /140/ 79. Theologiae Doctorum Viroru/m/ Pauli Jovij

In Octavo

- /141/ 1. Historiae Magni Alexandri Quinti Curtij
- /142/ 2. Historia Regni Angliae Albani
- /143/ 3. Turris David Joannis Alstedij
- /144/ 4. Ovidij Nasonis Carmina
- /145/ 5. Precationes Joannis Avenarij
- /146/ 6. Praxis Pietatis Pauli Megyesij
- /147/ 7. Campianus Edmonae Vallasa
- /148/ 8. Nucleus Historicus Gasparis Ensel
- /149/ 9. Polidori Virgilij Libri Octo
- /150/ 10. De Ingentijs et Jubileo Matthaeus Sutlivius
- /151/ 11. Valasz tetel Szaloczzy Michalye
- /152/ 12. Mora Theologicae Thomae Zernicz
- /153/ 13. Cronica Carionis Philippi Melantonis
- /154/ 14. Theologia Methodiae Jacobi Reneczij
- /155/ 15. Latum sive Rudimenta Lexica
- /156/ 16. Sententiae Aristotelis
- /157/ 17. Concilium Tridentinum
- /158/ 18. Opera Dionysij Aeropagitae
- /159/ 19. Aureelum Lucrum
- /160/ 20. Institutiones Justitiani
- /161/ 21. Loci Communes Theologici Henrici Alstedij
- /162/ 22. Justini Historici Opera
- /163/ 23. Legenda Historicae Eiusdem
- /164/ 24. Opusculum Scholae Salernitanae

- /165/ 25. Memoriale processus Judrij Rgnij (sici) Poloniae
/166/ 26. Herodoti Malicarnasij Historiae
/167/ 27. Civilis Conversatio Henrici Smitt
/168/ 28. Descriptio Regni Hollandiae item Imperiu/m/ magni
Magolnis
/169/ 29. Summula Casuu/m/ Conscientiae Petri Tuliensis
/170/ 30. Rethorica Andreae Graffij
/171/ 31. Confessio Augustana
/172/ 32. Practica Medicinalis Leonelli Parentuni
/173/ 33. Opusclu/m/ Josephi Augustini
/174/ 34. Lucij Cornelij Manarchia
/175/ 35. Girkaklij Meditationes Item W.T. Theodori Beczae
/176/ 36. Antonij Caecij Aenades
/177/ 37. Ar/ti/c/u/lus de Ecclesia Egedij Hunnij
/178/ 38. Historiae Ecclesiastiae Magdenburgij
/179/ 39. Problemata Benedicti Arctij
/180/ 40. Opera Aristotelis
/181/ 41. Cronica Carionis
/182/ 42. Paratelaev Levini Lemnij
/183/ 43. Catechismus Romani Pij Quinti
/184/ 44. Psalterium Danielis Eobani Hessij
/185/ 46. Illiades Homeri
/186/ 47. Dialogus Petri Martiris
/187/ 48. Bellum Judaicum Josephi Flavij
/188/ 49. Grammatica Philippi Melantonis

- /189/ 50. Argumenta et Obiectiones Christophori Peselij
/190/ 51. Salustius Historicus
/191/ 52. Epistolae Pauli Manutij
/192/ 53. Opera Nicodemi Frislini
/193/ 54. Praecationes Andreae Musculi
/194/ 55. Examen Theologu/m/ Tilemmani
/195/ 56. Theologicae disputationes Variae
/196/ 57. Tabula Aurea Biblior/um/
/197/ 58. Commentarius Terentij
/198/ 59. Sana donfessio Praesens Corporis Christi
/199/ 60. Opera Plutarchi
/200/ 61. Scholia Historiar/um/ Caroli Singonij
/201/ 62. Delitiae Nathanei Chitherei
/202/ 63. Obiectiones ex Responsiones Peselij Christophori
/203/ 64. Euripidus Tragicoru/m/ Dorothei Camilli
/204/ 65. Repertorium Bibliae
/205/ 67. [/] Magni Madilanensis Medicinae
/206/ 68. Elegantiae Linguae Latinae
/207/ 69. Regulae Vitae David/is/ Zitrei
/208/ 70. Sylva Narrationum Gulberti Nezorini
/209/ 71. Terentius Item: Plutharchus
/210/ 72. Theologia Scaligeri
/211/ 73. Novum Testamentum Bohemen/se/
/213/ 74. Apodeqmata Terentij

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiőklevéltár, Miscellenea/Inventaria

1665. augusztus 21.

Ferő János kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

1. Egy Figuras könyv, mellyben a czaszarak le irva vadnak
2. Biblia Nemet in folio Martini Lutheri
- /3/ Item egy Nemet Historias könyv;
- /4/ Item egy nemet könyv meditatiokat continval de Passione Christi
- /5/ Item: egy Nemet Postilla, Joannis Pomarij,
- /6/ Item: Mas Nemet Postilla;
- /7/ Item: Nemet Evangeliomos könyv;
- /8/ Item Hesiodi opera
- /9/ Opera Georgij Zeman;
- /10/ Item: egy Nemet Imatsagos könyv in octavo
- /11/ Item: Jakobi Andrea Dispeditiones de persona Christi contra Calvinianos.

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiőklevéltár, Miscellanea/Inventaria

Fasc. 7. No. 17.

KtF. II. 140.

1666. január 7.

Czeby Judit kőszegi polgárosszony javainak összeírásában
talált könyvek

- /1/ Egy Nemet Postilla, böcsültetet ad fl.2.
- /2/ Egy Imatsagos könyvben, kiben continealtatnak
különb különbfele könyvek n/ume/ro 50. ad fl.2.
Harom fekete tablaju Imatsagos könyvek, ad fl.1. d.50.
- /3/ Deak Commentarius institutionum Iuris ad fl. d.50.
Harom feyer tablas Nemet könyvek ad fl.1.
ket Psalterium
Nemett könyvek lő-
/4/ egy Chatekismus, vén, böcsültettek ad fl.1.
/5/ egy kis Evangelium,
- /6/ Egy tiszta pergamina tablaju könyv böczu-
tetet ad fl. d.60.
- /7/ Egy Zold tablaju orvossagos könyv, böczul-
tetet ad fl.1. d.
- /8/ Egy feyer tablaju Nemet konyv, de passione
Christi fl. d.40.
/Harom Imatsagos könyv egy fekete tablaju es
kettei feyer tablaju
- /9/ es egy Theatru/m/ Orbis ad fl.2.
- /10/ Egy Vörös tablas,
es nagy Regy Nemet könyvek,
- /11/ es egy Magyar Evangeliomos könyv ad fl. d.75.

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fiókleveáltár Miscellanea/Inventaria

Másolata: Protocollum 1666. 180-181. p.

1666. február 13.

Gröbör György kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Az könyvek szama

- /1/ In folio az egész Bibliara valo summariu/m/ No 1.
- /2/ Item: Colloquia Lutteri in folio
- /3/ Item: Brenczius Postillaja in folio
- /4/ Item: Promptuarium exemplorum in folio
- /5/ Item: Franclijni/?/ kronica in folio
- /6/ Item: Histotia Josephij Flavij in folio
- /7/ Item: Hazij Postilla szakadozott in folio
- /8/ Item: Christophori Irenei de fidei Ar/ti/c/u/lis
- /9/ Item: Opera Matthesij
Item: Vagyon in 4to duodecimo et octavo vannak
öreg h es apro könyvek No 32.
- /10/ Item: in folio 1 Nmeet Biblia
- /11/ Item: két Pugillaris egyik eöreg h edgyik kiczin
- /12/ Item: egy Zöld tablayu feyer Papirossus könyv

A jagyzék 20 tételben adja meg a "Levelek számát"; ebben a főleg családi vonatkozásu iratok mellett a következő szerepel: "Item: Egy vörös tablayu Kalendarium, mellyben Gröbör Geörnek valami jedczessy vadnak".

Mai lelőhely: Kőszeg, Inventariorum Fasc. 7. No. 5.

KtF. II. 142.

1669. május 20.

Ráday Gombkötő Máttyás kőszegi gombkötő hagyatékában talált könyvek.

Könyvek szama

- /1/ Vagyon in folio egy Raldi postillaja valor/is/ fl.3.
/2/ Item van Gombkötő Istvanal Kaldi Bibliája fl.3.
/3/ Item: van Paszma/n/ Kalauzza in folio valor/is/ fl.2. NB
Borsik vitte el
/4/ Item: van Telegdy Postillaja valor/is fl.1.50.
/5/ Item: egy graduale valor/is/ fl.-.50.
/6/ Item: egy evangeliomos könyv fl.-.75.
/7/ Item: elmelkedes könyv in 4to valor/is/ fl.-.75.
/8/ Item: egy nehany üdnapi p/rae/dica/ti/o
valor/is/ fl.-.50.
/9/ Item Thomas Kempis fl.- d.40

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Miscellanea/Inventaria

KtF. II. 143.

1669. május 20.

Winckler György kőszegi polgárnak és feleségének, Sofiának
hagyatékában talált könyvek.

Könyvek szama

- Ite/m/ /1/ Vagio/n/ egy Nemet Biblia, in majori oct/av/o
/2/ Vagio/n/ mas Nemet Kisseb Biblia
/3/ Vagio/n/ Luther Martho/n/ Postillaja in folio
/4/ Vagio/n/ egy német Imatsaghos könyv in quarto
/5/ Vagio/n/ egy Mensale Lutherj in oct/av/o
/6/ Vagio/n/ mas egy Imatsagos könyv Lölki forráss
in oct/av/o
/7/ Vagio/n/ Német Graduáll egy,
/8/ Vagio/n/ egy mas könyveczke, melly menyorságh
utyanak neueztettik
/9/ Vagio/n/ egy Wechelinus Imátságos könyuö
/10/ Vagio/n/ egy kis Imátságos es Inekes
/11/ Vagio/n/ egy mas Johan Kiszling Imátságos könyuö

Mai lelöhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Miscellanea/Inventaria

Fasc. 7. No. 22.

KtF. II. 144.

Az inventáriumban szerepel még "levelek szama" megjelöléssel
egy 5 tétéles "házi levéltár."

TOREDEK ADATOK

1633-1699

1633. június 30.

Michael Mayr Kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Item ll a b c buechl p/ro/ 3 khar. 33

In gewelb sind etliche buecher darunter her

Item D/octoris/ Lutheri Khürhen Postil

Item Simonis Paulj Postil

vnd di h/eilige/ Bibel wälche in hauss zu finden

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó; ugyanitt az
irat 3 másolata is megtalálható

1633. november 14.

Eva Laussin kőszegi polgárasszony hagyatékában talált
könyvek.

Buecher: In allen klein vnd gross 35.

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1635. júnus 12.

Dávid István kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Egi dictionarium az Germekeke

2 dictionarium

12 Postilla

Bornemisza Postillaia az Germekeke

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1637. január 4.

Hans Richter kőszegi tímár hagyatékában talált könyvek.

Könyvek

Vagjon Egje Postilla Egidius Hunniuse a többi aplek

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1638. március

Hostodi János kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

In buechern sechss vnd fünffsich klein vnd grosse stuckh

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1642. december 31.

Domdó Pál kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

1. Ein vngrisch buech in quarto mit dem Titel Papa nem
Papa
2. Mehr ein vngr/isch/ buechl in quarto Author Iethenyei
Istvans wiederlegung den Calvinisten
3. Mehr ein vngr/isch/ buechl mit dem Titel Cathechesis
Antonyi Harasti Ferencz
4. Ein vngr/isch/ gescrieben gesangbuechel
5. Mehr 3 kleine vngrisch gebundte geislige buechl

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria, 1 csomó

1644. január 26.

Dorothea Kufflein kőszegi polgárasszony hagyatékában talált
könyvek.

büecher

1 in folio etliche Psalmen ausslegung

7 in quarto gedrukht arzneybücher

4 geschriebene arzneybücher in quarto

7 in 8taua geschriebene arzneybücher

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1645.

Gönc Balázs kőszegi polgár gyermekei tutorának feljegyzése.

Adtam az öregbiegh gyermeknek abeces könjre /§/ pinz 10

Mai lelőhelye: Kőszeg, Árvaszámadások

1645. január 24.

Jacob Riechel kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

buecher

Erstlich ains In blaben Sameth bundten

Item der Jesus Syrach

vnd ein beicht buechel

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1. csomó

1645. március 29.

Thomas Philis kőszegi polgár özvegyének hagyatékában talált könyvek.

Bücher in folio

1. Erstlich ein Teutsche Bibel
2. der Sleidanus teutsch
3. des Adami Lonicerj Kreuterbuch
4. Ausslegung in Jesus Syrach

Mai lelőhelye: Kőszeg, Invertaria 1. csomó

1646. augusztus 24.

Miski János kőszegi lakatgyártó mester hagyatékában talált
könyvek.

Vagion egy koniu meli oho Testamentom

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1 csomó

1648. január 27.

Thomas Genssler kőszegi polgár özvegyének hagyatékában
talált könyvek.

5 Buecher darunter die Bibel in octauo, vnnd die hausspostil
Lutheri in Folio

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1 csomó

1648. március 12.

Greger Eissing kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Biecher

Ein hausspostill der Jesus Syrach sambt d/er/ Ausslegung
Zehn khleine andere biecher

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1 csomó

1649. január 11.

Hanns Sitting kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

büecher

1 Bibel in roten leder in fol.

1 Item die Cossmographia

mehr kleine büecher 10

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 1 csomó

1657. december 18.

Eöttvös János kőszegi polgár javainak inventáriumában
talált könyvek.

Keönivek szama

- /1/ Nemet Postilla Tilemanni Heshusij in folio
 - /2/ A Catholjcismus Nemeth Doctor/is/ Helbruneri in folio
 - /3/ Biblia Sacr/a/ aeditionis Vulgatae in 40 monori
 - /4/ Dictionariu/m/ Latino Germanicu/m/ in 80 minori
 - /5/ Leonhardi Hutteri Magiar Compendiu/m/ in 4to
- Item haro/m/ Nemet keöniv in 4to folio
- Item Egi Czeh keoniv in 4to folio
- Item aprob elmegies keönivek N/umero/ 20

Mai lelőhelye: Kőszeg, Inventaria 2 csomó

1658. feburár 28.

Jakab Teuffel kőszegi polgár "anyai és apai portiojabul"
előkerült könyvek.

In büechern

erstilch D. Martin Luther Bibel In Quarts
item ein klainss Gebetbuchl In ein Schwatzen Punkt
Item dass Hern Wegelini sein Gebet buch

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 2 csomó
Ugyanott másolata 1660. április 8-i dátummal.

1658. augusztus 16.

Misky János lakatgáártó mester hagyatékában talált könyvek.

Könyvek szama

Egy nemett Biblia in folyo
Kett hazi Postilla in fol/io/
Ezeken kívül hatt mas fele aprób könyvek

Mai lelőhelye: kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 2 csomó

1659. szeptember 3.

Beber András kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Könyvek szama

Vagyon egy Nemeth Biblia in folio

egy Oo Testamentom könyvis in fol/io/

Spanberger Postillaja egy in 4to

Item kett Enekes könyv in oct/a/vo

Innepekre valo Postilla egy in 8t/a/vo

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria 2 csomó

Ugyanott található egy másolata is, hasonló dátummal.

1660. junius 3.

Fisser György kőszegi varga hagyatékában talált könyvek.

Könyvek szama

vagyon 15 könyv

egy Hauz Postilla Mart/ini/ Lutheri in folio

masik ex/em/pl/um/ evang/eliucum/

ejusdem auctori Tom/us/ quart/us/ in foljo

az többi Penigh közep es kised quantitasu külömb külön-
fele autoroke

Mai lelőhelye: Kőzseg, Fióklevéltár, Inventaria 2 csomó

1660. október 13.

Senn Pál kőszegi polgár árváinak javaiban talált könyvek

vagyon 3 Kis könyvüe

Mai lelőhelye: Kőzseg, Fióklevéltár, Inventaria 2 csomó

1665. július 24.

Maria Elisabeth Preisslin kőszegi polgárasszony hagyatékában
talált könyvek.

8 Alte Buecher Inn folio

1 Buech Ihnn quart

Die Teutsche Bibel in Octaf

12 Anderer Buecher in Octaf

3 Klaine Betbuechel in Duo decim

Mai lelőhelye: Kőzseg, Inventaria 2 csomó

1665. augusztus 5.

Regina Heygrabendtin Kőszegi polgárasszony hagyatékában
talált könyvek.

1 die Bibel doctor Marthin Luthers

3 Hauss Postill in folio

1 gross gebet Buech, die Zwelff Andacht

Mai lelőhelye: Kőzseg, Inventaria 2 csomó

1665. november 24.

Pimer Pál kőszegi polgár hagyatékában talált könyv.

Németh Biblia 1

Mai lelőhely: Kőszeg, Inventaria 2 csomó

1680 július 9.

Susanna Sachlin /Szandl/ kőszegi polgárasszony végrendeletéhez csatolva.

Az Öreg Aszony Szandljinak adossága:

...

Kinppel Mar Könyvesnél fl. 3.

...

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Testamenta,

Fasc. A-B. 1660-1680.

1683. szeptember 4.

Martin Pamer Kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

Zway hauss Postilla

und ein teutsche Bibl

item ein Ödenburg/isches/ Gesangbüechl

Mehr ein grosses Gesangbuch mit Psallmen

15 andere untersiedliche alte Zerrissine bücher

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 3 csomó

1685-1688.

Kraynai Mátyás és Kádas Kata árvái, Sámuel, Mátyás és Mihály
tutorának, Gombossy Dánielnek elszámolásában említett
könyvek

Pro Anno 1685. Item könyveket is vitt el az mint a maga sig-
natoriaiabul sub Littera A. ki tetszik, ezeken kívül pe-
nigh már annak előtte többeket is vitt el /ti. a tutor---/

Pro Anno 1686. 17. apr/ilis/. Item a Compactortul könyveket
es pappirossat hordván el a gyermekeknek, fizettem fl. 5,
d. 31, 1/2

Pro Anno 1687. 7. febr/uaril/. Samuelnek könyveket fl. 2.

Megis Matthasnak es Michelinek egy egy Imátcságos köny-
vet Aranyas kötissel köttettett vettem fl. 2

5. sept/embris/. /egyebekre és/ könyvekre

fl. 6

Pro Anno 1688. 14. julij. Süveghre es Kalendariumra d. 50

Mai leghelye: Kőszeg, Tutorszámadások 1. csomó.

1688. január 5.

Verrasztó Mihály Katica nevű leánya tutorának, Kotzor Györgynek feljegyzése.

Item egy imatsagos könyvet vettem neki d. 35.

Mai lelőhelye: Kőszeg, Tutorszámadások 1.csomó

1690. december 11.

Jankovitsch György kőszegi polgár hagyatékában talált könyvek.

In Büchern

Ein teütsche Bibel

ein hausspostill/a/

Item acht unterschiedliche Gebeth- und geistliche Bücher

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 3 csomó

1697. szeptember 4.

Erdős János kőszegi "Statrichter" hagyatékában talált könyvek.

ein Calvinische Bibel

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 3 csomó

1699. április 9.

Rádl Márton kőszegi polgár özvegyének, Elizabet Schwarzschnak hagyatékában talált könyvek.

Bücher

1. grosse Bibel in Folio

- 12 grosse und kleine hausspostilla

- 31 grosse und kleine betten und g/e/sang büchel

Mai lelőhelye: Kőszeg, Fióklevéltár, Inventaria, 3 csomó

Jegyzetek a szövegekészítéshez

A különböző dokumentumtípusokból betűhív átírásban közlöm a könyves adatokat tartalmazó részt ill. részeket.

- (1.) Fejlécként szerepel a dokumentum keletkezési dátuma.
- (2.) Alatta a tulajdonos neve, foglalkozása /amennyiben ismert/ és a forrás típusa.
- (3.) Végül a mai levéltári jelzet, és amennyiben ott szerepel a Könyvtártörténeti Füzetek /KtF II./ tételsszáma következik.
- (4.) A grammatikai rövidítések, és a nem közismert egyéb rövidítések ferde zárójelben szerepelnek, a kerek zárójel a dokumentumban is szereplő zárójelet jelöli.
- (5.) A tételek előtti jelzés, a kurziválás megjelölt tételre utal. A későbbi egyéb jelzéseket, beírásokat nem közlöm, ezek nyilvánvalóan XIX.-XX. századiak.
- (6.) A ferde zárójelben szereplő tételsszámolás nem szerepel a dokumentumon.
- (7.) A töredék adatok közé azok a könyves adatok kerültek, amelyek legalább 5 könyvet nem jelölnek tóteleson. Ugyanezen elv alapján az összevont tételek számot sem kaptak.

M E L L É K L E T E K

- (A) Gombossy Mátyás könyvjegyzékének /1664/ egy lapja.
- (B) Csuka Márton vagyonösszeírásának részlete /1651/.
- (C) Gröbör György könyvjegyzékének /1666/ részlete.
- (D) A kőszegi ua. "városi könyvtár" összeírásának egy oldala /1660/.

32. *Mithala Romanus*.
 33. *Aurea Legenda Sanctorum*
 34. *Historia Regni Bohemice*
 35. *Remus Biblii*.

~~36~~ Item Inquarto Majori. *Stimul in folio*

36. *Opera Antonij Sadechis*...
 37. *Opera Gregorij Zankij*.
 38. *Marci Antonij de vultu in folio*.
 39. *Acti Regni Hungarice*.
 40. *Institutiones In Facialibus*.
 41. *Excursus Vandalicus*.
 42. *Epistola Ravij*.
 43. *Procuratorum Joanni Doctorum Rem.*
 44. *Synagma Confessionum fidei*.
 45. *Opera Martijani*.
 46. *Epistola Historica Obvandi*.
 47. *Lexico sive vultu Obvandi*.
 48. *Opus Sanctissimi Damiani Brivij*.
 49. *Prophecy Baldrini*.
 50. *Historia Augusti Confessionum Classi*.
 51. *Opera Strenij*.
 52. *Joanni Saxi*.
 53. *Antibathry Klicovdi*.
 54. *Antibathry Saxi*.
 55. *Opus Jure Cuius*.
 56. *Delegationibus Kikemanni*.
 57. *Opus Doctorum Sardi*.
 58. *Antibathry Sardi 2*.
 59. *Antibathry Sardi 3*.
 60. *Antibathry Sardi 4*.
 61. *Antibathry Sardi 5*.
 62. *Delegationibus Logice Kikemanni*.
 63. *Antibathry Sardi de Jure fidei 6*.

ten korszak Zechenyi Uramtól elhozatra a gyémánt könyveit.
Ezen esztendőbeli Juniusban, és a minimi könyveket, én. Kefemher
Zettem. Zvetier Andras Uram jelen lévén, nem lajstraltattuk
míg a könyveket, hanem míg olvasza volt *ff* 23.

Ezen könyvek sama tenigb ez, a mint
: hogy in Inventario specificé radnak.

- 1 Conciones Johán Calvini in Jobum, in folio.
- 2 Corpus Doctrinae Johannis Vgandi in 4to
- 3 Altera Pars ejusdem Corporis Doctrinae in 4to
- 4 Pars 1ma et 2da Matth: Hoc sup apocalipsin in 4to
- 5 Eiusdem Matth Hoc Pars 3ta et 4ta sup apocat in 4to
- 6 Commentarius Lucae Osianori sup ones Epistolas Pauli in 4to
- 7 Eiusdem Commentar super Epistolas ad Hebraeos, Jacobi,
Petri, Iuda, apocalipsin, in Quarto.

- 62. Dohre unnamu tilvæna.
- 63. Ögúthinn og Reykjavíkingur Pálur Christófer.
- 64. Einvíðingur Þingvæðingurinn Causill.
- 65. Repertorium Biblic.
- 66. Magni Mathiasen'ski Medicina.
- 67. Elymutho Lingva Latina.
- 68. Regula Vita Danielis Lissae.
- 69. Sybon Maccationum E. Phletti Nygouari.
- 70. Ferrentis. F. kern: Phletti L. S.
- 71. Theologiae Caligae.
- 72. Novum Testamentum Bohemicum.
- 73. Apodigma de Trinitate.
- 74. Minderstrahly'ski E. Phletti'ski Bann, mellið

##

viska föðing / svinging i. Östaken vaka Potare i. ker 2. 2.
 seld i. viska / seld i. Östaken vaka Potare 2. viska seld i. 2.